

Møte onsdag den 12. april kl. 10 President: *Kirsti Kolle Grøndahl*

Dagsorden (nr. 69):

1. Spørretime
  - muntlig spørretime
  - ordinær spørretime (nr. 18)
2. Referat

Presidenten: Representanten *Inge Myrvoll*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Representanten *Thore Aksel Nistad* vil fremsette et privat forslag.

Thore Aksel Nistad (Frp): På vegne av Christopher Stensaker, Lodve Solholm, Per Roar Bredvold og meg selv vil jeg legge fram et Dokument nr. 8-forslag om å opprette en felles ulykkeskommisjon for alle større ulykker innen transportsektoren.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1

Spørretime

- *muntlig spørretime*
- *ordinær spørretime*

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd *Sylvia Brustad*
- statsråd *Terje Moe Gustavsen*
- statsråd *Trond Giske*

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes reise seg. – Takk.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten *Jan Petersen*.

Jan Petersen (H): Mitt spørsmål går til utdanningsministeren.

Det er jo slik at den nye regjeringen har forsøkt å markere seg med en del forslag som dreier seg om modernisering av det norske samfunn. Men i denne strategien er det en del åpenbare hull, og et av de aller mest åpenbare hullene er mangel på reformer når det gjelder skole og utdanning. Dette er en av de viktigste forutsetningene for at Norge skal evne å håndtere fremtidens utfordringer, og på det området har vi altså praktisk talt intet hørt fra den nye regjeringen. Det stod nesten ingenting i regjeringserklæringen, og den ansvarlige minister har i løpet av disse ukene heller ikke benyttet anledningen til å markere noen reformlinje.

Mitt spørsmål er derfor: Hvorfor denne passive holdningen til reformer innen utdanningssektoren?

Statsråd Trond Giske: Jeg takker for spørsmålet.

Det er ingen passivitet i den sittende regjering i forhold til reformer i utdanningssystemet i Norge. Tvert imot har Arbeiderpartiet vært en av pådriverne for at utdanningssystemet vårt skal tilpasse seg de enorme omlegginger som kommer til å bli krevd av etter- og videreutdanningsreformen. Vi kommer til å gå inn i et samfunn hvor folk går på skole og arbeider hele livet, og det må utdanningssystemet tilpasse seg.

Det er nedsatt et offentlig utvalg, det såkalte Mjøs-utvalget, som fremmer sin innstilling i mai. Det skal gå gjennom hele utdanningssystemet når det gjelder høyere utdanning: organisering av universitetene, organisering av høyskolene, organisering av gradsstrukturen, se på finansieringen osv. Når det utvalget har framlagt sin innstilling, vil innstillingen på vanlig måte bli sendt til høring og ende opp i en stortingsmelding som går gjennom hele universitets- og høyskolesektoren.

Jeg tror den runden kommer til å bli en av de største reformene innenfor høyere utdanning som dette landet har sett. Og vi kommer til å følge opp det målet vi har hatt med det, nemlig at folk skal kunne ha anledning til å sitte på skolebenken også gjennom hele arbeidslivet.

I tillegg varslet Regjeringen i tiltredelseserklæringen sin at vi vil innføre en rett for alle voksne til å få videregående utdanning. Arbeiderpartiet var jo pådriver for at alle ungdomsskoleelever mellom 16 og 19 år skulle få den retten, noe så vidt jeg husker Høyre stemte imot. Nå skal den retten utvides til også å gjelde voksne. Det er helt grunnleggende hvis næringslivet vårt skal fungere at alle får den kompetansen som er nødvendig, og den retten er altså varslet i tiltredelseserklæringen.

Så jeg tror ikke at representanten *Petersen* trenger å bekymre seg for at Arbeiderpartiet skal være passiv i disse spørsmålene. Tvert imot, vi vil være en meget aktiv pådriver for å reformere det norske utdanningssystemet.

Jan Petersen (H): Jeg tror nok svært mange av de foreldre som har barn i grunnskolen eller i videregående skole, ikke ble særlig oppmuntret av det svaret statsråden nå gav. Det er en rekke behov for reformer i den utdannelsen som ungene får til daglig, og det forholdt statsråden seg altså ikke til.

Da er spørsmålet: Hva ønsker man å gjøre konkret? La meg teste statsråden på ett av de mange ønskene om reformer som Høyre har, bl.a. at vi stiller strengere krav til lærernes kompetanse. Det er jo slik at halvparten av de som underviser i matematikk i ungdomsskolen, ikke har den nødvendige fordypende utdanning, og spørsmålet er om statsråden vil være med Høyre når vi nå krever en klarere faglig fordypning i de fag som lærerne skal undervise i – også i ungdomsskolen?

Statsråd Trond Giske: Lærerutdanningen er en del av den høyere utdanningen i Norge, og det vil være naturlig at også den gjennomgås etter at Mjøs-utvalget har

kommet med sin innstilling. Og jeg er helt enig med representanten Petersen i at vi må sørge for at vi har gode nok og kvalifiserte lærere. Det er alvorlig at veldig mange lærere ikke har den utdanningen de burde ha for å undervise i den norske skolen.

Det er også en vesentlig ting i tillegg til det, nemlig at det som til sjuende og sist avgjør om ungene i grunnskolen får den undervisningen de trenger, er kommuneøkonomien. Der har jo også mitt parti vært en pådriver for å bedre kommuneøkonomien, for det er til sjuende og sist det kommunene kan bruke på grunnskolen, som avgjør hvor god skolen blir.

I tillegg vil selvsagt Regjeringen følge opp de forslagene som Stortinget vedtok i forbindelse med meldingen om rekruttering til læreryrket.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Inge Lønning.

Inge Lønning (H): Det det er behov for i norsk skolepolitikk, er vel ikke primært flere reformer, men å styrke kvalitet og innhold. Det ser jeg den nye statsråden selv sier i et intervju i Dagsavisen i dag. I videregående skole er situasjonen den at kvalifikasjonsnivået faglig sett på de lærere som faller for aldersgrensen er vesentlig høyere enn kvalifikasjonsnivået på de nye som rekrutteres inn.

Lektorer er det praktisk talt ingen nyrekruttering av i det hele tatt til videregående opplæring. Thorbjørn Jagland sa i et intervju i Skolefokus under valgkampen i fjor at det er livsviktig at man styrker rekrutteringen av lektorer til videregående skole. Og han føyde til: «Og spør gjerne rett før lønnsoppgjøret.» Nå er det ikke naturlig å spørre utenriksministeren om dette, men i stedet spør jeg deg, utdanningsminister: Er Arbeiderpartiet i posisjon innstilt på å følge opp de store løftene som Thorbjørn Jagland gav i valgkampen i fjor?

Statsråd Trond Giske: Den nye tiltaleformen i Stortinget skjønner jeg er direkte tale. Men jeg skal svare på spørsmålet: Jeg vil selvsagt ikke gå inn i lønnsforhandlingene som pågår. De startet mandag og blir håndtert av arbeids- og administrasjonsministeren. Men vi har sagt at vi ønsker å følge opp det Arbeiderpartiet stod for da meldingen om rekruttering til læreryrket ble behandlet.

Jeg er ikke sikker på Inge Lønnings premiss om at de lærerene som nå kommer inn i norsk skole, er dårligere enn de som går ut. Tvert imot tror jeg det er veldig mange unge lærere som har et engasjement i yrket, som har en faglig kompetanse, og som har en pedagogisk kompetanse som norsk skole trenger. Så jeg tror ikke egentlig det er noen kvalitetssenkning med de unge, flinke lærerne som kommer inn i skolen. Det tror jeg faktisk er en styrke for skolen også i forhold til å bruke de fleksible lærereformene som ligger i den nye læreplanen.

Men jeg kan forsikre representanten Lønning om at vi vil følge opp det som Arbeiderpartiet har stått for, nemlig at vi skal sikre en god rekruttering til læreryrket i den norske skolen.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Odd Einar Dørum.

Odd Einar Dørum (V): Jeg tillater meg å stille dette oppfølgingsspørsmålet: Vi har i mange år gjort mange reformer i skolen, og det har vært en tendens til at vi – jeg bruker ordet «vi» – laster stadig nye oppgaver på lærerne. En av de mest påtrengende reformer i norsk skole i dag er å gjenreise respekten for en normallærer som kan nøye seg med å være normal, og som kan slippe i tillegg å måtte ha rollen som mor, far, Bård skolemester, terapeut – og av og til som Jesus, for å si det på den måten.

Hva vil statsråden gjøre for å gjenreise en normallærerrolle som normale, vanlige mennesker kan leve med? Jeg er overbevist om at det er helt avgjørende for at rekrutteringen skal holde, i tillegg til andre spørsmål.

Statsråd Trond Giske: Jeg er litt usikker på hva representanten Dørum mener med en «normallærer».

Jeg får litt inntrykk av at det er en lærer som kanskje står ved kateteret og underviser i sitt fag. Hvis man går inn i den nye læreplanen, ligger det til skolen og til læreren å utvikle mennesket og ungene både som sosiale mennesker, samarbeidende mennesker, tolerante mennesker og lærende og faglig dyktige mennesker. Så det å være normallærer dreier seg i veldig stor grad om alle disse sosiale aspektene også.

Jeg deler bekymringen til representanten Odd Einar Dørum om at skolen får inn i seg mange sosiale problemer som stammer fra samfunnet utenfor, og som gjør at læreryrket blir mer belastende. Det dreier seg om hvordan vi organiserer hele samfunnet vårt, hvilke velferdskvaliteter vi har i samfunnet, hvilken oppfølging vi klarer å gi de barna som faller utenfor, som ikke får den oppveksten som de fleste av oss har opplevd, og som de fleste av oss mener at alle fortjener. Der vil læreren og skolen spille en viktig rolle også i framtiden, det tror jeg vi ikke kommer utenom, men vi må gi læreren og skolen de ressursene som kreves for å løse den oppgaven.

Presidenten: Hans J. RøsJORDE – til oppfølgingsspørsmål.

Hans J. RøsJORDE (Frp): Én ting er krav om nye reformer, en annen ting er evaluering av allerede gjennomførte reformer som ikke alle fungerer etter sin hensikt.

Det er slik at når det gjelder håndverksfagene, har disse etter manges mening blitt sterkt teoretisert. La meg si det på en litt spesiell måte: Hammer og sag er lagt til side til fordel for lærebøker. Dette har åpenbart skapt problemer for rekrutteringen til håndverksfagene. Er statsråden fornøyd med rekrutteringen til håndverksfagene? Vil statsråden vurdere å komme med mer praktisk innhold i hverdagen når det gjelder utdanning i videregående skole på dette feltet?

Statsråd Trond Giske: Jeg mener at Reform 94 også i forhold til yrkesfaglig opplæring var vellykket, både

fordi vi har hatt en positiv utvikling i en del yrkesfaglige studieretninger og fordi vi har fått en økt gjennomstrømming. Mens vi tidligere hadde en situasjon hvor elevene gikk fra grunnkurs til grunnkurs og aldri fikk en kompetanse som gjorde at de kunne gå inn i lære og få et fagbrev, har vi nå en mye bedre gjennomstrømming og dermed også flere utdannede til yrkesfagene. Jeg tror også at muligheten med litt mer allmennfag i yrkesfagene, som gjorde at man kunne velge å få ett års studiekompetanse med ekstra allmennfag, har vært positiv, fordi da slapp mange elever å begynne forfra fra første klasse.

Men jeg er enig med representanten RøsJORde. Vi må være bevisste på at vi sikrer en god nok rekruttering til yrkesfagene, slik at vi sørger for at vi har kvalifisert arbeidskraft i de sektorene som de utdanner til.

Presidenten: Rolf Reikvam – til siste oppfølgings-spørsmål.

Rolf Reikvam (SV): I fjor høst behandlet vi en stortingsmelding om evaluering av Reform 94. Den viste bl.a. at når det gjelder strukturbiten i videregående skole, fungerer den godt, men det vi ikke har fått til, er selve innholdet i videregående skole, vi har ikke fått til de endringene som vi ønsker, de endringene som er forutsatt i læreplanen. Denne stortingsmeldingen pekte på en del ting som må endres. Den pekte på at vi har et karakter-system som medfører at vi får en feilfokusering i forhold til det som er målet i læreplanene, den pekte på at lærebøkens form og den måten vi bruker lærebøkene på, også er med på å hindre en utvikling, og så pekte den på organisering, selve måten å organisere skoledagen og skoleåret på.

Mitt spørsmål til statsråden blir: Vil han ta initiativ for å endre på disse forholdene, de tingene som vi vet hindrer den utviklingen som vi ønsker? Hvilke utspill kan vi regne med at statsråden vil komme med i nærmeste framtid for å få til den innholdsreformen som vi forventer vi skal få i videregående skole, og som er nedfelt i læreplanen?

Statsråd Trond Giske: Jeg har jo signalisert at reformen har vært veldig vellykket når det gjelder kvantitet: Vi sikret alle 16-åringene rett til tre år i videregående skole. Det er kvaliteten vi er nødt til å se på.

Jeg er helt enig med representanten Reikvam i at skolen kanskje har vært for lærebokfiksert. Nå har læreplanene lagt opp til at det ikke er læreboken som skal være styrende, men den fleksibiliteten og den bredden har vi ennå ikke fått til i skolen. Vi må også få til større fleksibilitet når det gjelder bruken av lærerkraftene. Skolelederen må bedre kunne utnytte de ressursene som finnes i egen skole, slik at vi får en fleksibilitet som gjør at innholdet kan bli bedre.

Jeg skal i min jobb prøve å følge opp dette, få til større fleksibilitet, få til mer læreplanstyring av skolen og en mindre lærebokstyring – det tror jeg også vil gjøre at innholdet i reformen blir bedre.

Presidenten: Da går vi videre til neste hovedspørsmål.

Øystein Djupedal (SV): Jeg vil gjerne stille et spørsmål til kirke-, utdannings- og forskningsministeren.

Utdanningsministeren sa akkurat at Arbeiderpartiet hadde ligget helt i forkant når det gjelder etter- og videreutdanningsreformen og var en pådriver for reformen, og det er for så vidt greit. Det som er riktig, er at Stortinget har gjort jobben sin ved at man nå ligger helt i forkant internasjonalt ved å gi en lovfestet individuell rett til etter- og videreutdanning. Men det ser dessverre ut som at arbeidsgiverne nok en gang ikke kjenner sin besøkelsestid og ikke vil bidra til finansiering av en reform som fra Stortingets side er forutsatt finansiert av tre parter: stat, arbeidsgiver og arbeidstaker.

Mitt spørsmål til utdanningsministeren er: Hvis det nå går slik som det kanskje ser ut til å gå, at arbeidsgiverne ikke vil være med og finansiere det som altså er det store kunnskapsløftet for norsk arbeidsliv, er statsråden fremmed for at Stortinget og Regjeringen sammen må finne løsninger som sørger for at arbeidsgiverne bidrar til å finansiere etter- og videreutdanningsreformen?

Statsråd Trond Giske: Jeg skal ikke gå inn i den diskusjonen som jeg ser Djupedal tidligere har tatt opp, om hvem som har æren for etter- og videreutdanningsreformen. Det er kanskje først og fremst LO som har vært den viktigste pådriveren i det arbeidet. Jeg vil heller ikke – og det tror jeg sikkert representanten Djupedal har forståelse for – gå inn og kommentere enkeltdele i et lønnsoppgjør som ennå ikke er ferdig, det tror jeg vi skal la partene i arbeidslivet ta seg av. Men det jeg vil understreke, er at etter- og videreutdanningsreformen kommer til å gå videre egentlig litt uavhengig av hva som skjer i lønnsoppgjøret. Selvsagt hadde det vært positivt om lønnsoppgjøret i sterkest mulig grad hadde bidratt til at etter- og videreutdanningsreformen også kom videre, men det får partene i arbeidslivet håndtere.

Vi kommer fra Regjeringens side til å jobbe videre med alle de delene som er i kompetansereformen. Et spørsmål er f.eks. å åpne for realkompetanse-begrepet, der kan vi med våre regler gjøre at folk med realkompetanse kan få innpass i høyere utdanning uten å måtte gå gjennom en lang kvern av formell kompetansekvalifisering for å komme inn. Vi kan jobbe videre med fleksible opplæringsformer, at høyskoler, universitet og videregående skoler er tilrettelagt slik at folk som er i arbeidslivet, kan bruke det og komme inn i det samtidig som de skjøtter jobben – eller i hvert fall få til en fleksibilitet som er tilpasset næringslivet. Vi kan legge til rette for den enkeltes rammevilkår, vi kan se på studiefinansieringen, hvordan vi kan legge til rette for at folk kan gå inn i etter- og videreutdanning.

Det er mange ting i etter- og videreutdanningsreformen som vi kan gjøre noe med, selv om sikkert både Djupedal, jeg og andre kunne ha ønsket oss mer i et lønnsoppgjør. Det får partene i arbeidslivet ta seg av, vi skal jobbe videre med etter- og videreutdanningsreformen uavhengig av det.

Øystein Djupedal (SV): Det er godt å høre at statsråden har tenkt å følge opp alt det Stortinget allerede har vedtatt, for alt det han nå refererte, altså vedtak Stortinget allerede har gjort.

Men det som er potensialet i etter- og videreutdanningsreformen, er at dette skal bli en rettighet for de mange og ikke en eksklusiv mulighet for de få – som etter- og videreutdanning i dag er, der de som jobber i rike bedrifter får muligheten til betalt etterutdanning, mens andre ikke får det. Man skal selvfølgelig fortsette med etter- og videreutdanning på andre felt, men kjernespoørsmålet står jo der: Vi vil altså ikke ha muligheten til å innfri en rettighet som Stortinget allerede har vedtatt, med mindre det finnes finansiering i bunnen som gjør at også de med dårlig lønnsevne skal få muligheten til etter- og videreutdanning. Hvis det nå viser seg at man gjennom dette lønnsoppgjøret ikke finner en løsning på finansieringen av reformen, vil reformens hovedidé skyves ut i det ukjente i hvert fall i tre år, kanskje enda lenger. Så jeg gjentar mitt spørsmål til statsråden: Er statsråden fremmed for at storting og regjering sammen må finne måter å finansiere reformen på som gjør at også de nederst ved bordet får muligheten til etter- og videreutdanning?

Statsråd Trond Giske: Storting og regjering må kontinuerlig se på hvilke finansieringsformer vi skal bidra til i forhold til etter- og videreutdanningsreformen. Og som jeg nevnte i mitt forrige innlegg, er studiefinansieringen med Statens lånekasse og hvordan vi legger den opp, en viktig premiss for om etter- og videreutdanningsreformen skal kunne fungere.

Det er ikke riktig at denne regjeringen bare følger opp det Stortinget tidligere har vedtatt – det skulle for så vidt bare mangle at man ikke fulgte opp det Stortinget tidligere har vedtatt. Vi varslet i vår tiltredelseserklæring at vi vil innføre en rett for alle voksne til treårig videregående opplæring. Og det er noe helt nytt. Det er det ingen regjering som konkret har erklært skal komme. Bondevik-regjeringen antydte også at det skulle komme. Nå kommer det forslaget på bordet, og det skal vi innfri. Det er i hvert fall et skritt i riktig retning. Men det er også en rekke andre ting, og vi kommer til å utarbeide en handlingsplan for kompetansereformen med en rekke delmål og tiltak for at vi skal bidra til at den kommer lange skritt videre.

Presidenten: Vi går da til neste hovedspørsmål.

Per Erik Monsen (Frp): Jeg har et spørsmål til kommunal- og regionalministeren.

Rattso-utvalgets innstilling har bare delvis blitt innført, bl.a. har tapskompensasjonsordningen medført at de kommunene som tidligere har fått for lite penger, fremdeles er med på å betale kompensasjon til de kommunene som i lang tid har fått for mye. Vil statsråden bidra til at vi kan få en mer rettferdig fordeling kommunene imellom etter objektive kriterier?

Statsråd Sylvia Brustad: Regjeringa jobber i dag med opplegget for kommuneøkonomien til neste år, og vi

kommer til å presentere den proposisjonen for Stortinget den 19. mai. Jeg er selvfølgelig klar over at det er en veldig alvorlig og bekymringsfull situasjon med det store underskuddet som nå er i mange kommuner, og jeg er selvfølgelig også oppmerksom på at det i den prosessen også diskuteres – og det er nødt til å diskuteres – om vi har en rettferdig nok fordeling mellom kommunene. I den forbindelse er det selvfølgelig en diskusjon om man bør vurdere en del av de tiltakene som er igangsatt. Det er også slik at Stortinget har pålagt Regjeringa å foreta en gjennomgang av inntektssystemet. Den skal presenteres i proposisjonen vi legger fram for Stortinget den 19. mai, og der vil også noen av svarene på det representanten Mønsen tar opp, komme.

Per Erik Monsen (Frp): Jeg vil følge opp med følgende: Lederen av Rattso-utvalget, Jørn Rattso, advarte for ganske kort tid siden i en avisartikkel mot å gi spesiell hjelp til de kommuner som har størst underskudd, fordi, som han sier, de da ikke vil få noe incitament til å gjøre noe med sin egen drift. Og mitt spørsmål er: Er statsråden enig i denne vurderingen?

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg må nok si at det som jeg så at Jørn Rattso ble sitert på på det punkt, tror jeg er litt for enkelt i forhold til den alvorlige situasjonen som deler av våre kommuner nå er i, fordi det går nettopp ut over tjenestetilbudet til folk, både i forhold til at det blir kutt, og i forhold til at det legges opp til økte egenandeler på flere sentrale velferdstilbud. Det er en utfordring som i og for seg gjelder i forhold til en del mindre kommuner, men spesielt også i forhold til en del større kommuner. Denne regjeringa er i gang med å gjennomgå inntektssystemet. I tillegg til å foreslå mer penger til kommunesektoren kommer vi også til å sørge for en bedre fordeling enn det som er tilfellet i dag. Men jeg må be om forståelse for at jeg ikke kan komme inn på enkeltdelene her i dag, men det kommer vi tilbake til den 19. mai.

Presidenten: Vi går da videre med neste hovedspørsmål.

Rigmor Kofoed-Larsen (KrF): Jeg har et spørsmål til statsråd Terje Moe Gustavsen.

Trafikksikkerhet er et viktig tema. Selv om jernbaneulykker har fått mest oppmerksomhet i den senere tid, er det likevel trafikkuulykker på vei som tar flest liv – om lag 300 hvert år. Regjeringen Bondevik la betydelig vekt på å styrke sikkerheten i trafikken og ville i Nasjonal transportplan legge til grunn en visjon om at det ikke skal forekomme ulykker med drepte eller livsfarlig skadde i trafikken. Det var tatt sikte på å presentere en handlingsplan for trafikksikkerhet på vei, en nasjonal trafikksikkerhetsplan som ville bli en egen del av Nasjonal transportplan. Vil statsråden følge opp arbeidet med denne trafikksikkerhetsplanen og sørge for at trafikksikkerhet fortsatt blir et prioritert område?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg er helt enig med representanten Kofoed-Larsen i at trafikksikkerhetsarbeidet antakelig er noe av det mest sentrale innenfor kommunikasjonsarbeid i sin alminnelighet.

Når det gjelder spørsmålet om hvilke holdninger og visjoner man skal ha i forhold til dette, er jeg helt enig i at vi skal holde fast ved en nullvisjon. Det skal være vår visjon å bringe antall ulykker ned til et absolutt minimum, og da er det viktig å ha en meget ambisiøs visjon. Og det holder jeg fast ved, fordi det er viktig at dette preger hele planarbeidet vårt og i den sammenheng utarbeidelse av handlingsprogrammer i så måte. Det må prege våre prioriteringer i budsjettssammenheng at vi tenker sikkerhet, og det er også et helt sentralt element i å tenke eksempelvis miljø.

Det jeg kan forsikre representanten om, er at dette vil bli viet bred oppmerksomhet når vi legger fram Nasjonal transportplan i september, og på det tidspunkt vil vi gi bud om hvorledes vi tenker å følge dette opp. Jeg er ikke veldig opptatt av hvorledes det følges opp, jeg er mer opptatt av at dette står fram som det sentrale temaet det fortjener å være.

Rigmor Kofoed-Larsen (KrF): Jeg takker statsråden for svaret. Det tyder på at vi skal få et godt samarbeid om trafikksikkerhetsspørsmål framover.

Jeg vil stille et oppfølgingsspørsmål som går på holdninger til bilkjøring, som er en viktig del av trafikksikkerhet – etisk tenkning, eksempelvis dette med å holde fartsgrenser. Hva vil statsråden gjøre på dette viktige området framover, bl.a. i forhold til førerkortopplæring?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: La meg nevne tre saker som vi ønsker å videreføre og fokusere på i forbindelse med atferdsspørsmål i trafikken.

For det første ligger det til behandling i dette hus en proposisjon om endring i veitrafikkloven hva angår promillegrense, som jeg opplever og ser på som et viktig holdningsskapende tiltak.

Videre vil Vegdirektoratet med det første sende til høring et opplegg for prikkbelastning på førerkort som i all hovedsak har til hensikt å bedre de atferdsmessige forhold i trafikken, slik at man over tid kan sørge for at man luker ut de verste trafikksynderne, iallfall for perioder, og skaper motivasjon.

Det tredje er at vi fortsatt vil følge opp spørsmål omkring føreropplæring med sikte på også å trygge de atferdsmessige forhold.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Inge Myrvoll.

Inge Myrvoll (SV): Trafikksikkerhet har et langsiktig perspektiv, hvor kanskje det viktigste er å få redusert biltrafikken, men det dreier seg også om kortsiktige tiltak som kan få stor effekt. Det viser seg at redusert fart og kontroll kan få stor effekt. Vil statsråden med tanke på sommeren vurdere redusert fart på viktige vegstrekninger for å redusere antall ulykker? Og vil han ta kontakt

med sin kollega, justisministeren, og sørge for økte kontrolltiltak, slik at man har synlige kontroller på trafikkstrekninger hvor det er mange ulykker?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Det er liten tvil om sammenhengen mellom fart, trafikksikkerhet og ulykker. Vi har erfaringer fra fjoråret da man hadde reduserte fartsgrenser, ikke minst på E18 gjennom Vestfold. Dette er erfaringer vi gjennomgår, og som jeg vil ta med meg i det videre arbeid, også i forhold til Justisdepartementet, som har ansvaret for overvåkingsdelen.

Presidenten: Lars Rise – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Rise (KrF): Det har vært tragisk å registrere det store antall ulykker i samferdselssektoren i det siste, både i sjøtransport og på vei og jernbane.

Når det gjelder de store togulykkene vi har vært vitne til, både på Åsta og nå sist på Lillestrøm, kan det se ut som en viktig faktor har vært manglende oppfølging av pålegg gitt av Jernbanetilsynet. Jeg er klar over at vi må vente på resultatet av flere undersøkelseskommisjoner før vi kan fastslå årsaksforholdet med sikkerhet.

Det er blitt kjent i forbindelse med ulykkene at det har vært manglende oppfølging av pålegg gitt av Jernbanetilsynet både til NSB og Jernbaneverket. Hvilke tiltak generelt vil statsråden iverksette for å bedre sikkerheten i offentlig transport i Norge? Og spesielt: Hvilke tiltak vil han sette i verk for å bedre kommunikasjon og oppfølging i jernbanesektoren?

Siden det kan synes som om vedlikehold også er en viktig faktor, vil statsråden ta initiativ til en enda sterkere satsing på vedlikehold av jernbanen?

Presidenten: Presidenten har vel en følelse av at man startet med vei og gikk over til jernbane, men det gjelder jo trafikksikkerhet i begge forhold, så vær så god, statsråd Moe Gustavsen.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg er orientert om at bl.a. Jernbanetilsynet har hatt en revisjon i forhold til Jernbaneverket hva angår f.eks. transport av farlig gods, og at det er en dialog mellom Jernbanetilsynet og NSB om dette. Jeg er klar over at det her har vært noen motsetningsforhold, og de regner jeg med at man nå rydder av banen.

Når det gjelder spørsmålet om vedlikehold av jernbanen, er jeg helt enig i at det er sentralt i forhold til sikkerheten. Denne regjeringen vil prioritere vedlikehold på jernbanen i tiden som kommer, fordi det nettopp er et så viktig sikkerhetsmessig tiltak.

Presidenten: Ansgar Gabrielsen – til oppfølgingsspørsmål.

Ansgar Gabrielsen (H): Som Kofoed-Larsen sa, er ulykkesstatistikken, især når det gjelder vei, dramatisk, ved at 300 liv går tapt hvert år. Nå har Moe Gustavsen pekt på ett virkemiddel for å få ned ulykkesfrekvensen,

nemlig redusert fart. Jeg har stor forståelse for at dess senere det går, dess færre ulykker. Hvis trafikken stopper helt opp, skjer det vel ingenting. Men jeg tror nok at den oppfatningen som hersker om tildeling av investeringsmidler, er at kriteriene for dette er uklare. Onde tunger har sågar hevdet at hjemmeadressen til samferdselsministeren har påvirket hvilket fylke som har fått bevilgning.

Jeg forstod den forrige regjeringen slik at de fylkene som har mange ulykker i forhold til antall kilometer vei, ville bli prioritert i den kommende veiplanen. Er det en oppfatning denne statsråden deler?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: La meg først si at vedlikehold antakelig er like sentralt som nyinvesteringer i forhold til trafikksikkerheten, og i «vedlikehold» legger jeg da et litt utvidet begrep, ikke minst når det gjelder å bygge ut de farligste punktene.

Når det gjelder spørsmålet om hvorledes vi vil prioritere i forhold til Nasjonal transportplan, kommer vi naturlig nok tilbake til det.

Presidenten: May Britt Vihovde – til oppfølgings-spørsmål.

May Britt Vihovde (V): Regjeringa Bondevik varsla i samband med budsjettet for 2000 at dei ville leggja fram ein eigen trafikksikringsplan, ein handlingsplan i samband med Nasjonal transportplan. Stortinget hadde ingen merknader til det, og då går eg ut frå at Stortinget var samrøystes om at dette skulle koma, at me skulle få ein eigen handlingsplan med tiltak som sjølvstilt var innarbeidde i Nasjonal transportplan og sett i samanheng med sikringstiltak både innanfor lufttransport og sjøtransport. Eg var litt usikker på om statsråden sa han ville koma med ein eigen handlingsplan, så eg vil spørja: Kjem det ein eigen handlingsplan i samband med Nasjonal transportplan eller ikkje?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg gjentar først at sikkerhetsarbeid er svært sentralt. Når det gjelder måten å bringe dette ut i aktiv handling på, vil jeg vurdere det nærmere. Men på det nåværende tidspunkt synes metoden med en trafikksikkerhetsplan å være fornuftig. Det vil jeg legge til grunn for de videre vurderinger.

Presidenten: Siste oppfølgings-spørsmål – Vidar Kleppe.

Vidar Kleppe (Frp): Det er bra vi har fått en ny regjering som er handlekraftig på mange områder, i hvert fall hvis en skal høre på hva de sier selv. Så jeg har en konkret utfordring til samferdselsministeren. Det går på trafikksikkerheten, men kanskje en sektor innen trafikksikkerheten som har blitt undervurdert, og som det ikke er gjort noe med, og da tenker jeg på alle de tikkende bombene som går på medikamenter, og som ferdes på veier og på sjøen. Da er mitt naturlige spørsmål til denne

ministeren: Hvilke konkrete tiltak vil statsråden foreta seg for at de som går på medikamenter, ikke kan ferdes på den måten som de gjør i dag?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Dette spørsmålet har i og for seg flere implikasjoner, naturlig nok. Det ene er medikamentbruk i sin alminnelighet, som jeg skal la ligge her. Men når det gjelder spørsmålet om trafikksikkerhet og medikamenter, er det klart et stort og voksende behov for å luke disse trafikantene ut av trafikken. Nylig har vi blitt orientert om at det utvikles nytt utstyr for å kunne avsløre medikamentbruk. Vi vil ha sterkt i fokus at man her kan få enklere mulighet til å fastslå medikamentbruk i forbindelse med bilkjøring. Det er noe vi både følger med interesse og vil prioritere fremover.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Odd Einar Dørum (V): Jeg tillater meg å stille mitt hovedspørsmål til statsråd Giske.

Jeg tror vi alle kan bli enige om at ved siden av hjemmet er skolen en helt avgjørende oppdragelsesinstans. For ikke så lenge siden, faktisk rett før regjeringsskiftet og rett før vårens tariffoppgjør, fant daværende talskvinne for Arbeiderpartiet i skolepolitiske spørsmål, nåværende statsråd Grete Knudsen, det på sin plass å stille et spørsmål til daværende kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun. Hun viste til flertallsmerkningen fra sentrumspartiene – Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre – og Arbeiderpartiet i forbindelse med rekrutteringsmeldingen hvor det blir sagt at for at lærerne skal stå i jobben og komme til jobben, er det nødvendig at de har en akseptabel lønn, og jeg tror også ordet «konkurransedyktig» ble brukt. Hun sa at dette var en «sterk viljeserklæring», og henvendte seg så til statsråd Lilletun med følgende: Hun ville ha en bekreftelse på at statsråden hadde oppfattet spørsmålet.

Jeg tillater meg å gjenta spørsmålet til statsråd Giske.

Statsråd Trond Giske: I motsetning til representanten Knudsen den gangen skal representanten Dørum få slippe å stille spørsmålet mer enn en gang, men få svar med en gang: Ja, statsråden har oppfattet hva Stortinget har sagt i forbindelse med rekrutteringsmeldingen om konkurransedyktig lønn. Nå betyr det selvsagt ikke at vi her fra Stortingets talerstol skal gå inn i detaljene og begynne å diskutere det lønnsoppgjøret som nå pågår. Arbeidstakersiden presenterte sine krav den 10. april, og forhandlingene er i gang. Det ville være fryktelig uryddig om vi skulle begynne å diskutere de konkrete tingene i lønnsoppgjøret herfra.

Men oppfølging av rekrutteringsmeldingen er viktig også for denne regjeringen, ikke bare i forhold til lønns-spørsmål for å rekruttere lærere. I hele arbeidssituasjonen i den norske skole må det legges til rette for at vi skal få de dyktige lærerne som barna våre fortjener. Jeg tror at læreren spiller en helt avgjørende rolle – kanskje den avgjørende rollen – i forhold til hva slags undervisning og hva slags skole vi klarer å gi barna. Og som jeg tidligere

var inne på, har samfunnet utviklet seg slik at skolen kanskje i større og større grad har måttet ta et ansvar for hele utviklingen og oppvekstvilkårene til en god del barn som faller utenfor.

Representanten Dørum kan være veldig trygg: Vi skal følge opp det rekrutteringsmeldingen sa, og vi skal prøve å følge opp så godt vi kan, de romertallsvedtakene som ble gjort i den forbindelse. Vi er svært opptatt av at vi skal sikre barna som vokser opp i Norge, en skikkelig god skole og derfor også skikkelig gode lærere.

Odd Einar Dørum (V): Jeg setter pris på klare svar, med enstavelsesord som ja.

Som representant har jeg selvfølgelig dyp forståelse for at statsråden ikke kan føre lønnsforhandlinger fra Stortingets talerstol. Men jeg oppfattet at det som komiteen gjorde den gangen, var å gi en verdierklæring. Man gav en verdierklæring som i grunnen sprenget sosialøkonomens vanlige tenkemåte, og som også utfordret tenkemåten som ofte ligger i lønnsoppgjør. Man hadde en vilje til å gjøre noe. Jeg skal ikke gå inn i detaljene på det. Men jeg skal med glede følge det videre forløp.

Jeg skal i mitt tillegsspørsmål nøye meg med å ta opp et annet aspekt ved lærerrollen, som vi så vidt var borte i i forbindelse med et tidligere hovedspørsmål, nemlig om statsråden kan bekrefte at han vil videreføre en linje hvor også andre yrkesgrupper brukes i skolen, for nettopp å sørge for at den læreren jeg beskrev som «normallæreren», kan stå oppreist og klare seg i det store trykket som er i skolen.

Statsråd Trond Giske: Vi har jo den situasjonen at det er kommunene i Norge som er ansvarlige for grunnskolen, men også er ansvarlige for alle de sosiale hjelpe-tjenestene som barn som trenger det, skal få. Jeg er svært åpen for at kommunene selv kan organisere det på den måte at de tjenestene som barna skal få, som går på sosiale forhold, og som andre yrkesgrupper har ansvaret for, også kan knyttes opp mot skolen. Det får hver enkelt kommune finne ut av hvordan praktisk lar seg organisere. Men disse tjenestene skal jo egentlig allerede være en avlastning for lærerne på den måten at man skal ta de sosiale problemene og gi barna den hjelpen de trenger. Om det kan organiseres bedre ved å bruke skolen som en ramme rundt det, er det selvsagt helt opp til den enkelte kommune å gjøre det. Det viktige er at barna både får en god skole og en skikkelig god oppvekst og den sosiale hjelpen som en del trenger.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Rita H. Roaldsen (Sp): Jeg har et spørsmål til kommunal- og regionalminister Sylvia Brustad.

KS har regnet ut at det totale underskuddet i kommunene vil beløpe seg til ca. 10 milliarder kr. Det er derfor behov for et betydelig økonomisk løft for kommunesektoren hvis vi skal kunne utføre lovpålagte oppgaver og gi innbyggerne tjenester som skole, barnehager og gode helse- og omsorgstjenester. Vi ser i dag at skolebygning

ger forfaller, elevenes inneklima er for dårlig, barnehager blir lagt ned, og at kulturtilbud og musikkskolene er en salderingspost, med fare for å bli lagt ned under hver budsjettbehandling.

Sylvia Brustad svarte tidligere på et spørsmål at kommunenes økonomi skulle forbedres. Det høres veldig bra ut. Hun sa også at vi skulle få en mer rettferdig fordeling. Det jeg lurer på da, er: Betyr det at Rattsø-utvalget skal følges opp, dvs. at en tar fra distriktskommunene og forverrer deres situasjon? Eller sørger en for at kompensasjonsordningene videreføres?

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg syns jo det er interessant at spørsmål om underskudd i kommunene kommer fra en senterpartirepresentant, særlig når vi vet at det var lederen av Senterpartiet som tidligere bestyrte Kommunaldepartementet og etterlot et underskudd i kommunesektoren på mellom 10 og 12 milliarder kr. Men la nå det ligge. Det er ingen tvil om – og det tror jeg representanten Roaldsen og jeg og våre respektive partier er helt enige om – at det er en veldig bekymringsfull situasjon i Kommune-Norge nå med det store underskuddet og de store utfordringer som er, enten det er innenfor skolesektoren, helsevesenet, eldreomsorgen, barnehager eller hva vi nå snakker om. Det er selvfølgelig bekymringsfullt at vi ikke greier å opprettholde velferdstilbudet i alle kommuner, og at egenandelene øker. Det tar denne regjeringa på alvor, og vi kommer selvfølgelig til å holde det som ble sagt også i regjeringserklæringa om at kommunenes inntekter skal økes. Hvor mye og hvordan, kommer jeg tilbake til med forslag om til Stortinget 19. mai.

Når det gjelder spørsmålet om omfordeling, er det slik, som jeg også svarte på det forrige spørsmålet, at Stortinget har bedt om en gjennomgang av inntektssystemet og også gitt noen føringer i forhold til å forsøke å få til en mer rettferdig fordeling. Jeg erkjenner med en gang at dette er ingen enkel operasjon, og jeg erkjenner også at rettferdig fordeling kan ses helt forskjellig ut fra hvilken del av landet en kommer fra. Så dette er ikke enkelt, men vi prøver å gjøre så godt vi kan. Når det gjelder de konkrete forslagene og tiltakene, kan jeg imidlertid ikke svare i dag – det kommer vi tilbake til den 19. mai.

Rita H. Roaldsen (Sp): Kommunalministeren er sikret klar over at det ikke er i løpet av de to siste årene at de 5-10 milliarder kr i underskudd har kommet i kommunesektoren. Det er jo avhengig av reformer som har vært gjennomført tidligere, og som Arbeiderpartiet har vært med og gjennomført. Det gjelder både sykehjemsreformen, PU-reformen og 6-åringsreformen, og det har i løpet av ganske mange år dratt med seg et underskudd. Den tidligere kommunalministeren, fra Senterpartiet, var ute og lovt at kommunene måtte få kompensert for det store underskuddet som er i dag, og også nåværende kommunalminister har vært ute og sagt at kommunene må få bedre økonomi. Jeg er veldig glad for de signalene som kommer nå, om at man ønsker å forbedre kommuneøkonomien, og jeg forutsetter at det også vil komme distrikts-

kommunene til gode, slik at man ikke står overfor en omfattende kommunesammenslåing.

Statsråd Sylvia Brustad: Vi trenger ikke å ha en lang diskusjon om hvorfor underskuddet har økt. Det er riktig som representanten Roaldsen sa, at noe henger sammen med måten vi budsjetterer på i forhold til investeringer i grunnskole, eldreomsorg osv., men det er ikke hele forklaringen. Det er uansett et faktum at det i 1997 var et underskudd på i underkant av 2 milliarder kr og i 1999 var et underskudd på 12 milliarder kr. Det er en ganske stor forskjell. Men la nå det ligge – vi har en felles utfordring i forhold til det. Det tar denne regjeringa på alvor, og vi kommer tilbake med konkrete tiltak i den forbindelse, for vi er nødt til å ha en modernisering også av den kommunale sektoren lokalt, og der skjer det mye spennende. Men jeg tror vi bare må se i øynene at uansett hvor mye vi greier å fornye og modernisere, noe som er helt nødvendig, greier vi aldri å rasjonalisere oss vekk fra det faktum at det nå også er behov for mer penger, og det skal vi komme tilbake med forslag om. Og for å berolige representanten Roaldsen: Jeg har ikke til hensikt å legge opp til en storstilt tvangssammenslåing av primærkommunene.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Morten Lund.

Morten Lund (Sp): De siste årene har vist at Rattsutvalgets oppskrift, at det går an å få god nok økonomi i kommunene ved å ta fra de rike, den virker ikke, for rike kommuner finnes omtrent ikke – det er iallfall veldig få av dem. Skal vi da få til en balanse, få bort et stort underskudd ved å gi lite grann mer penger, må vi gi kommunene mulighet og frihet til å bruke pengene effektivt. Vi må få mindre detaljstyring, mindre pinsettstyring fra staten, mindre byråkrati, vi må få bort gråsoner i forhold til fylkeskommunene, vi må gi de ansatte arbeidsro til å gjøre jobben istedenfor å sitte på møte etter møte for å spare penger og gå fortere. Vil statsråden følge opp sin forgjengers plan for å slippe kommunene fri, slik det har blitt beskrevet?

Statsråd Sylvia Brustad: Svaret er ja. Som statsministeren sa klart fra i regjeringserklæringa, er et av de viktigste punkter denne regjeringa nå jobber med, modernisering av offentlig sektor. I det ligger det et helt klart signal om at vi vil ha mindre statlig detaljstyring. Det går på at vi ønsker å ha mindre øremerkede midler, bl.a. fordi de ordningene fører til at vi får masse byråkrati og bruker masse folk og penger på å sitte og lage planer, rapporter osv., i stedet for å ha folk ute i direkte tjenestetilbud til folk. Vi vil ha mindre øremerkede midler. Det er ikke sikkert vi greier å få gjort alt fra en dag til en annen, det tror jeg ikke vi skal tro, men målet er mindre øremerking.

Så er vi også nødt til å se på alle de lover og forskrifter som vi lager. Nå er det, så vidt jeg vet, over 6 000 lover og forskrifter – detaljerte til dels – som kommunesektoren forholder seg til. Det er klart at vi også på de

områdene må ha en gjennomgang av hvor mye vi detaljstyrer.

Til et annet punkt som representanten Lund nevnte: Ja, vi må få vekk de gråsoner som i dag er mellom forvaltningsnivåene, og det akter vi å komme med forslag for å bidra til.

Presidenten: Jan Sahl – til oppfølgingsspørsmål.

Jan Sahl (KrF): Det gjelder oppfølging på kommuneøkonomien. Det er stort trykk på akkurat det temaet for tiden, og jeg skjønner at statsråden har problemer med å være konkret. Men jeg vil utfordre i forhold til uttalelser der partileder Thorbjørn Jagland var veldig konkret og gav uttrykk for stor bekymring og for at det måtte komme penger til kommunene allerede i revidert nasjonalbudsjett i mai. Han sier videre:

«Jeg kan ikke huske at det har vært så dramatisk for kommunesektoren før. Det nytter ikke å si at dette er krisemaksimering. Kommunene må få betydelig mer penger».

Og han sier videre i J@glandbrev av 21. februar:

«Vi måtte altså «tvinge» sentrumpartiene til å gi kommunesektoren en milliard mer enn det som lå i deres opprinnelige budsjettforslag.»

Da er mitt spørsmål, nå når det ikke er behov for tvang lenger, og arbeiderpartiregjeringa kan legge godviljen til selv, om vi kan regne med at det kommer mer penger til kommunene i revidert nasjonalbudsjett.

Statsråd Sylvia Brustad: Representanten Sahl kan regne med at det kommer mer penger til kommunene. Hvor mye og når, kan jeg ikke svare på nå – det er et arbeid som Regjeringa er midt oppe i. Men jeg vil si så mye som at vi er selvfølgelig veldig klar over den situasjonen som er, vi deler de bekymringer som også har kommet fram gjennom spørsmål her i dag, og jeg tror at representanten Sahl og andre får smøre seg med litt tålmodighet. Vi snakker her om datoene 12. og 19. mai, og så får vi be om forståelse for at vi får komme tilbake med de konkrete tingene når tida er inne for det. Jeg kan ikke gi noe mer klart svar på det i dag, men det er ikke mange uker til en får svaret på det.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Christopher Stensaker (Frp): Jeg har et spørsmål til samferdselsminister Moe Gustavsen.

Som kjent foreligger det planer for en ny jernbanelinje til Fornebu med en kostnadsberegning på over 1 milliard kr så langt. Nå viser det seg at trafikken har gått ned på denne strekningen, og da er jo spørsmålet nærliggende: Synes statsråden det er fornuftig å satse på denne strekningen når man ser alle de uløste oppgavene som man har innen sikkerhet ved jernbanen?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg vil først forsikre meg om at representanten Stensaker sa Fornebu. Var det riktig oppfattet?

Christopher Stensaker (Frp): Ja.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Takk.

Når det gjelder spørsmålet om kollektivløsninger til Fornebu, er det en meget stor sak sett i lys av de planer som allerede foreligger for Fornebu-utbyggingen, og det som antydes.

I disse dager holder Vegdirektoratet på å sluttbehandle noe av dette, men det er som sagt et meget komplekst bilde. I første rekke må vi ta sikte på å bygge ut Snarøyveien, og i den sammenheng må vi ta stilling til hvorledes man skal løse banespørsmålene i tilknytning til selve veien. I den sammenheng må vi også ta stilling til hvorvidt det skal nyttes jernbane eller bybane/buss. Dette er som sagt et meget komplekst bilde, der jernbane er ett av alternativene, men der det også eksisterer andre alternativer. Vi må søke å finne den løsning som gir det mest effektive kollektivtilbudet i forhold til Fornebu, og som også kan realiseres slik at det kan holde en framdrift som samsvarer med Fornebu-utbyggingen.

Christopher Stensaker (Frp): Jeg takker statsråden for svaret, og jeg føler meg beroliget av at han nå nevner alle former for kollektivtransport mot området etter at det blir utbygd, og at man ikke ser jernbanen som det eneste saliggjørende. Det er jo klart at det vil koste en masse penger å bygge ut en slik bane. Hvis man ser det ut fra jernbaneaspektet, vil det gi bedre sikkerhet på de eksisterende jernbanestrekninger om man ruster opp disse før man satser på nye strekninger med jernbaneutbygging.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Det er helt riktig at vi har store behov for å sikre det eksisterende jernbanelinjet, men det er selvsagt slik at med de trafikkmengder vi vil få i forhold til Fornebu-utbyggingen, vil det innebære store sikkerhets- og trafiksikkerhetsutfordringer i seg selv. Så totalt sett må dette avbalanseres mot hverandre. Men jeg gjentar hva jeg sa i mitt hovedsvar, at valg av ulike kollektivalternativer til Fornebu gjenstår, og at jernbanealternativet fortsatt er ett av dem, men ikke det eneste.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Inge Lønning (H): Jeg har et spørsmål til kirke-, utdannings- og – forhåpentligvis – forskningsministeren.

Den nye regjering har klart å skape betydelig usikkerhet når det gjelder organiseringen av norsk forsknings fremtid og plasseringen av bærebjelkene i norsk forskningspolitikk. Da Stortinget behandlet forskningsmeldingen for kort tid tilbake, var det enstemmig oppslutning om at det er viktig å få evaluert forskningsrådsreformen, og at denne evalueringen skal gjennomføres så snart som mulig ved hjelp av internasjonal fagkyndighet.

Kan Stortinget være garantert av evalueringen av forskningsrådsreformen vil gå etter planen, og at man vil avvente resultatet av evalueringen før man foretar vesentlige omorganiseringer av norsk forskning?

Statsråd Trond Giske: Stortinget kan være helt trygg på at evalueringen av forskningsrådet vil gå som planlagt. Anbudspapirene er nå klare. Det skal være et internasjonalt anbud for å få en skikkelig gjennomgang av hvordan forskningsrådsreformen har fungert.

Reformen og evalueringen av den er jo for så vidt litt uavhengig av hvordan Regjeringen velger å organisere sine ansvarsområder. Det ligger til Regjeringen selv å bestemme hvordan ansvarsområdet mellom de ulike statsrådene skal være når det gjelder forskningsrådet – eller for så vidt for ethvert annet område – men evalueringen av forskningsrådet vil gå sin gang uavhengig av det.

Det er en diskusjon på gang om hvordan vi skal organisere arbeidet. Vi har jo fått et nærings- og IT-departement. Det medfører at det er en del funksjoner som det er naturlig å samle der, særlig for å få en skikkelig offensiv satsing på IT-siden, noe som trengs.

I tillegg kan jeg forsikre representanten Lønning om at Regjeringen vil gjøre sitt for å følge opp forskningsmeldingen. De prioriteringene som der er lagt, og som Arbeiderpartiet var med på i Stortinget, står jo også fast uavhengig av hva slags ansvarsområder de ulike statsrådene har. Så både evalueringen og arbeidet med å satse mer på forskning, som er helt nødvendig hvis vi skal klare å skape det næringslivet vi skal ha i framtiden, vil gå sin gang uavhengig av den organiseringsdiskusjonen som foregår internt i Regjeringen.

Inge Lønning (H): Jeg takker for svaret.

Jeg har registrert med interesse at statsråden i et intervju med universitetsavisen Uniforum forsikrer at han akter å fortsette som forskningsminister. Det ville jo også ha blitt en litt stusslig forkortelse av departementet hvis F'en skulle falle bort. (Munterhet i salen) Så det er det jo grunn til å se positivt på.

Jeg er imidlertid ikke helt enig med statsråden i at spørsmålet om tilknytningen for Norges forskningsråd er et rent internt organiseringsspørsmål. Det forholder seg nemlig slik at hvis man skulle ønske å overføre ansvaret for Norges forskningsråd til Næringsdepartementet, vil det antakelig kreve at man reverserer forskningsrådsreformen og oppretter igjen et nytt grunnforskningsråd som ligger under Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Jeg tror dette tilsier at Regjeringen må ha hastverk med å bestemme seg, og at den kommer tilbake til Stortinget med klar beskjed, for det er slett ikke sikkert at dette spørsmålet utelukkende er et internt organiseringsspørsmål.

Statsråd Trond Giske: La meg først si om navnet at jeg er enig med representanten Lønning i at det blir et trist navn. Kanskje det skulle hete kirke, utdanning og læring, sånn at jeg kunne bli en kul minister, men det får vi nå komme tilbake til.

Organiseringen av Forskningsrådet er ikke en intern organisasjonssak for Regjeringen. Hele forskningsrådsreformen skal selvsagt Stortinget være med og diskutere, og vi gjorde jo det i forbindelse med forskningsmeldingen. Men hvilke ansvarsområder de ulike statsrådene har

for de ulike delene av vår utøvende virksomhet, er et internt regjeringsspørsmål. Hva som blir konsekvensen i forhold til et grunnforskningsråd eller et anvendt forskningsråd, hvis det blir slike typer endringer, får vi komme tilbake til, men de føringer som lå i forskningsmeldingen, at vi skulle få en tettere integrering av grunnforskning og anvendt forskning, at vi skal få en sterk samordning av forskningspolitikken i Norge, ligger fast. Det kommer jeg til å følge opp og være med på å sette ut i livet.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Elsa Skarbøvik.

Elsa Skarbøvik (KrF): Det er selvsagt Regjeringens ansvar å ta dette ansvarsforholdet for forskningspolitikken internt, men det er også av interesse for Stortinget og ikke minst for forskningsmiljøene hva som skjer. Da er mitt spørsmål: Når kan vi få en avklaring på dette spørsmålet? Og dessuten: Hvordan ser statsråden selv på dette at forskningen eventuelt vil skje på næringslivets egne premisser om noe av dette overføres til Næringsdepartementet?

Statsråd Trond Giske: Igjen – forskningspolitikken til Arbeiderpartiet og Regjeringen står fast, uavhengig av hvilken organisering vi skal ha. Vi vil ha en sterk koordinering av forskningspolitikken, og vi vil ha en vektlegging av grunnforskning, som også forskningsmeldingen la opp til. Uansett hva slags organisasjonsform vi velger, vil ikke forskningen foregå på næringslivets premisser, men forskningen har en veldig viktig rolle å spille i å utvikle nye arbeidsplasser, nye bedrifter og ny næringsvirksomhet. Så igjen: Organiseringsspørsmålet og satsingen på det vil vi komme tilbake til. Vi satser på å få den avklaringen ganske raskt, fordi det er betydelig oppmerksomhet rundt det, og fordi vi selv har behov for å få det raskt på plass. Det vil ikke ta lang tid. Uten at jeg vil tidfeste nøyaktig, vil det gå rimelig kjapt til det er på plass.

Presidenten: Petter Løvik – til oppfølgingsspørsmål.

Petter Løvik (H): Stadig fleire deler Høgre sitt syn at forskning og utdanning er heilt sentralt for den vidare utvikling. Då synest eg det er interessant og positivt det som statsråden no sa, at arbeidet med oppfølging av forskningsmeldinga vil gå vidare uavhengig av organisering.

I førre spontanspørjetime, for ei veke sidan, spurde eg den alternative forskningsministeren, Grete Knudsen, om dette betyr at allereie i revidert nasjonalbudsjett vil Regjeringa føreslå ein konkret og forpliktande handlingsplan for opptrapping av norsk forskning. Eg fekk ikkje svar på spørsmålet den gongen, og eg vil derfor stille det same spørsmålet til den andre alternative forskningsministeren, Trond Giske: Er det slik at vi kan rekne med ein konkret og forpliktande opptrappingsplan i revidert og pengar til dette vidare framover?

Statsråd Trond Giske: Stortinget har bedt om at Regjeringen skal komme tilbake med en omtale av opptrap-

pingsplanen for forskningen i revidert, og vi kommer til å omtale det i revidert. Vi kommer også med en omtale av Hervik-utvalgets innstilling, men behandlingen av Hervik-utvalget med høring og konkrete oppfølginger må komme senere.

Så snakker man om alternative forskningsministre. La meg si at nesten alle statsrådene i Regjeringen har på sine budsjettkapitler en del forskning. Slik sett er alle statsrådene på sin måte forskningsministre og må satse på forskning. Uansett organisering vil høyskoler og universitet være de viktigste forskningsinstitusjonene, særlig på grunnforskningen, og en betydelig andel av norsk forskning foregår der. Det som er sentralt for Regjeringen, er å få til den koordineringen av forskningspolitikken som vi trenger, og en økt satsing, særlig på grunnforskning. Det står fast, uavhengig av organisering, og det trur jeg samtlige 19 i Regjeringen vil være med og følge opp.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Sponheim (V): La meg først få gi uttrykk for at det er Regjeringens ansvar å organisere regjeringsapparatet sitt og legge ansvaret under de ulike statsråder. Så får det være opp til oss i opposisjonen å ha meninger om klokskapen i det som gjøres. Der er jeg enig med representanten Giske.

Statsråden var veldig klar i dag i å si at han har fått med seg Stortingets ønske om at lærerne skal få konkurransedyktig lønn, vel vitende om at statsråden allerede vet langt på vei hva som måtte komme i revidert nasjonalbudsjett, og at budsjettarbeidet er godt i gang. Det er betryggende at statsråden allerede vet at han vil bli en budsjettvinner. Jeg vil gjerne også ha bekreftet at han vet, som han nå gav uttrykk for, at opptrappingsplanen for forskning kommer, og at det på den måten er sikret at han blir en budsjettvinner også på det området, kanskje allerede i revidert, men definitivt i statsbudsjettet for 2001.

Statsråd Trond Giske: Det er et godt forsøk fra representanten Sponheim på å få ut ting fra både revidert nasjonalbudsjett og budsjettet for 2001. Vi prøvde tilsvarende øvelser da vi var i opposisjon, med tilsvarende manglende hell som representanten Sponheim vil oppleve nå. Vi kommer selvsagt ikke til å kunne gå inn på detaljer verken i revidert nasjonalbudsjett eller i budsjettet før 2001, før det framlegges.

Vi har oppfattet rekrutteringsmeldingens resultat i Stortinget om en konkurransedyktig lønn. Hva en konkurransedyktig lønn er, og hva slags resultat det gir ved årets lønnsoppgjør, får forhandlingene vise. Hva slags resultat vi får til konkret i hvert enkelte budsjett når det gjelder oppfølging av forskningsmeldingen, blir også en budsjettsak, først for Regjeringen når vi framlegger budsjettet, og så for Stortinget når Stortinget får det til behandling.

Presidenten: Marit Tingelstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Tingelstad (Sp): Mitt spørsmål går også på organisering.

«Ingen forskningsminister», står det å lese i bladet Forskerforum nr. 4. Det er stor uro i forskningsmiljøene og ellers i ulike miljøer på grunn av det signalet som er kommet fra denne regjeringen angående organiseringen.

Jeg har nylig lest hva rektor ved Universitetet i Oslo sier. Han sier at dersom denne overflyttingen av Forskningsrådet går til Næringsdepartementet, bør det bli et eget grunnforskningsråd under Kirke- og utdanningsdepartementet. Hva mener statsråd Giske om dette i forhold til å se grunnforskning som det helt fundamentale? Dette synes jeg er på tvers av det ønsket Stortinget hadde om tverrfaglighet og koordinering av forskning. Men jeg ønsker likevel å høre statsrådets syn.

Statsråd Trond Giske: Både jeg og Regjeringen er helt enig i de konklusjonene som Stortinget drog etter forskningsmeldingen, at en vesentlig del av den økte satsingen på forskningen i tiden framover må gå til grunnforskning. Det er også slik at grunnforskningen i større og større grad har konkrete resultat i forhold til næringskaping. Så det delvis kunstige skillet mellom anvendt forskning og grunnforskning skal vi være forsiktig med, for det skillet er i større og større grad i ferd med å bli visket ut. Vi vil satse på grunnforskningen.

Jeg har også registrert Norums uttalelser. Jeg har også registrert andre som har oppfatninger om hvordan forskningsarbeidet skal organiseres. Det vil vi raskt få avklart, også fordi forskningsmiljøene skal vite hva slags organisering de skal forholde seg til. Så vi skal gjøre den jobben raskt. Og igjen: Det ligger til Regjeringen. Men prioriteringene i forskningsmeldingen skal videreføres.

Presidenten: Da var tiden for den muntlige spørretimen for lengst omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 3, fra representanten Morten Lund til nærings- og handelsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 5, fra representanten Magnhild Meltveit Kleppa til arbeids- og administrasjonsministeren, bortfaller, da spørteren ikke er til stede.

Spørsmål 8, fra representanten Øystein Hedstrøm til helseministeren, bortfaller, da spørteren ikke er til stede.

Spørsmålene 10, 11, 12, 13 og 14, fra henholdsvis representantene Annelise Høegh, Tor Nymo, Jørn L. Stang, John I. Alvheim og Dag Danielsen til sosialminis-

teren, vil bli besvart av helseministeren på vegne av sosialministeren, som er bortreist.

Spørsmål 11, fra representanten Tor Nymo til sosialministeren, vil bli tatt opp av representanten Rita H. Roaldsen.

Spørsmål 12, fra representanten Jørn L. Stang til sosialministeren, vil bli tatt opp av representanten Harald T. Nesvik.

Spørsmål 22, fra representanten Odd Einar Dørum til fiskeriministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmålene 23 og 24, fra henholdsvis representantene Steinar Bastesen og Tor Nymo til fiskeriministeren, vil bli besvart av miljøvernministeren på vegne av fiskeriministeren, som er bortreist.

Spørsmål 24, fra representanten Tor Nymo til fiskeriministeren, vil bli tatt opp av representanten Rita H. Roaldsen.

Spørsmål 25, fra representanten Odd Einar Dørum til miljøvernministeren, vil bli tatt opp av representanten Terje Johansen.

Spørsmål 30, fra representanten Ågot Valle til justisministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 31, fra representanten Ågot Valle til justisministeren, vil bli tatt opp av representanten Lisbet Rugtvedt.

S p ø r s m å l 1

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål til utenriksministeren:

«Det er meldt i pressa at ESA (EFTA Surveillance Authority) krever at Norge gjennomfører EUs trygdeforordning på kontinentalsokkelen. Det skal sikre full trygd til alle som bor i utlandet og jobber på norsk sokkel, til tross for at disse er sikra gjennom trygdeavtaler. Kravet går videre enn EØS-avtalen, som ikke gjelder på sokkelen. Heller ingen EU-land praktiserer forordningen på sokkelen.

Vil Regjeringa bremse økningen i trygdeutgiftene ved å avvise kravet fra ESA?»

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Jeg kan bekrefte at ESA har gitt uttrykk for at EØS-avtalens koordineringsregler for trygd som er nedfelt i Rådsforordning nr. 1408/71, bør få anvendelse på norsk kontinentalsokkel. ESA har i en såkalt grunnlagt uttalelse pålagt Norge å gjennomføre dette.

Den nevnte rådsforordning er inntatt som en del av EØS-avtalen. Den har imidlertid ikke vært anvendt på norsk kontinentalsokkel. Årsaken til dette er at EØS-avtalen – ut fra en fortolkning av begrepet «territorium» i avtalens artikkel 126 – ikke omfatter kontinentalsokkelen.

ESA og Norge er enige i fortolkningen av EØS-avtalens geografiske virkeområde. ESA hevder imidlertid at virkeområdet for forordning 1408/71 må defineres funksjonelt. ESA understreker også behovet for å ta behørig hensyn til EØS-avtalens formål om å opprette et ensartet

europaisk økonomisk område, gjennom å fremme like konkurransevilkår og overholdelse av de samme regler.

Regjeringen har nå saken til vurdering, og det tas sikte på å avslutte behandlingen i nær fremtid. En rekke kryssende hensyn gjør seg gjeldende i saken, og jeg ber om forståelse for at jeg ikke kan gå nærmere inn på disse i dag. Stortingets EØS-utvalg vil bli konsultert før svar sendes ESA.

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg takker utenriksministeren for svaret, som for så vidt ikke var noe annet enn en oppsummering av sakens realiteter, og ikke et svar på mitt spørsmål om Regjeringen vil avvise forordningen.

Det er et faktum at ingen EU-land praktiserer forordningen på sine kontinentalsokler, og det skulle derfor slett ikke være noen grunn til at Norge skulle gjøre det, når norsk kontinentalsokkel i tillegg er unntatt fra EØS-avtalen, og disse EØS-direktivene dermed ikke skal gjøres gjeldende for norsk sokkel. Dersom man godtar ESAs krav, får det for det første som konsekvens at vi vil få betydelige kostnader. På sikt kan det dreie seg om flere hundre millioner kroner. For det andre vil man også skape presedens for at EØS-avtalen skal gjelde norsk sokkel dersom man viderefører funksjonellkravet som tidligere har vært gjort gjeldende fra ESAs side, og godtar direktiver på stadig flere områder. Jeg vil derfor gjenta spørsmålet: Ser utenriksministeren de prinsipielle problemene med å godta dette direktivet?

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: La meg først si at siden Odd Roger Enoksen satt i den forrige regjeringen, kunne spørsmålet nå tyde på at saken var ferdigbehandlet der. Det var den ikke, for den forrige regjeringen måtte stille seg de samme spørsmålene som den nåværende regjering gjør.

La meg si når det gjelder hvordan praktiseringen er fra andre EU-lands side: Kommisjonen har opplyst at trykdeforordningen anvendes helt eller delvis av sokkelandene Storbritannia, Nederland og Danmark. Fagmyndighetene i Storbritannia og Nederland opplyser imidlertid at dette ikke er tilfelle. Danmark anvender forordningen, men kun for EØS-borgere ansatt i EØS-selskaper. ESA forholder seg da til kommisjonens opplysninger. Spørsmålet om å skape presedens er ett av de viktige spørsmål som vi nå vurderer. Det kan også forholde seg annerledes hvis vi skulle komme til å tape en eventuell sak i forhold til EFTA-domstolen.

S p ø r s m å l 2

Steinar Bastesen (TF): Jeg har følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«Sjøforsvaret har ved flere anledninger vært involvert i kollisjoner mellom MTB-er og fiskefartøyers notredskaper på fiskefelt. Det har ved disse kollisjonene ofte vist seg at fiskerne må vente altfor lenge på oppgjør for

de skadene bruket er påført. Disse episodene er uheldige for Forsvaret og for fiskerne, som taper penger.

Hva vil statsråden gjøre for å ordne opp økonomisk for de skader Forsvaret har påført fiskerne, og hvilke endringer i rutiner tenkes innført for å unngå disse hendelsene?»

Statsråd Bjørn Tore Godal: Sjøforsvaret har naturlig nok en omfattende virksomhet til sjøs, og det er dessverre ikke til å unngå at dette kan føre til skade på fiskeredskaper. Så langt jeg vet, har det forekommet to brukskollisjoner mellom snurpenotfartøy og Sjøforsvarets fartøyer de siste tre-fire år. Det er ikke noe oppsiktsvekkende høyt tall, men vi må selvfølgelig forsøke å få det ned. Jeg er helt enig i at det økonomiske oppgjøret for skader bør skje raskt. Utgangspunktet for all erstatning er at skadelidte skal ha dekket det fulle økonomiske tapet som følger av skaden. I de tilfeller som er nevnt i spørsmålet, fastsetter saltvannsfiskekoven § 42 et objektivt ansvar for skadevolder for skade påført fiskeredskaper og tapt fangst. I de saker hvor Forsvaret er ansvarlig for skaden, tilstreber en at de skadelidte skal tilbys rask utbetaling for å sikre at tapene som oppstår hos fiskerne, blir så begrenset som mulig. Dette vil normalt være forskuddsutbetalinger som er ment å dekke f.eks. reparasjonsutgifter. Etter min mening er derfor de nødvendige rutiner til stede for å ivareta et raskt og riktig økonomisk oppgjør i slike saker. Årsaken til at oppgjøret i enkelte tilfeller kan trekke ut, er at det kan være uenighet om de faktiske forhold og det økonomiske tapet og størrelsen på det som følge av skaden.

Når det gjelder Forsvarets rutiner for å unngå slike hendelser, vil jeg understreke at de sjømilitære myndigheter tilstreber en god dialog med fiskerne for å unngå konflikter. Og det er mange tiltak som iverksettes for å få til det. Jeg nevner kort de viktigste: Hvert år sammenkalles fiskeri- og oppdrettsorganisasjonene til et orienteringsmøte for å få informasjon om Marinens årlige øvelsesaktivitet. Dette gjøres for at fiskernes egne organisasjoner kan informeres om øvelsesaktiviteten, slik at konflikter mellom fiskerne og Marinen kan unngås. I forkant av hver øvelse gis det ut informasjon til marinefartøylene om fiskeriaktiviteten i de områdene der Marinen skal øve. Fiskeriopplysningene blir hentet inn fra Kystvakten/bruksvakten og fiskernes egne organisasjoner ikke minst. Det vil også gå ut ny informasjon i løpet av øvelsen dersom det oppstår endringer i fiskeriaktiviteten i det aktuelle området. I tillegg gis det muntlig orientering om fiskeriaktiviteten i forkant av øvelsene.

Det følger av denne korte katalogen at det er mange tiltak med sikte på å unngå disse uheldige episodene, som jeg går ut fra at både representanten Bastesen og jeg er enig om bør komme ned i null så fort som mulig.

Steinar Bastesen (TF): Jeg takker statsråden for svaret, og jeg er helt enig i hans konklusjon. For øvrig var det jo en grei opplisting av en rekke forutsetninger som burde gi gode resultater, men som ikke alltid gjør det.

Når det skjer en kollisjon mellom Marinen og et fiskefartøy, er det ofte to ting som kommer inn i bildet: Det er det strafferettslige for føreren av fartøyet, og så er det det rent økonomiske som har med skaden som er forvoldt, å gjøre. De to tingene må kunne ses uavhengig av hverandre. Men dessverre har Forsvaret vist arroganse når et oppgjør skulle foretas, og hengt seg opp i at skipsfartsinspektøren i vedkommende distrikt har tatt ut tiltale mot skipssjefen. Dermed vil de ikke gjøre opp for den skaden som er forvoldt overfor den båten og det rederiet det gjelder, og det er skandaløst.

Statsråd Bjørn Tore Godal: De strafferettslige momentene er jo ikke tatt opp i det opprinnelige spørsmålet, og jeg er ukjent med at det har vært noen viktig problemstilling i de sakene jeg har fått en kort oversikt over. Poenget er selvsagt at de som har krav på erstatning etter loven, har krav på erstatning etter loven. Og i den grad rettsinstanser, om de skulle komme inn i bildet, treffer beslutninger som har avgjørende betydning for det, er det en sak for seg. Så her må vi skille det ene fra det andre. Det som ligger i mitt svar, er det sentrale i forhold til det representanten Bastesen spurte om.

Steinar Bastesen (TF): Jeg takker for svaret. Det tyder på at forsvarsministeren muligens kommer til å interessere seg for rutinene i disse tilfellene, for det går ikke an at vi kan leve med at strafferettslige vurderinger skal avgjøre hvorvidt folk får oppgjør for skader Forsvaret påfører. Jeg vil betrakte det som uaktsomhet når man går med 35–40 knops fart kloss opp i siden på båter som ligger og drar not. Det er ikke godt sjømannsskap. Men la nå det fare. Når skaden skjer, må iallfall oppgjøret kunne komme. Jeg vil foreslå, i hentydning til det første jeg sa, at forsvarsministeren sender ut et direktiv og ber folk bruke fornuft.

Statsråd Bjørn Tore Godal: Nå har vel representanten Bastesen vært mer på havet enn jeg har vært, men jeg er litt usikker på hvor langt et generelt direktiv om å bruke fornuft når ut, og det gjelder i grunnen på begge sider i forhold til denne problemstillingen. Det må helt opplagt ligge til grunn for hvordan disse tingene håndteres. I det store og hele mener jeg vi har et godt samarbeid mellom fiskeriorganisasjonene og fiskernes organisasjoner og Forsvaret. Det må være forklaringen på at det meg bekjent faktisk bare er to innrapporterte tilfeller de siste tre-fire år av konflikter av dette slaget. Men jeg skal gjerne medvirke til å følge opp denne sektoren og være obs på de problemstillinger som representanten tar opp i sitt tillegsspørsmål.

S p ø r s m å l 3

Fra representanten Morten Lund til nærings- og handelsministeren:

«Lov om erverv ble vedtatt i 1994 for å erstatte industrikonsepsjonsloven som en direkte følge av EØS-avtalen. Den nye loven ble påstått å være et bedre redskap for å

sikre et godt og stabilt eierskap. Det motsatte synes å ha blitt tilfelle. Langt flere eierskifter underlegges behandling, færre betingelser blir stilt. Ulempene med loven er størst for norske eiere.

Vil det bli lagt fram en evaluering av lov om erverv med tanke på å få et bedre redskap for å sikre et godt og stabilt eierskap?»

Presidenten: Dette spørsmål er utsatt til neste spørretime.

S p ø r s m å l 4

May Britt Vihovde (V): Eg vil stilla følgjande spørsmål til arbeids- og administrasjonsministeren:

«Det nye Statens Hus i Bergen er framleis, ein månad etter det vart opna, lite tilgjengeleg for funksjonshemma. Dette gjeld til dømes manglande parkeringsplassar, tilkomst, resepsjonsområde og manglande toalett. Fleire påpeikingar om tilhøva har ikkje ført fram.

Kva vil statsråden gjera for å få Statsbygg til å følgja opp forskrifter om tilgjenge her og i andre bygg?»

Statsråd Jørgen Kosmo: Jeg går ut fra at de forskrifter som representanten Vihovde refererer til, er gjeldende forskrift om krav til byggverk og produkter til byggverk, fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet 22. januar 1997.

Forskriftens § 10-1 krever at enhver bygning kan nyttes til sitt forutsatte formål, og at utformingen av bygningen gir gode bruksmuligheter for orienterings- og bevegelseshemmede. Hva dette betyr i praksis, er nærmere beskrevet i §§ 10-21 og 10-31.

Jeg vil først få understreke at det er min klare forutsetning at tilgang til og framkommelighet i Statens Hus, enten det nå er i Bergen eller andre steder i Norge, minst skal være slik forskriftene krever – og jeg gjentar: minst skal være slik forskriftene krever – dvs. gi gode bruksmuligheter for alle.

Til representanten Vihovdes spørsmål kan jeg videre opplyse at Statens Hus i Bergen er lokalisert til et byutviklingsområde med høy utnyttelsesgrad. Parkeringsplasser er av kommunale planmyndigheter i gjeldende reguleringsplan forutsatt dekket i nærområdet, eksempelvis i ByGarasjen. Jeg kan forstå at dette ikke nødvendigvis er den beste løsningen for funksjonshemmede, og vil derfor be Statsbygg om å ta denne saken opp med Bergen kommune for å finne en bedre løsning.

Når det gjelder problemene med tilkomst, kan jeg opplyse at kvartalet fortsatt er under opparbeidelse med hensyn til veier, fortau mv. Dette arbeidet utføres i kommunal regi og antas ferdigstilt i nær framtid. Det vil da bli truffet tiltak som forenkler tilkomsten bl.a. for rullestolbrukere og eventuelt andre med bevegelseshemming. Med tanke på disse brukergruppene vil det også i nær fremtid bli installert en ny løsning for åpning av inngangsdør, da den nåværende med automatisk åpning ikke fungerer tilfredsstillende.

Statsbygg er, etter det jeg har fått opplyst, for øvrig ikke kjent med at det er noe å utsette på resepsjonsområdet.

Jeg kan videre opplyse om at bygget har i alt seks handikaptoaletter, fire for ansatte og to for besøkende. Toalettene i 1. og 11. etasje er tiltenkt besøkende, mens de øvrige er plassert i annenhver etasje til bruk for ansatte. Etter det jeg har fått opplyst av Statsbygg, er handikaptoalettene i samsvar med forskriftenes krav på dette området.

Det er ikke unormalt at det oppdages en del feil og mangler ved innflytting i nye hus. Noen kan skyldes nye eller endrede krav til funksjon, noen kan tilbakeføres til dårlig eller utført arbeid fra byggherrens eller entreprenørens side. Uansett, krav i lover og forskrifter skal følges opp. Jeg går derfor ut fra at Statsbygg gjør det som er nødvendig for å få brakt alle bygningstekniske forhold i forskriftsmessig orden, også når det gjelder Statens Hus i Bergen.

May Britt Vihovde (V): Stortinget behandla ein handlingsplan for funksjonshemma for 1998-2001. Eit av måla der var at politikken for funksjonshemma må føra til at offentlege og private verksemdar ikkje verkar hemmande. Det har vore ei av Venstre sine hjertesaker å gjera samfunnet tilgjengeleg, og når ein opplever at staten, som kan bruka marknadsmakta si, på ein måte ikkje følgjer heilt opp, må noko gjerast. Eg merka meg at arbeids- og administrasjonsministeren uttalte at han ville sjå det slik at forskriftene minst skulle bli følgde opp. Då blir mitt oppfølgingsspørsmål: Er forskriftene frå 1997 utforma slik at ein kanskje kan skjerpa dei inn?

Statsråd Jørgen Kosmo: Jeg tror ikke forskriftene er slik utformet at det skulle være noe grunnlag for å skjerpe dem inn. Det jeg sa, er vel mer et uttrykk for en viljerklæring om at staten bør gå foran med et godt eksempel, og at staten både som byggherre og i og for seg som etablerer av bygg og tilbud som skal være tilgjengelig for alle uansett handicap, på den måten sørger for å sette standarder for hva som også skal være gjeldende for det private markedet. Det er dette som må være ambisjonen vår. Jeg nevnte en rekke forhold som det helt åpenbart er mulig å forbedre. Jeg kan forsikre om at verken jeg eller Statsbygg har noe ønske om at staten skal tilby noe som er dårligere enn det forskriftene forutsetter – heller tvert imot. Jeg skal forsikre meg om at Statsbygg i sin virksomhet følger dette opp også i fremtiden. Det skulle ellers bare mangle!

May Britt Vihovde (V): I samband med behandlinga av handlingsplanen blei det òg fremma forslag frå regjeringa Bondevik om at Statsbygg skulle ha ein gjennomgang av dei bygga dei leiger eller eig i dag, for å tilpassa dei for funksjonshemma. Komiteen peika på kor viktig det er at tilgjenget er totalt, til og i bygga. Eit anna problemområde var kommunane sine moglegheiter til å gi dispensasjon frå plan- og bygningsloven og forskriftene.

Når me er inne på Statens Hus i Bergen, der på ein måte ikkje alt er tilrettelagt frå byrjinga av, som statsråden peika på, på grunn av plassmangel og vanskelegheiter med arealdisponering utanfor, blir mitt spørsmål:

Komiteen og Stortinget ønskte at ein skulle avgrensa moglegheita for å gi dispensasjon, alt skulle på ein måte vera klappa og klart. Er handteringa komen i gang når det gjeld å avgrensa dispensasjonsmoglegheitene til kommunane?

Statsråd Jørgen Kosmo: Jeg tror ikke det er tvil om hva som var Stortingets intensjoner med de merknader og de beslutninger som var tatt. Bygget var teknisk sett ferdig for en måned siden. Planleggingsprosessen for dette bygget startet lenge før denne statsråden overtok sitt embete, og det var jo en annen regjering og en annen statsråd som gav signaler og direktiver i forhold til oppstarten på dette prosjektet, så jeg kan i og for seg ikke uttale meg så mye om hva som har skjedd i denne prosessen. Det jeg kan uttale meg om, er at jeg skal forsikre meg overfor ledelsen i Statsbygg om at disse områdene blir prioritert både i planlegging, prosjektering og byggearbeid i fremtiden.

S p ø r s m å l 5

Fra representanten Magnhild Meltveit Kleppa til arbeids- og administrasjonsministeren:

«I St.meld. nr. 28 (1999-2000), Innhold og kvalitet i omsorgstenestene, Omsorg 2000, vert det sagt at Arbeids- og administrasjonsdepartementet gjennomfører ei utgreiing av norske og internasjonale erfaringar med konkurranseutsetting i offentlig sektor, inkludert omsorgstenestene, og at den vil liggja føre tidleg år 2000.

Vil statsråden følgja opp denne utgreinga, og i tilfelle når og på kva måte?»

Presidenten: Dette spørsmålet bortfaller.

S p ø r s m å l 6

Per Ove Width (Frp): Jeg har et spørsmål til kommunal- og regionalministeren:

«Det er nå ti år siden den tragiske brannen om bord i passasjerfergen «Scandinavian Star», hvor 159 mennesker mistet livet.

Hva har siden den gang skjedd med opplæring av brannmannskaper med tanke på brannslukking ombord i skip, og hva er pr. i dag status vedrørende det såkalte RITS-prosjektet (Redningsinnsats til sjøs)?»

Statsråd Sylvia Brustad: Etter ulykken på «Scandinavian Star» er det gjennomført en rekke tiltak i regi av sjøfartsmyndighetene som har styrket brannsikkerheten til sjøs. Brannsikkerheten på et skip er i første omgang avhengig av at det er gjennomført forebyggende tiltak om bord, og at skipets egen beredskap fungerer. Disse forholdene er vesentlig forbedret de senere år, noe brannen på passasjerfergen «Prinsesse Ragnhild» i juli 1999 også viste. Bistand fra landbasert brannvesen vil derfor være en beredskap som kommer i tillegg, om nødvendig.

På bakgrunn av ulykken på «Scandinavian Star» ble brannvernloven i 1993 endret slik at brannvesenet etter

anmodning har plikt til å bistå ved branner og andre ulykkessituasjoner om bord på skip.

I 1995 ble det opprettet en prøveordning hvor noen brannvesen ble opplært og utrustet for mer krevende oppgaver enn den generelle bistandsplikten forutsetter. Prøveordningen baserte seg på avtaler mellom Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern og kommunene Oslo, Larvik, Kristiansand, Bergen og Bodø.

Det er samlet investert 4 mill. kr i styrking av brannberedskapen i de nevnte kommuner. Størsteparten av midlene har gått til kompetansehevede tiltak. Om lag 200 brannfolk har gjennomført et ukeskurs i redningsinnsats til sjøs ved Norges Brannskole i Tjeldsund, og ca. 30 ledere i disse brannvesenene har i tillegg gjennomført et tre dagers ledelseskurs ved Havarivernskolen i Borre.

Gjennom en femårsperiode har vi således tilrettelagt for og investert betydelige midler i denne beredskapen. Jeg forutsetter derfor at de kommunene som har fått utstyr og opplæring, vedlikeholder dette, for å kunne følge opp den bistandsplikten som er etablert i brannvernloven. For år 2000 er det også bevilget 500 000 kr til vedlikehold av utstyr, trening og opplæring av nye mannskaper over Direktoratet for brann- og eksplosjonsverns budsjett. I tillegg til dette har vi inngått en femårsavtale med Larvik kommune som muliggjør en mer langsiktig satsing med hensyn til opplæring, øvelser og oppdatert utstyr.

Per Ove Width (Frp). Jeg takker for svaret.

Det er riktig som statsråden sier, at det er lagt ned en del midler i RITS-prosjektet. Og det er riktig som statsråden sier, at pr. i dag er Larvik kommune den eneste kommunen som opprettholder en brannberedskap med hensyn til brann til sjøs. I utgangspunktet var også Oslo, Kristiansand, Bergen og Bodø med. Av forskjellige årsaker, som kanskje statsråden kan redegjøre for, er ikke disse kommunene med lenger, og det er også, som statsråden sier, lagt ned betydelige midler både på opplæring og redskap – for å bruke det uttrykket – for å kunne bistå ved brann til sjøs. Dette blir da i disse fire andre kommunene, så vidt jeg kan forstå, ikke vedlikeholdt. Og likeledes: Disse brannmannskapene som i sin tid ble opplært til å bruke dette, er muligens borte allerede. Så vidt jeg vet, er det i dag ingen ordning som tilsier at det er noen ny opplæring av disse brannmannskapene.

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg vet at det har oppstått en konflikt om en økonomisk kompensasjon for beredskapsoppgaver knyttet til RITS-innsatsen i noen kommuner, slik representanten Width viste til. Det spørsmålet er imidlertid et tariffspørsmål, som etter min mening må finne sin løsning mellom partene i arbeidslivet.

For øvrig finner jeg grunn til å understreke at både jeg og Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern mener at vi med de midlene vi setter inn til vedlikehold av beredskapen, ivaretar en tilfredsstillende beredskap ved branner og andre ulykkessituasjoner til sjøs. Det vil være opp til kommunene selv å gjøre sitt til at denne beredskapen fungerer etter det som er hensikten. Og jeg gjentar det jeg sa i mitt hovedsvar: Jeg forutsetter at de kommuner som

har fått utstyr og opplæring, vedlikeholder dette for å kunne følge opp den bistandsplikten som er etablert i brannvernloven. Til tross for at det er en uenighet om økonomien i noen av kommunene, er det fortsatt slik at en har en plikt til å følge opp brannvernloven i tilfelle det skulle oppstå ulykker, også til sjøs.

Per Ove Width (Frp): Jeg synes det er rimelig defensivt av statsråden å henvise til et tariffoppgjør når det gjelder en såpass alvorlig sak som dette vi her snakker om. Det dreier seg om en årlig bevilgning på 4 mill. kr for å opprettholde en brannberedskap til sjøs.

Her i landet har vi en tradisjon for å trå til når ulykkene skjer, og da er vi ganske runde når det gjelder å bevilge penger. Det er vel og bra. Men kan statsråden tenke seg at vi kan bli flinkere til å sette av midler til de forebyggende tiltak, slik at vi slipper å oppleve ulykkene? Jeg vil bare henvise til Dagsavisen den 10. april, hvor direktør i Direktoratet for sivilt beredskap, Helen Bøsterud, sier noe av det samme:

«Beredskapen i det norske samfunnet i dag er for dårlig organisert, og situasjonen er så alvorlig at liv, helse og verdier kan være unødvendig truet.»

Dette gjelder ikke minst brannberedskapen til sjøs. Derfor må jeg spørre statsråden: Hvilke tiltak har hun tenkt å sette i verk for å få en ordning på dette?

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg er helt enig med representanten Width i at det aller viktigste er å forebygge for å prøve å hindre at slike tragiske ulykker skjer.

Når vi snakker om ulykker til sjøs, er det viktig at det skjer forebygging om bord på skipene, men det er selvfølgelig også viktig at vi har et oppegående brannvesen i vid forstand som fungerer dersom ulykken allikevel skulle være ute, og som kan trå til når eventuelle ulykker skjer.

Når det gjelder det konkrete spørsmålet i forhold til RITS-mannskapene, må jeg gjenta det jeg sa: Det at det er oppstått en uenighet om en økonomisk kompensasjon i noen av kommunene, betyr ikke at de ikke har et ansvar dersom det skulle oppstå ulykker. Spørsmålet om den økonomiske kompensasjonen er altså et spørsmål partene imellom som ikke jeg på vegne av Kommunaldepartementet kan gå inn og bestemme. Jeg mener at det må partene finne en løsning på. Men det ligger et ansvar hos de berørte kommuner – uavhengig av den uenigheten – til å trå til dersom ulykker skulle skje. Vi bruker mye penger på forebygging, og det kommer vi selvfølgelig også til å fortsette med i tida framover.

S p ø r s m å l 7

Morten Lund (Sp): «Det er varslet nedlegging av fiskebruket på Ingøy i Måsøy kommune etter at Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) sentralt har avslått en søknad om lån og tilskudd til et nybygg som SND i Finnmark har anbefalt. Fortsatt bosetting og optimisme på stedet er trolig helt avhengig av at nybygget kan realiseres.

Hvordan vil statsråden bidra til at bosettingen kan opprettholdes på et sted som ligger tett opp til et av kystens beste fiskefelt?»

Statsråd Sylvia Brustad: I de generelle retningslinjene for SNDs virksomhet heter det – som representanten Lund helt sikkert kjenner til – at prosjekter SND støtter, må kunne stå på egne ben etter støtte. Etter det jeg forstår, har SND i denne saken vært sterkt i tvil om det vil være mulig å oppnå slik lønnsomhet, selv om prosjektet ble gitt høyeste lovlige tilskuddssatser. Grunnen til det er bl.a. at vi er inne i en periode med lave fiskekvoter, og det er allerede stor regional overkapasitet på mottaks-siden.

Samtidig heter det i de fiskeripolitiske retningslinjene at SND bør søke å bidra til å finne løsninger for mottak av fisk i fiskerisamfunn der et eget mottak er av avgjørende betydning for sysselsetting og bosetting. Etter det jeg har fått opplyst, har SND derfor sagt seg villig til å vurdere et mindre prosjekt enn det som er fremmet, der en eventuelt inngår et samarbeid med andre aktører om videreføring. Kanskje vil det være mulig å oppnå en tilfredsstillende lønnsomhet på den måten.

Det er SNDs selvstendige ansvar å treffe beslutninger i enkeltsaker. Jeg har stor tro på at SND i et samarbeid med lokale aktører vil finne fram til løsninger som kan bidra til å sikre Ingøy-samfunnets framtid.

Morten Lund (Sp): Jeg takker for svaret. Det er positivt å høre at det fortsatt kan finnes en mulighet.

Det konkrete prosjektet som nå er lagt fram, er resultatet av flere justeringer underveis. Lokale banker sier at det er lønnsomt nok og vil bidra, under forutsetning av at SND er med, men staten, som har et tilleggsansvar når det gjelder bosetting, sier altså nei.

En enstemmig næringskomite har bedt om at det lages en plan for hvordan aktive fiskerisamfunn skal sikres et funksjonelt mottaksanlegg, selvfølgelig ut fra at et fiskerisamfunn uten mottaksanlegg vil folk flytte fra når alternativet – altså nabobruket – ligger så langt unna som det her gjør. Det er en selvfølge at vi må greie å løse slike spørsmål som dette. Hvis ikke, flytter folk fra.

Spørsmålet er: Når vi skal hjelpe til med bosettingen, som vi har et ansvar for, har vi da et annet redskap enn SND til å bidra? Har SND en tydelig nok instruks som pålegger å ta bosettingshensyn, som det må gjøres i dette tilfellet?

Statsråd Sylvia Brustad: La meg først si at jeg deler representanten Lunds syn på at det er viktig å opprettholde bosetting og bevare sysselsetting også i distriktene, så det er vi ikke uenige om.

Når det gjelder spørsmålet om SNDs retningslinjer, føler jeg på en måte at det er en litt annen debatt, som det selvfølgelig også kan være viktig å ta, men som jeg ikke vil gå inn på her og nå. Til det konkrete spørsmålet som representanten har tatt opp i forhold til fiskebruket på Ingøy i Måsøy, må jeg bare gjenta det jeg har sagt, at SND har sagt seg villig til å prøve å gå inn og finne en

løsning ved et litt mindre prosjekt enn det som opprinnelig er fremmet, der en også kan inngå avtaler med andre aktører om videreføring. Jeg har stor tro på at dette vil kunne føre til at SND i samarbeid med andre aktører vil finne fram til en løsning som gjør at vi kan bidra til å sikre dette samfunnets framtid.

Morten Lund (Sp): SNDs retningslinjer er selvfølgelig helt sentrale i dette spørsmålet. SND lokalt opplever og vurderer saken helt annerledes enn SND sentralt. SND lokalt oppfatter saken slik at de må hjelpe til, og det er det SNDs valgte styreorgan som gjør. SND i Oslo hører på administrasjonen i SND i Finnmark. De folkevalgte og folket opplever den knivsegg som bosettingsgrunnlaget balanser på på slike plasser. Uten denne bitte lille bedriften – som selv om den er liten, er en hjørnesteinsbedrift – forsvinner bosettingen. Da mister vi altså en liten demning mot fraflytting, og hvis den svikter, vil også de store demningene svikte. Jeg vil tro at i et slikt tilfelle bør det settes opp et regnestykke som viser hva det kommer til å koste storsamfunnet hvis vi får en fraflytting. Regningen kommer andre steder, bl.a. i Oslo-området, der vi får økt press. Lages det slike regnestykker innenfor SND i dag? Forsikrer statsråden seg om det før tomme-len vendes ned i slike saker, som lokalt oppfattes som så viktige og som så selvsagte?

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg må understreke at avgjørelsen i slike enkeltsaker tilligger det SND å ha. Det er klart at retningslinjene i forhold til SND er en viktig diskusjon i seg selv, men jeg føler at det er en litt større diskusjon som vi ikke kan ta konkret i forhold i denne saken. Jeg er selvfølgelig kjent med at det har vært en viss uenighet mellom SND lokalt og SND sentralt i denne saken, men jeg tror det er mulig å finne en løsning på den. Om det ikke blir akkurat slik det var tenkt fra begynnelsen av, tror jeg det er mulig å finne en løsning – som da er litt mindre omfattende enn det som var planlagt, men som kan være et godt bidrag for å sikre bosettingen.

S p ø r s m å l 8

Fra representanten Øystein Hedstrøm til helseministeren: «Vernepleierstudenter ved Høgskolen i Østfold, avdeling for helsefag, har laget en rystende rapport fra praksisopphold på sykehjem i Fredrikstad og Sarpsborg. 73 pst. av friske pasienter dopes ned med psykofarmaka. Mange eldre sendes tidlig til sengs og gis sovemedisin, slik at de også sover om dagen og dermed blir døsig, passive og enklere å hankses med.

Hva vil statsråden foreta seg for å rydde opp i forholdene?»

Presidenten: Dette spørsmålet bortfaller.

S p ø r s m å l 9

Frank Willy Larsen (A): Jeg vil få stille følgende spørsmål til kulturministeren:

«Interessen rundt arkitektkonkurransen for det nye operahuset i Bjørvika forteller om de store forventningene som knytter seg til prosjektet.

Hvordan vil statsråden legge til rette for at den statlige innsatsen ikke bare skal komme hovedstaden til gode, men at det kan få ringvirkninger for hele landet?»

Statsråd Ellen Horn: Stortinget fattet 15. juni 1999 vedtak om nytt operahus i to punkter. Første punkt går på selve byggesaken. Annet punkt sier at det skal utvikles en modell for opera- og ballettformidling i Norge innen ferdigstillingen av det nye operahuset. Jeg ser det slik at det er en nær sammenheng mellom de to punktene. De utgjør en helhet.

Dette må bety at det nye operahuset skal tilrettelegges slik at det kan fylle en funksjon ikke bare for Den Norske Opera og Operaens riksoperavirksomhet, men også for opera- og ballettmiljøene rundt om i landet. Det må bl.a. skje ved at huset har ressurser som gjøres tilgjengelig for ulike opera- og ballettprodusenter. Dessuten har jeg forstått det slik at Den Norske Operas ledelse ønsker å legge til rette for at de beste forestillingene rundt om i landet også skal kunne vises i det nye operahuset.

Jeg tillegger den modell som skal utvikles for opera- og ballettformidling i Norge, stor betydning. Det er nå en meget gledelig og stigende interesse for opera og ballett rundt om i landet, noe som ble dokumentert til fulle under den konferanse som Kulturdepartementet arrangerte sammen med Den Norske Opera og Norsk kulturråd i Haugesund i slutten av mars i år – den første i sitt slag i dette landet. Jeg legger til grunn at den modellen som skal utvikles, vil bidra til å styrke og utvikle miljøene videre. På denne måten vil vi kunne få en kompetanseutvikling som ikke bare er en verdi i seg selv, men som også vil kunne gi impulser til vår nasjonalopera, Den Norske Opera.

Frank Willy Larsen (A): Jeg takker statsråden for svaret. Det er jo sånn at operakunsten er en forholdsvis ny kunstart i Norge, men gjennom den satsingen vi har hatt på bl.a. riksopera og distriktsoperaene, har man som statsråden sier, fått en voldsom oppblomstring av interessen for denne kunstformen over det ganske land. Da er det naturlig for meg å stille følgende oppfølgingsspørsmål: Hvilken rolle ser statsråden at distriktsoperaene skal spille innen formidlingen av operakunsten i Norge, og hvilke virkemidler ser statsråden at man kan bruke for å oppnå dette?

Statsråd Ellen Horn: Kulturdepartementets arbeid med å utvikle modellen for opera- og ballettformidling i Norge vil skje i nært samarbeid med de ulike aktørene på feltet. Det vil således før sommeren 2000 bli nedsatt en referansegruppe til å bistå i arbeidet, og selve utredningsarbeidet vil starte til høsten.

Det er nå stor interesse og oppmerksomhet knyttet til det nye operahuset som skal bygges i Bjørvika. Jeg har høye forventninger til at huset skal bli et fyrtårn og et symbol for hele landets kulturliv. Huset vil bli en inspira-

sjon for opera- og ballettkunsten som kan komme hele landet til gode.

S p ø r s m å l 1 0

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Annelise Høegh til sosialministeren, vil bli besvart av helseministeren på vegne av sosialministeren, som er bortreist.

Annelise Høegh (H): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til sosial- og helseministeren, kan jeg kanskje kalle det:

«Det stilles ikke krav til kunnskaper i norsk for utenlandske leger fra EØS-området, men alle som har bevilning for skjenking av alkohol må gjennom en skriftlig prøve på norsk for å vise at de forstår loven. I Brandbu risikerer en kurder som har bodd 14 år i Norge og drevet restaurant i to år, å måtte stenge fordi han ikke får ta prøven muntlig eller bruke tolk.

Vil statsråden vurdere muligheten for muntlig prøve eller bruk av tolk?»

Statsråd Tore Tønne: Etter alkoholloven skal de som har ansvar for at salg og skjenking av alkohol foregår i samsvar med loven, dokumentere nødvendige kunnskaper om alkoholloven gjennom å avlegge en prøve. Denne prøven forutsetter ikke omfattende norskkunnskaper. Det er snakk om en såkalt flervalgsprøve, dvs. at kandidaten krysser av på et skjema ved antatt rett svar, uten å måtte utforme egne skriftlige svar. Det er adgang til å bruke fremmedspråklige ordbøker.

I forbindelse med innføring av kunnskapsprøven ble det vurdert om det skulle være adgang til å bruke tolk. Konklusjonen ble at man ikke ville åpne for det. Ved avgjørelsen ble det lagt vekt på at de ansvarlige bør kunne kommunisere med gjester, kunder, leverandører, ansatte og kontrollmyndigheter. Dette betyr at de må ha et minimum av norskkunnskaper. I denne situasjonen skulle muntlig prøve eller bruk av tolk være unødvendig. En slik ordning ville også kunne påføre kommunene betydelig merarbeid med prøveavleggingen og gjøre ordningen mer kostbar og ineffektiv.

På denne bakgrunn kan jeg ikke se at det er aktuelt å vurdere spørsmålet om bruk av tolk på nytt. Det samme vil gjelde spørsmålet om mulighetene for muntlig prøve.

Annelise Høegh (H): Jeg må si jeg er forbauset og skuffet over at den nye regjeringen legger seg på en så lite fleksibel linje i forhold til det denne konkrete saken dreier seg om, nemlig å gi innvandrere og flyktninger muligheter til å integreres i det norske samfunnet ved at de faktisk er sysselsatt.

Her er det altså snakk om en kar som har bodd i Norge i 14 år, som snakker norsk, men som ikke behersker norsk skriftlig. Derfor er det ikke riktig som det hevdes her, at et minimum av norskkunnskaper skulle bety at det var uvesentlig om prøven var skriftlig eller muntlig. Det

har dessverre denne karen dokumentert to ganger; han behersker ikke norsk skriftlig.

Det er heller ikke korrekt når statsråden sier at det etter alkoholloven skal dokumenteres kunnskaper gjennom å avlegge en prøve. Det står ikke et ord om dette i alkoholloven, men det står sikkert i forskriftene. Fra Stortingets side har det viktigste vært at man kan dokumentere kjennskap til loven – det burde være selvsagt. Men vi har ikke stilt noe krav om muntlig prøve.

Jeg må igjen be statsråden om å vurdere dette forholdet. Her er det en innvandrер som altså ikke behersker det skriftlige, men som behersker det muntlige.

Statsråd Tore Tønne: Ifølge alkoholloven skal de som har ansvaret for at salg og skjenking av alkohol foregår i samsvar med loven, dokumentere nødvendige kunnskaper om loven. Ved en vurdering av dette har man da kommet til at den dokumentasjonen burde skje gjennom å avlegge en prøve, slik jeg har redegjort for.

De hensyn som representanten Høegh her peker på, har vært fremme når man har vurdert hvordan dette skulle gjennomføres, også hensynet til merarbeid og andre problemer for kommunene dersom man skulle valgt en annen løsning i den retning hun foreslår. Og det er etter en avveining mellom disse forskjellige hensynene at konklusjonen er blitt som den er blitt.

Annelise Høegh (H): Nå stiller man faktisk gjennom dette skriftlige prøvekravet, som ikke er lovfestet, et strengere krav til dem som skal få bevilling for å skjenke alkohol, enn man gjør til leger fra EØS-området, som ikke stilles overfor skriftlige krav om å dokumentere kunnskap om norsk helselovgivning. Jeg er også kjent med at man for å ta førerprøven får lov til å ha med tolk, så jeg har vondt for å forstå hvorfor departementet inntar denne negative holdningen.

Det kan godt tenkes at man hadde de beste grunner for å gjøre dette da man laget forskriftene – for det må altså være i forskriftene dette står. Men når man nå får et ganske grovt eksempel på en innvandrер som faktisk har greid å skaffe seg sin egen arbeidsplass, som driver til kommunens tilfredshet, der kommunen selv uttrykker forbauselse over at det faktisk må en skriftlig prøve til – han har full støtte i kommunen – syns jeg at departementet og helseministeren, uansett hvor ny han er, burde stille seg åpen til å revurdere saken. Det må være det minste vi må kunne forlange.

Statsråd Tore Tønne: Jeg kan ikke gi meg inn på en vurdering av de hensyn som ligger til grunn for bestemmelser som gjelder leger fra EØS-området, annet enn at det, så vidt jeg forstår, også der er et krav til arbeidsgiver om å se til at de tilfredsstillende de språklige ferdigheter som deres yrkesutøvelse krever.

For øvrig tar jeg imot det råd som jeg fikk fra representanten, om å se nærmere på den konkrete saken. Det skal jeg selvfølgelig gjøre. Jeg vil samtidig si at dette jo ikke er uttrykk for noen generell negativ holdning til dem som er i en slik situasjon som her er beskrevet.

S p ø r s m å l 1 1

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Tor Nymo til sosialministeren, vil bli tatt opp av Rita H. Roaldsen. Spørsmålet vil bli besvart av helseministeren på vegne av sosialministeren.

Rita H. Roaldsen (Sp): «Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at realverdien av G har økt med bare 24 pst. fra 1967 til 1998, mens realverdien av lønnen til de yrkesaktive har økt med 62 pst. i samme tidsrom. Dette betyr at pensjonistenes inntekter i betydelig grad har sakkert akterut i forhold til inntektsutviklingen ellers i samfunnet, noe som har ført til en uthuling av folketrygden.

Vil statsråden gå inn for å regulere grunnbeløpet i takt med inntektsutviklingen for de yrkesaktive?»

Statsråd Tore Tønne: Det er riktig at veksten i grunnbeløpet, og dermed i pensjoner med tilleggspensjon, gjennomgående har vært noe lavere enn lønnsveksten i perioden fra 1967 til 1998. I samme periode har imidlertid minstepensjonene økt mer enn lønnsinntektene.

På 1990-tallet har veksten i grunnbeløpet vært mellom 0,2 og 0,4 prosentpoeng lavere enn lønnsveksten for sammenlikningsgruppene, som består av privat ansatte i LO/NHO-området og offentlig ansatte. Minstepensjonene har på samme tid økt om lag på linje med gjennomsnittslønnen for sammenlikningsgruppene for enslige pensjonister, og noe sterkere for pensjonistekpar.

Det er flere årsaker til at det ikke har vært fullt samsvar mellom utviklingen i pensjoner med tilleggspensjon og arbeidsinntekter. I flere av trygdeoppgjørene, særlig på 1980-tallet og begynnelsen av 1990-tallet, ble det tatt inn flere andre elementer enn regulering av grunnbeløpet i oppgjørene. Det gjelder bl.a. bostøtteordningen, garanti-pensjon for unge uføre og opptrapping av særtillegget. Dette var etter ønske fra statens motparter i oppgjøret.

En lavere vekst i grunnbeløpet enn i lønnsutviklingen over tid vil for det første gi pensjonistene en dårligere inntektsutvikling enn yrkesaktive. På lang sikt vil det føre til at pensjonene gir lavere kompensasjonsgrad i forhold til tidligere arbeidsinntekt enn tilsiktet. Dette er ikke ønskelig.

Stortinget vedtok derfor sist høst en endring i retningslinjene for regulering av grunnbeløpet. Det var i forbindelse med behandlingen av nasjonalbudsjettet for år 2000. I de nye retningslinjene heter det:

«Siktemålet med reguleringen skal være å gi pensjonister med folketrygdpensjon en inntektsutvikling om lag på linje med utviklingen for yrkesaktive og i tråd med de prinsipp og mål som er lagt til grunn for gjennomføringen av det inntektspolitiske opplegget ellers.»

Tidligere het det at inntektsutviklingen skulle være «om lag på linje med venta utvikling for yrkesaktive». Endringen innebærer at både den historiske og den forventede utviklingen i grunnbeløpet i forhold til lønnsutviklingen skal vektlegges.

Nytt i retningslinjene er det også at vurderingen av lønnsutviklingen foregående år bl.a. skal baseres på gjennomsnittlig årslønnsvekst for alle grupper under ett, og ikke bare på lønnsutviklingen i LO/NHO-området og offentlig sektor.

Gjennom de nye retningslinjene er siktemålet en klarere vektlegging av målet om parallell inntektsutvikling mellom pensjonister og yrkesaktive. Et nær samlet storting gikk imot en automatisk indeksering av grunnbeløpet i forhold til en pris-/lønnsindeks.

Det er ellers opp til Stortinget etter forslag fra Regjeringen å vedta regulering av grunnbeløpet i folketrygden og økning i bevilgninger på statsbudsjettet som følge av reguleringen.

Gunnar Breimo hadde her overtatt presidentplassen.

Rita H. Roaldsen (Sp): Jeg takker statsråden for svaret.

Som statsråden selv også var inne på i svaret, har det vært en sterk underregulering av grunnbeløpet i folketrygden i forhold til lønnsutviklingen ellers i samfunnet. Da Stortinget i 1966 vedtok å innføre folketrygden, var forutsetningen at man skulle regulere grunnbeløpet i forhold til lønnsutviklingen i samfunnet. Det var også en forutsetning at personer med midlere inntekt og full oppføring skulle få en pensjon som tilsvarte 66 pst. av inntekten. I dag utgjør den bare 53 pst. av inntekten.

Som statsråden sier i sitt svar, er det rett at det er Stortinget som skal godkjenne det fremforhandlede trygdeoppgjøret. Det er allikevel Regjeringen som har ansvaret for å forhandle fram trygdeoppgjøret, og det er den som har ansvaret for å legge fram rammen. Derfor vil jeg gjerne høre om statsråden ønsker å følge opp de nye retningslinjene som Stortinget vedtok under behandlingen av nasjonalbudsjettet for år 2000.

Statsråd Tore Tønne: Jeg skal ikke gå konkret inn på de forhandlinger som representanten her viser til, men jeg kan bekrefte at Regjeringen selvfølgelig vil anlegge disse i samsvar med de forutsetninger som Stortinget har fastlagt.

S p ø r s m å l 1 2

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Jørn L. Stang til sosialministeren, vil bli tatt opp av representanten Harald T. Nesvik. Spørsmålet vil bli besvart av helseministeren på vegne av sosialministeren.

Harald T. Nesvik (Frp): «Det statlige Vinmonopolet tilbyr i dag kun 18 sterkølssorter til forbrukerne i Norge. Det finske Alko tilbyr 90 sorter, mens det svenske Systembolaget har hele 200 ulike sterkøltyper.

Synes statsråden det er god politikk at det norske statsmonopolet kun kan tilby 9 pst. av sterkøltypene i forhold til svenskenes monopoltilbud?»

Statsråd Tore Tønne: Jeg mener Vinmonopolet har en god politikk på dette området fordi det innenfor de overordnede mål for virksomheten utvikler sitt tilbud av sterkøltyper i tråd med forbrukernes etterspørsel. Jeg vil i denne sammenheng ikke legge spesiell vekt på antallet sterkølssorter regnet i prosent av tilbudet i Sverige eller Finland. Derimot må Vinmonopolet legge vekt på hva utenlandske og norske leverandører ønsker å tilby på det norske marked.

Jeg vil legge til at «sterkøl» ikke er det samme produktet i Norge, Sverige og Finland, og at dette forholdet vil ha betydning for etterspørsel og tilbud. I Norge omfatter «sterkøl» alt øl som inneholder mer enn 4,75 volumprosent alkohol. Tilsvarende grense i Finland er 4,70, mens det svenske Systembolaget har enerett til salg av alt øl som inneholder mer enn 3,50 volumprosent alkohol, dvs. også det ølet som i Norge vanligvis kalles pils.

På henvendelse til Vinmonopolet har jeg fått opplyst at det er stor forskjell på markedene for sterkøl:

I Sverige solgte Systembolaget i 1999 ca. 130 millioner liter sterkøl fordelt på 200 merker, dvs. ca. 650 000 liter pr. merke.

I Finland solgte Alko samme år ca. 17 millioner liter fordelt på 90 merker, dvs. ca. 190 000 liter pr. merke.

I Norge ble det i fjor solgt til sammen 582 000 liter sterkøl. Dette tallet inkluderer det såkalte bestillingsutvalget og juleøl. De 18 merkene som står i Vinmonopolets ordinære prisliste, solgte 320 000 liter, dvs. kun 18 000 liter pr. merke.

Tallene fra Vinmonopolet forteller at det faktisk har større utvalg i forhold til salgsvolum enn de to andre monopolene. Det norske markedet er lite, og Vinmonopolet opplyser at det har problemer med å få tilbud fra grossistene.

Avslutningsvis kan jeg peke på at det dominerende markedet for øl i Norge i dag er dagligvarehandelen, som har et årlig salg på ca. 230 millioner liter øl med inntil 4,75 volumprosent alkohol. Jeg har imidlertid ikke opplysninger fra bransjen om hvor mange merker som tilbys her.

Harald T. Nesvik (Frp): Jeg takker statsråden for svaret, og jeg er ikke så veldig overrasket over konklusjonen. Den er nok i tråd både med hans eget partis politikk og med den foregående regjeringens politikk, nemlig at sterkølet skal være på Vinmonopolet.

Det er ikke noe rart at man har problemer med å få tilbud fra utenlandske leverandører, og det har litt å gjøre med måten som denne typen produkt selges på i Norge. Det er bl.a. vanskelig å få tak i de øltypene som en del etterspør, og det er vanskelig når man har et statlig vinmonopol som ikke selv tar initiativ til å tilby sine kunder det som kundene ønsker.

Spørsmålet mitt, til helseministeren i dette tilfellet, er om statsråden vil ta initiativ til å få utredet hvorvidt sterkølet bør komme tilbake i dagligvarehandelen, slik mange ønsker.

Statsråd Tore Tønne: Jeg kan jo for det første bekrefte at mitt svar var i samsvar med mitt partis politikk på området.

Når det så gjelder det egentlige spørsmålet, om jeg vil ta noe initiativ til å bringe sterkølet tilbake i dagligvarehandelen, må jeg svare at det for tiden ikke er en aktuell problemstilling for Regjeringen.

Harald T. Nesvik (Frp): Jeg legger merke til svaret fra statsråden og synes det er trist at man ikke fra Regjeringens side i hvert fall vil vurdere den situasjonen vi har når det gjelder sterkøltyper. Det er ikke rart at man har problemer med å få flere sorter sterkøl inn på Vinmonopolet med det begrensede antall utsalgssteder som Vinmonopolet har. Vi har bl.a. fra vår side et sterkt ønske om å få en større utbredelse av vinmonopolutsalg, og ergo også større muligheter for å få inn flere sorter av denne typen produkter, for dette kommer ikke i tilleggssalg hos Vinmonopolet, men går på bekostning av andre varesorter.

Mitt spørsmål blir nok en gang til helseministeren: Hva er årsaken til at man ikke vil vurdere å selge denne typen øl i dagligvarehandelen? Har det noen spesielle negative effekter i forhold til det vanlige ølet?

Statsråd Tore Tønne: Siden representanten i sitt første spørsmål viste til situasjonen i Sverige og Finland, vil jeg bemerke at man i dagligvarehandelen i Norge selger øl av høyere alkoholgrad enn hva tilfellet er i både Sverige og Finland. For øvrig mener jeg at den situasjonen som man har i dag, med salg av norsk sterkøl gjennom Vinmonopolet, er et resultat av en avveining av de forskjellige alkoholpolitiske hensyn og også av forbrukerhensyn.

Når det gjelder spørsmålet om antallet vinmonopolutsalg, føler jeg at det er en annen problemstilling enn den som er tatt opp når det gjelder antallet sterkølmerker i de vinmonopolutsalg som vi har.

S p ø r s m å l 1 3

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten John I. Alvheim til sosialministeren, vil bli besvart av helseministeren på vegne av sosialministeren.

John I. Alvheim (Frp): Jeg stiller den ærede helseminister følgende spørsmål:

«Bruk av narkose som behandling for heroinmisbrukere har etter hvert fått større omfang i enkelte europeiske land, ikke minst i Spania. Et opplegg med narkosebehandling for narkomane var påtenkt ved Aker sykehus for en stund tilbake, men ble stoppet av økonomiske grunner.

Vil statsråden medvirke til at det tilbudet man hadde på trappene ved Aker sykehus om narkosebehandling av heroinmisbrukere, blir iverksatt med finansiell støtte av departementet?»

Statsråd Tore Tønne: Jeg er kjent med at det er enkelte stoffmisbrukere som har store problemer med tradisjonelle avrusingsmetoder, og at bruk av narkose ved av-

rusing i disse tilfellene kan synes relevant ut fra et medisinsk-faglig synspunkt.

Oslo kommune mottar i år ca. 54 mill. kr i ekstraordinært tilskudd fra departementet til tiltak for rusmiddel-misbrukere. Kommunen har ikke søkt om midler til å sette i gang avrusing med narkose. Det vil imidlertid ikke komme innvendinger fra departementets side dersom det innenfor den betydelige tilskuddsrammen prioriteres midler til et slikt tiltak.

For øvrig gav Sosial- og helsedepartementet i 1999 et tilskudd på 500 000 kr til ITA AS, Individuelt Tilpasset Avrusing, under stiftelse i Fredrikstad til etablering av et senter for denne typen avrusing, som bl.a. kan innebære bruk av nedtrapping med legemidler og/eller avrusing fra opiatet under narkose. Sentret vil kunne gi et tilbud også til klienter fra Oslo.

John I. Alvheim (Frp): Jeg takker helseministeren for svaret, som jeg ser på som svært positivt.

Behandling med hensyn til avrusing av heroinmisbrukere og andre stoffmisbrukere med narkose ble tatt i bruk i Isted så tidlig som i 1992, og denne behandlingsformen har spredt seg til alle kontinenter. Et slikt behandlingstilbud finnes imidlertid ikke i Norge i dag, utover det som det nå er opplyst om i Fredrikstad. Jeg har kjennskap til at avrusing av stoffmisbrukere av ulike slag med narkose har vært praktisert i Spania i flere år med særdeles gode resultater. Behandlingen består av tre-fire timers lett narkose med medikamentell og sosial oppfølging over ni måneder. I Spania er resultatet 60 pst. rusfrihet etter tolv måneder. Har departementet studert dette behandlingsopplegget i Spania, og hvis ikke: Vil en gjøre det?

Statsråd Tore Tønne: Jeg gjentar igjen at vi fra departementets side er positive innenfor de rammer som stilles til rådighet for denne typen behandling, og vi vil i det videre arbeid også søke all informasjon om og erfaring som er høstet med dette i andre land, herunder i Spania.

John I. Alvheim (Frp): Jeg takker igjen for svaret.

Jeg må imidlertid beklage at det prosjektet som var tenkt iverksatt ved Aker sykehus, ble stoppet, for vi burde hatt et fyldigere og bedre tilbud enn det vi har i dag når det gjelder narkosebehandling av narkomane.

Det som spesielt er fordelen ved denne typen avrusing og behandling, er at denne formen kan brukes mot alle typer stoffmisbruk, ikke bare ved avrusning fra opiatet. Det er veldig viktig, fordi de som ikke er opiatbrukere, har til dels også de samme store problemene. Kostnadene ved denne behandlingen er relativt lave, særlig sett i forhold til de kostnadene man har ved MARIO, metadonprosjektet, på Ullevål, hvor kostnadene etter min vurdering er urimelig høye. Og jeg vil spørre helseministeren om han og hans departement vil gå inn og se på kostnadene ved metadonprosjektet på Ullevål på nytt.

Statsråd Tore Tønne: Jeg har merket meg de vurderinger representanten Alvheim her har kommet med.

Som det fremgår av hans kommentarer, gjelder behandlingen både ved Aker og ved Ullevål forhold innenfor Oslo kommune, og vi vil ta opp med Oslo kommune de spørsmål som her er reist.

S p ø r s m å l 1 4

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Dag Danielsen til sosialministeren, vil bli besvart av helseministeren på vegne av sosialministeren.

Dag Danielsen (Frp): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til sosialministeren, og som her i dag besvares av helseministeren:

«Eldresentre er et populært og viktig tilbud til de eldre. De har stor forebyggende betydning, slik at for eksempel behovet for sykehjems plasser reduseres. I mange av Oslos bydeler skjæres det nå, i likhet med mange av landets øvrige kommuner, ned på dette tilbudet. Dette skjer fordi tilbudet ikke er lovpålagt.

Hva vil Regjeringen gjøre for å sikre eldresentrene?»

Statsråd Tore Tønne: Eldresentrene har vel 40 års tradisjon i Norge, ikke minst båret oppe ved frivillig arbeid og i samarbeid med frivillige organisasjoner. Eldresentrene ble opprinnelig lansert som et tiltak for byer og tettsteder. De første eldresentrene ble etablert allerede på 1950-tallet, men det var først i 1980-årene at sentervirk-somheten for alvor skjød fart. Fra 1979 til 1989 ble antall senter nesten fordoblet. Tilbudet i sentrene varierer ut fra lokale forhold og kommunenes ønske om å satse på tiltaket.

En undersøkelse gjort av Norsk gerontologisk institutt i 1992, viste at andelen av driftsutgifter ved eldresentrene som dekkes av kommunene, hadde avtatt fra år til år. Samtidig viser statistikk fra Statistisk sentralbyrå for 1998 at det har vært en økning i antall eldresenter med 100 nye senter på 1990-tallet. Utviklingen varierer noe fra fylke til fylke. Det er kun to fylker som har hatt en nedgang i antall eldresenter fra 1993 til 1998. I de øvrige fylkene har det vært en økning fra 263 eldresenter i 1993 til 333 eldresenter i 1998.

I Oslo har antall eldresenter vært stabilt i denne perioden. Det opplyses fra Oslo kommune at eldresentrene er et fokusert område som kommunen vektlegger i det forebyggende arbeidet. Tilpasning av eldresentervirk-somheten skjer på lik linje med andre tilbud, ut fra befolknings-utviklingen i den enkelte bydel og i forhold til de økonomiske rammer. Med bakgrunn i dette skjer det nedlegging av eldresenter i enkelte bydeler, mens andre bydeler kan etablere nye eldresenter.

Økningen i antall eldresenter i løpet av det siste tiåret skulle tilsa at kommunene vurderer dette som et godt tiltak som de ønsker å satse på. I tillegg vil jeg vise til at det i mange kommuner har vært en bevisst satsing på frivillighetssentraler som supplement til eldresenter.

På oppdrag fra Sosial- og helsedepartementet har NOVA gjennomført et fireårig forsknings- og utviklingsprosjekt om eldresenter. Prosjektet er gjennomført i et

samarbeid mellom NOVA, Universitetet i Oslo, geriatrisk avdeling ved Ullevål sykehus og utvalgte eldresenter. Prosjektprogrammet omfatter flere delprosjekter og har hatt som målsetting

- å medvirke til at eldresentrene etter hvert blir et tilbud til alle hjemmeboende eldre i vårt land
- å skaffe innblikk i situasjonen for brukere og ikke-brukere av eldresentrene, spesielt med tanke på helse, livskvalitet og funksjon
- å arbeide for et tettere samarbeid mellom eldresentrene og kommunale myndigheter og styrke sentrenes plass i eldrepolitikken på kommunalt nivå
- å arbeide for systematisk kompetanseoppbygging i sentrene

Eldresenterprosjektet er nå avsluttet. Det har gitt en god oversikt over hvordan eldresentrene driver, og det er synliggjort gode modeller for etablering og drift av eldresenter. Det vil fremover bli arbeidet med formidling av resultatene.

Jeg vurderer det imidlertid som lite aktuelt med lovhjemling av eldresenter på nåværende tidspunkt. Jeg tror vi bør være forsiktige med å lovhjemle enkelttiltak og på den måten binde opp kommunene til bestemte løsninger. Stabiliteten i Oslo og utviklingen i resten av landet det siste tiåret, med nyetablering av eldresenter, tilsier heller ikke at det er nødvendig med lovhjemling.

Dag Danielsen (Frp): Jeg takker statsråden for svaret.

Nå var de data statsråden refererte til her, fra 1993-98. Bakgrunnen for at jeg tok opp spørsmålet, er at det har skjedd en dramatisk utvikling siden den tid, bl.a. har f.eks. Oslo kommune blitt strupet, og eldrereformen har ikke blitt fulgt opp med tilstrekkelige midler fra statens side. Jeg fikk en følelse av at statsråden her på en måte rygger baklengs inn i fremtiden når han ikke tar innover seg den utvikling vi har sett den senere tid, som er dramatisk.

Noe av det positive med eldresentrene er denne kombinasjonen av frivillig innsats og også en viss støtte fra det offentlige. Statsråden svarte at det ikke var aktuelt med lovhjemling av eldresenter, men jeg fikk ikke svar på hva han vil gjøre for å imøtegå den dramatiske utviklingen vi nå opplever. Vil han f.eks. iverksette en tiltakspakke?

Statsråd Tore Tønne: Nå vil vi for det første se nærmere på den utvikling som angivelig finner sted for tiden, eller som har funnet sted i den aller nærmeste fortid, og forsøke å få en bedre forståelse av hvilke årsaker som ligger bak den. Det er eventuelt i lys av det at den type ting som representanten her peker på, vil bli vurdert.

Dag Danielsen (Frp): Jeg takker statsråden for det siste svaret, som jeg opplevde som mer positivt enn det første.

Statsråd Tønne var bl.a. veldig positiv i forrige spørretime når det gjaldt tannpleie osv. for de eldre, og derfor har jeg et stort håp om at det vil bli grepet fatt i dette.

Dersom det ikke vil bli gjort, tillater jeg meg å komme tilbake til saken ved en senere anledning.

Presidenten: Ønsker statsråden å svare? – Nei vel.

S p ø r s m å l 1 5

Thore Aksel Nistad (Frp): Jeg vil stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Vegfinans A/L avsluttet 1. desember 1999 innkrevningen av bompenger på E16 Sollihøgda. Totalt er det innkrevd 400 mill. kroner, og veganleggets kostnad var 195 mill. kroner. Resten, hele 205 mill. kroner, er gått til drift, renter og opp/nedrigging av bomstasjonen.

Synes statsråden at dette er riktig måte å drive vegfinansiering på når kun ca. halvparten av innkrevde bompenger går til selve vegprosjektet?»

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Strekningen Sollihøgda–Vik ble vedtatt bompengefinansiert i 1986. Hele anlegget var antatt å være nedbetalt i løpet av 1999. Prosjektet har gått som forventet i forhold til det som lå til grunn for de lokale vedtakene og Stortingets vedtak om bompengefinansiering.

Det er innkrevd totalt 452 mill. kr, hvorav 254 mill. kr, eller 55 pst., har gått til vegutbyggingen. De samlede renteutgiftene er på ca. 30 pst. av de totale bompengeinntektene, mens drifts- og administrasjonskostnadene beløper seg til ca. 15 pst. Den lave andelen av bompengeinntekter som har gått til selve utbyggingen, skyldes altså primært at prosjektet er lånefinansiert. Det bør for ordens skyld også bemerkes at finansiering over statsbudsjettet som et alternativ har betydelige kostnader.

På grunn av høyt rentenivå i slutten av 1980-årene har en relativt stor andel av bompengene gått til å betale renter. For å gi best mulig lånebetingelser gis det normalt fylkeskommunale, eventuelt kommunale, garantier. Mangel på slike garantier i dette tilfellet har medført noe høyere rente enn det selskapet ellers ville ha oppnådd.

Thore Aksel Nistad (Frp): Jeg takker for svaret.

Det er nok dessverre like ille når det gjelder mange andre bompengefinansieringsveier, og det er også en del steder, som jeg vet om, som er enda verre enn dette. De fleste andre land, og da spesielt Sverige, har sagt at å drive denne form for veiutbygging er for dyrt.

Jeg har et tillegsspørsmål: Har statsråden noen aning om hva totalkostnadene – drift, renter og opp/nedrigging av bomstasjonene – er for alle bomstasjonene i landet pr. år? Hva er totalkostnadene som hittil har gått med til alle de bomstasjonene som er, og som har blitt tatt ned?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Noen samlet oversikt over totale administrasjons- og renteomkostninger har jeg for øyeblikket ikke. Men jeg vil generelt sett føye til at ifølge de opplysningene jeg har innhentet, kan man si at innkreving og administrasjon ligger på om lag 10-15 pst. av totalen i forhold til de innkrevde bompenger.

Når det gjelder rentebelastningen, vil den variere fra prosjekt til prosjekt, som selvsagt har sammenheng med hvor stor forhåndsinnkrevningen er, hvor stor lånefinansieringen er og hvilke garantier som stilles. Dette vil foreligge i en helhet når prosjektene fremmes for Stortinget.

Thore Aksel Nistad (Frp): Jeg takker for svaret.

Jeg håper jeg får en oversikt over disse kostnadene senere, for det er interessant hva bilistene må betale og hvor lite de egentlig får tilbake.

Så er det nå i disse dager en flom av søknader når det gjelder bompengeprosjekter – de kommer nær sagt fra hver eneste kommune og hvert eneste fylke, og til oss i samferdselskomiteen har det kommet en hel del på rad og rekke. Det går rykter om at det ligger, som noen sier, 50 eller, som andre sier 70 søknader hos statsråden eller i Vegdirektoratet. Det kunne være interessant å få vite hvor mange bompengeprosjekter det er som nå ligger inne, og hvor mange man eventuelt har tenkt å fremme. Jeg viser til en artikkel i VG, hvor man har listet opp temmelig mange søknader med hensyn til slike prosjekter rundt omkring.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg vil poengtere, og er selvsagt enig i, at det er svært viktig at mest mulig av inntektene i bompengeprojektene går direkte til prosjektets formål. Men det er også åpenbart at rentebelastningen på prosjektene vil avhenge av hvordan prosjektene finansieres, og det redegjøres det for når disse fremmes for Stortinget. Hvor mange bompengeprojekter man nå har under planlegging, har jeg ingen total oversikt over, det vil også avhenge av på hvilket stadium det enkelte prosjekt er. Men det vil selvsagt komme en samlet framstilling av dette når vi legger fram Nasjonal transportplan i september i år.

S p ø r s m å l 1 6

May Britt Vihovde (V): Eg vil stilla følgjande spørsmål til samferdselsministeren:

«Vil du reisa til fjells, til Finse, med Bergensbanen, kan du oppleva å måtta tinga plass 3 veker på førehand. Får du plass, kan du risikera å måtta stå. Ved retur frå vinterferie stod 160 reisande tettpakka blant barnevogner, ski og bagasje. NSB meiner dei ikkje har materiell nok.

Kva vil statsråden gjera for å sikra reisande med Bergensbanen eit skikkeleg tilbod?»

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Trafikken på Bergensbanen har en stor konsentrasjon av reisende i helgene, om sommeren og i periodene knyttet til vinter- og påskeferie. NSB søker å møte etterspørselsvariasjonene i helgene ved å øke setekapasiteten. NSB har ut fra økonomiske vurderinger ikke planer om å anskaffe materiell for å ta absolutt alle trafikktopper. NSB viser til at med unntak av tre til fire tog i helgene er det plasser ledig på de fleste avganger.

Vurdering av materiellbehovet vil naturlig nok være en kontinuerlig prosess avhengig av den generelle trafikkutviklingen på banen. I vinter har etterspørselen vært større, og NSB vil derfor øke tilbudet utover det vanlige i påsken. Ved innføring av krengetog også på Bergensbanen vil det bli flere togavganger, og den samlede setekapasiteten vil dermed øke. NSB vil i tillegg fortsette med sykkeltoget om sommeren, som man i tillegg kan bruke som eget skitog på vinteren.

At flere må stå på enkelte avganger, har sammenheng med at NSB i forbindelse med vinter- og påskeferien har valgt å la de reisende som ikke har plassbillett, få stå i stedet for å avvise dem til neste tog.

May Britt Vihovde (V): Det er svært gledeleg at det har vore ei generell trafikkutvikling med auka passasjer-tal på Bergensbanen. At stadig fleire ønskjer å reisa til fjells og då brukar det mest miljøvennlege transportmiddelet, nemleg toget, er veldig positivt.

Det er fint at NSB set i gang fleire tiltak, men eg synest dette går litt for seint. Ved å driva marknadsføring får ein fleire passasjerar. Når ein så ikkje kan stilla opp med nok materiell for å frakta desse på ein skikkeleg måte, gir det negative signal til dei som ønskjer å reisa.

Det har vore diskutert å gjera som ein gjer på Flåmsbanen, få inn private aktørar på banen som kan leggja opp eit tilbod for folk som ønskjer å reisa til fjells i høgsesongen. Vil samferdselsministeren vurdere om det kan vera aktuelt på Bergensbanen?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg er helt enig i at dette på mange måter er en gledelig problemstilling. Det motsatte hadde ikke på noen måte vært så gledelig.

Når det gjelder utvidelse av tilbudet, er det også Stortingets forutsetninger at NSB BAs tilbud skal baseres på kommersielle vurderinger. Her vil man naturlig nok også vurdere hvilke signaler man sender ut når kapasiteten blir for liten. Jeg har tillit til at NSB nettopp vektlegger dette i tiden framover og vil sørge for å tilpasse kapasiteten etter behovet.

Når det gjelder spørsmålet om et eventuelt privat tilbud, foreligger det ingen planer om å sette inn slike tilbud i tillegg til NSB.

S p ø r s m å l 17

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg ønsker å stille samferdselsministeren følgende spørsmål:

«Stange stasjon i Hedmark ble i desember 1999 stengt av Statens Jernbanetilsyn for av- og påstigning. Resultatet har blitt en taxiregning på ca. 1 mill. kroner.

Synes statsråden dette er forsvarlig bruk av offentlige midler, og hva vil statsråden gjøre for at de reisende får et så godt tilbud som mulig i dette området?»

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Statens Jernbanetilsyn påla Jernbaneverket i desember 1999 med øyeblikkelig virkning å sørge for at det ikke foregikk av- og påstigning eller at publikum oppholdt seg på spor 2 på Stange

stasjon. Vedtaket var begrunnet ut fra en sikkerhetsfaglig vurdering av forholdene på stedet. Før tilsynet traff sitt vedtak, hadde det gitt Jernbaneverket anledning til å iverksette nødvendige tiltak uten at dette ble etterkommet. Samferdselsdepartementet stadfestet tilsynets vedtak 1. mars i år.

Jernbaneverket har nå fått Det Norske Veritas til å vurdere sikkerheten ved alle stasjoner med lik utforming som Stange stasjon og til å foreslå eventuelle tiltak. For Stange foreslår Veritas at det bygges en ny sideplattform.

Jernbaneverket er i gang med å anlegge en midlertidig sideplattform, basert på Veritas' anbefaling, som skal stå klar i begynnelsen av juni. Den gamle mellomplattformen vil bli revet. Jernbaneverket vil da søke Statens Jernbanetilsyn om å åpne for samtidig på- og avstigning fra begge spor.

Jeg har også merket meg at stengningen har medført ekstrakostnader ved bruk av taxi, men er av den oppfatning at sikkerheten må komme først. Ansvar for å befordre de reisende ligger i dette tilfellet hos NSB BA. Etter at Statens Jernbanetilsyn stengte spor 2 for av- og påstigning, valgte NSB å opprettholde tilbudet for de reisende med drosje fra Tangen til Stange og fra Stange til Hamar på de avganger som ble rammet.

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg takker statsråden for svaret, som var et tilbakeblikk på hva som har skjedd ved Stange stasjon.

Statsråden sa at det skal bygges en midlertidig sideplattform som skal stå ferdig i begynnelsen av juni. Dette er positivt, men vil etter mitt syn ta noe lang tid. Slik jeg forstår det, må reisende frem til dette tidspunkt bruke taxi som NSB må betale. Synes ikke statsråden at man frem til en ferdig utbygd løsning forefinnes på Stange stasjon, har brukt svært mye penger til slike utgifter, penger som kunne vært brukt for å få fortgang i prosjektet samt redusert de ekstra ulemper de reisende vil få.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg tør minne om at jeg i tillegg til et tilbakeblikk også viste til at her kan det komme løsninger.

Når det gjelder kostnader, anser jeg det som fornuftig at NSB har et best mulig transporttilbud i påvente av at Stange stasjon igjen kan åpnes for full trafikk. Konsekvensen kan ellers bli at folk som naturlig sogner til stasjonen, endrer sine reisevaner og slutter å bruke jernbanen. På sikt kan dette bety et større økonomisk tap for NSB, og jeg føler meg trygg på at det er disse vurderinger som har gjort at NSB har valgt den løsningen man nå har.

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg takker nok en gang statsråden for svaret.

Kan statsråden love at de reisende dette gjelder – fram til Stange stasjon er åpen igjen – slipper å betale denne ekstrautgiften for økt taxibruk, slik praksis har vært fram til nå?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg legger til grunn at den praksis man hittil har fulgt, også vil bli fulgt inntil

videre, i påvente av at man finner en løsning på forsomerer under den klare forutsetning at løsningen tilfredsstiller de krav som Jernbanetilsynet setter.

S p ø r s m å l 1 8

Christopher Stensaker (Frp): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«I Sverige har Post- og Telestyrelsen pålagt mobiltelefonoperatørene å praktisere «portable numre», det vil si at kunden beholder mobiltelefonnummeret sitt selv om han skifter telefonselskap. Ordningen er begrunnet med at skifte av operatør medfører nytt nummer, noe de fleste vegrer seg mot. Dermed blir konkurransen mellom selskapene sterkt begrenset.

Hva vil statsråden gjøre for å få til en lignende praksis i Norge?»

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Post- og teletilsynet legger opp til at det skal innføres tilbyderportabilitet for mobile nummer i Norge innen den 1. september 2001 og har gitt varsel om vedtak om dette i henhold til forvaltningsloven. Mobilnumrene for GSM 900 og GSM 1800, og etter hvert UMTS, skal omfattes av ordningen. Dette tidspunktet er fastsatt i tråd med en rapport utarbeidet av en arbeidsgruppe tilsynet har nedsatt, samt en høringsrunde gjennomført hos berørte parter.

Den tekniske løsningen som er anbefalt for innføring av mobilnummerportabilitet, er i stor grad basert på standarder som er slutført for kort tid siden. Det vil derfor ta noe tid før nødvendig funksjonalitet kan realiseres i mobiloperatørens nett. Innføringen kan eventuelt skje på et tidligere tidspunkt dersom dette er teknisk mulig å gjennomføre.

EU har foreløpig ikke stilt krav om innføring av nummerportabilitet for mobile nummer, men lar hvert medlemsland stå fritt til å innføre dette.

I Sverige er det, etter det jeg har fått opplyst, ennå ikke bestemt fra hvilket tidspunkt nummerportabilitet skal gjelde for mobiloperatører.

Christopher Stensaker (Frp): Jeg takker statsråden for svaret.

Det som ligger i spørsmålet, gjelder prinsippet om hvem som eier telefonnummeret. Er det brukerens eiendom, eller er det telefonselskapets eiendom? Dette medfører jo utgifter for brukerne i form av brevark, visittkort, annonser osv. Hvis man skifter nummer i tiden fram til en eventuell gjennomføring av ordningen med at man kan beholde mobilnummeret sitt selv om man skifter selskap, vil det medføre utgifter for den enkelte bruker. Så jeg håper at statsråden sørger for å få dette i gang så fort som mulig, og at han prøver å gjennomføre det.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg har den klare ambisjon at vi i Norge fortsatt skal ligge i forkant når det gjelder utvikling av kommunikasjonsområdet, men vi må nok her erkjenne at vi har en begrensning i de tekniske muligheter. Og, som jeg sa, det er besluttet å innføre

nummerportabilitet i det mobile nett – jeg vil også vise til at det allerede er innført nummerportabilitet når det gjelder geografiske og stedsuavhengige nummer – og vi tar sikte på at dette kan skje så hurtig som mulig, også, som nevnt, om mulig før den 1. september 2001.

S p ø r s m å l 1 9

Christopher Stensaker (Frp): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Etter at det er innført gebyr for bruk av piggedekk i Oslo, er det gitt fritak for brøytebiler, utrykningskjøretøy og funksjonshemmede med parkeringsbevis for forflytningshemmede. Mange funksjonshemmede har betalt inn årsgebyret fra den dato det ble innført.

Vil statsråden bidra til at hele det innbetalte beløp blir refundert, eventuelt fra den dato fritak for avgift ble innført?»

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg gjør oppmerksom på at det foreløpig ikke er innført unntak fra ordningen med piggedekkgebyr for noen grupper kjørende. Samferdselsdepartementet arbeider imidlertid med å følge opp Stortingets vedtak av 20. desember 1999, hvor det ble anmodet om at forskrift om gebyr for bruk av piggedekk blir endret, slik at brøytebiler, utrykningskjøretøy og funksjonshemmede med parkeringsbevis for forflytningshemmede unntas fra å betale gebyr på bruk av piggedekk. Tidsbruken knyttet til forskriftsarbeid gjør imidlertid at unntaket først vil kunne gjøres gjeldende kommende vinter.

Når det gjelder spørsmålet om en refusjonsordning for funksjonshemmede, som tidligere har betalt inn årsgebyr, vil jeg påpeke at Samferdselsdepartementet ikke har myndighet til å pålegge Oslo kommune å refundere gebyrer de rettmessig har mottatt etter gjeldende forskrift. Spørsmålet om eventuell tilbakebetaling av tidligere innbetalte beløp er derfor et forhold som må tas opp med Oslo kommune.

Christopher Stensaker (Frp): Dette er et spørsmål som opptar mange av de funksjonshemmede som er avhengig av å komme seg fram med sin bil. Og er man funksjonshemmet er det ikke så enkelt å få en bil som står fast, av gårde igjen uten at man får andre til å hjelpe seg.

Problemet har vært at man har manglet informasjon om ordningen, og manglet informasjon om at det de allerede har betalt inn, blir betalt tilbake.

Ellers ser jeg av statsrådens svar at dette er en sak man kommer tilbake til. Men jeg vil spørre statsråden om han vil sørge for at informasjon til de berørte blir gitt.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: La meg først si at jeg tar sikte på å sende forskriftsendringen på høring helt i begynnelsen av mai dette år, og med en høringsfrist på seks uker, som jeg vil foreslå at den forkortes til, vil det være mulig å fastsette ny forskrift før neste vintersesong.

Når det gjelder spørsmålet om informasjon, er det først og fremst en oppgave for Oslo kommune, og jeg

forutsetter at man sørger for å gi informasjon både når det gjelder forholdene slik de er nå, og dersom forskriftene endres.

S p ø r s m å l 2 0

Inge Myrvoll (SV): Jeg har følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Styret i Posten Norge BA har behandla en plan som vil medføre nedlegging av ytterligere om lag 500 postkontorer. I planen inngår å tilby staten å overta lokaliteter og ansatte for å utvikle offentlige servicekontorer, en modell som Stortinget ved flere anledninger har uttrykt støtte til.

Vil statsråden ta initiativ i forhold til andre aktuelle departement for å utvikle offentlige servicekontorer som også kan ivareta posttilbudet før vi får en ny runde med nedlegging av postkontorer?»

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Posten står overfor store utfordringer. Trafikken over skranke på postkontorene går ned, samtidig som Posten skal være tilgjengelig og gi service over hele landet som før. Dette er bakgrunnen for Postens plan om omstrukturering.

Samferdselsdepartementet tar sikte på å fremme en stortingsmelding om omlegging av Postens ekspedisjonsnett i mai. Meldingen vil bl.a. inneholde en presentasjon og vurdering av omleggingen, samt servicemessige, personmessige og økonomiske konsekvenser av denne. Regjeringens vurdering av Postens forhold til offentlige servicekontor og Postens tilbud vil også bli drøftet i meldingen. Andre berørte departementer blir naturligvis trukket inn i denne forbindelse.

Når det gjelder Regjeringens mer generelle vurderinger rundt etablering av offentlige servicekontor, vil dette bli fulgt opp overfor Stortinget. En arbeidsgruppe nedsatt av Arbeids- og administrasjonsdepartementet har nylig avgitt en rapport om ulike spørsmål knyttet til etableringen av offentlige servicekontor. Rapporten vil være en viktig del av grunnlaget for Regjeringens videre arbeid med saken. Regjeringen, og dermed alle de aktuelle departementer, vil intensivere arbeidet med offentlige servicekontorer.

Inge Myrvoll (SV): Jeg takker for et positivt svar, og jeg deler statsrådets syn på Postens utfordringer.

Det har vært veldig mye velvilje når det gjelder offentlige servicekontorer, men lite handlekraft. Det er nesten fire år siden Stortinget gjorde et vedtak om at man ønsket denne ordningen utvidet med tanke på permanente ordninger. Sentrumsregjeringa har basert seg på lokale initiativ, noe som har vært veldig vanskelig fordi statlige etater har vært nokså vrangvillige til å delta i offentlige servicekontorer. Etter mitt syn trenger man en sentral pakkelsesløsning, hvor sentrale statlige etater blir pålagt å delta i utviklinga av offentlige servicekontorer kombinert med kommunale tjenester.

Mitt spørsmål til statsråden er: Vil han ta initiativ til at statlige etater blir pålagt å delta i utviklinga av den mo-

dellen, slik at vi får en servicekontormodell som kan yte utvidede tjenester?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg deler fullt ut representanten Myrvolls betraktninger rundt offentlige servicekontorer, også den historiske beskrivelse.

I det videre arbeidet vil Regjeringen bygge på de lokale behov og de lokale initiativ, men det er også nødvendig at man her bringer inn de statlige virksomheter, og at man ser dette i en helhet, og da kan det i den sammenheng være aktuelt å vurdere også å innrette seg slik at andre statlige etater skal delta i dette. Dette vil ligge til grunn for Regjeringens arbeid.

Inge Myrvoll (SV): Jeg merket meg at statsråden sa «skal delta». Jeg tror det er veldig viktig at de statlige etatene ikke bare baserer sin deltakelse på hva regionale sjefer i statlige etater finner ut at de ønsker å delta i, for det blir jo veldig mye: Dette er *mitt* bord, det skal ikke andre bry seg om.

Det som bekymrer meg litt, er at vi har brukt fire år – med flere forskjellige regjeringer og mye velvilje – uten at noe har skjedd. Sånn som planen nå kan se ut, vil runden med nedlegging av postkontorer kanskje starte etter nyttår, altså om knapt et år, og da kan man på en måte si at hvis det skjer uten at man har utviklet modellen, så er toget gått.

Vil statsråden rent tidsmessig ta sikte på å prøve å få denne modellen på plass før postkontorene er nedlagt – og før de postansatte står uten jobb?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Utviklingen innenfor statlige og for den saks skyld også kommunale virksomheter tilsier at man må intensivere arbeidet rundt offentlige servicekontorer, for den utviklingen man nå ser i Posten, ser man også i en viss utstrekning innenfor andre statlige virksomheter. Jeg er helt enig i at dette er et arbeid som nå må intensiveres nettopp fordi man ser denne helhetlige utviklingen. Som jeg sa i mitt hovedsvar, vil vi med basis i det vi nå har på bordet fra utvalget, og de planene Posten har, intensivere arbeidet og forsøke å få forgang i det, og så komme tilbake til Stortinget.

A s m u n d K r i s t o f f e r s e n hadde her overtatt presidentplassen.

S p ø r s m å l 2 1

Petter Løvik (H): Eg tillet meg å stille følgjande spørsmål til samferdselsministeren:

«Riksveg 60 mellom Stranda og Hellesylt har i mars månad vore stengd samanhengande i 17 dagar, og dessutan i kortare periodar, på grunn av mange ras og stor rasfare. Dette har skapt ein uhaldbar situasjon for både person- og godstransport. Vegen er ein trussel mot liv og helse, og skaper dessutan store problem for næringslivet i området.

Kva vil statsråden gjere for å løyse desse problema?»

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg har fått opplyst fra Statens vegvesen at rasproblemene på Rv 60 mellom Stranda og Hellesylt i hovedsak er knyttet til snøskredfare, og rasfaren er dermed begrenset til deler av året.

Det foreligger alternative løsninger for å rassikre ve-gen. Én løsning går ut på å bygge to korte tunneler ved de mest utsatte strekningene, til en kostnad på rundt 90 mill. kr. En fullgod rassikring av ve-gen innebærer imidlertid bygging av 5 km tunnel og 1 km ny veg i da-gen, til en kostnad på rundt 250 mill. kr.

Fylkeskommunen må ta stilling til om prosjektet skal prioriteres ut fra de rammer som blir stilt til disposisjon for fylket i Nasjonal transportplan 2002-2011. Dette pro-sjektet, sammen med andre viktige prosjekter i Møre og Romsdal, må konkurrere om prioritet med Rv 653 Eik-sundsambandet.

Petter Løvik (H): Eg takkar for svaret, sjølv om det var både defensivt og lite avklarande. Vi var mange som merka oss at statsministeren i si tiltredingserklæring ikkje sa noko om vegar og transport. Dette var skuffande, og vi hadde håpa på at vi i alle fall skulle få ein betre transportpolitikk enn det den førre regjeringa var i stand til å få fram, for her er vi nemleg midt inne i kjernen av distriktpolitikken. Her ligg det kjempemulegheiter å hente ut for eit offensivt næringsliv. Dessutan har vi tryg-gingsaspektet når det gjeld rassikringa.

Det er rett som statsråden seier, at det berre er delar av året at dette er eit problem på Rv 60, men vi snakkar trass i alt om halve året. Rv 60 er eit typisk eksempel blant mange fleire i Møre og Romsdal. Prioriteringane skal gerast lokalt, og dei er gjorde lokalt. Men det som er ho-vudproblemet, er at vegløyvingane dei siste åra er halverte, og at vi dermed kjem meir og meir på etterskot.

Synest statsråden at den situasjonen er akseptabel, og vil statsråden eventuelt gjere noko med desse alvorlege problemstillingane?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: I Regjeringens til-tredelseserklæring ble det sterkt fokusert på næringsut-vikling og forutsetninger for næringsutvikling i hele lan-det. Gode kommunikasjonsmuligheter er en helt nødven-dig forutsetning for at vi skal kunne få en slik utvikling.

Når det gjelder rassikring på den omtalte vei, har dette prosjektet på Rv 60 fjerde prioritet blant store ras-sikringsprosjekt i fylket. Jeg kunne nevne andre prosjekter. Tiden tillater ikke det, men jeg vil komme tilbake til det-te i forbindelse med Nasjonal transportplan.

Jeg vil også vise til at det på årets budsjett er satt av spesielle bevilgninger til rassikring. Det er en vilje til å følge dette opp – det skal vi ta med oss videre, men da i forhold til de prioriteringer som fylket legger opp til.

Petter Løvik (H): Eg er glad for at samferdselsminis-teren no i alle fall seier at gode kommunikasjonar er vik-tig for næringsutvikling i Distrikts-Noreg. Det som er meir uklart, er kva samferdselsministeren konkret vil gjere med dette.

Prioriteringane skal vi, som eg sa, alltid klare å gjere lokalt. Men eg trur det her er fleire grep som må takast, og eg vil gjerne høyre om samferdselsministeren er einig med meg i det. Det eine er at det må fleire midlar inn. Vi må få slutt på den uttøringa av vegmidlar som vi har sett gjennom svært mange år. Det andre som eg kunne hatt lyst til å få litt avklaring på, er om samferdselsministeren vil følgje vidare dei spennande forsøka som har vore nemnde, og som Høgre har jobba for i mange år, med eit offentleg/privat samarbeid ikkje berre om bygging, men også om drift av vegar. Det tredje er kostnadene – som vi har vore svært opptekne av – når det gjeld å bruke desse vegane, altså avgiftsnivået på drivstoff.

Eg ville gjerne hatt ei programerklæring frå den nye statsråden på desse tre områda.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg tror ett minutt kan være noe snaut til hele den programerklæringen. Men la meg bare kort si følgende:

Vi tar imot invitten fra Høyre om å styrke de offentli-ge utgifter på dette området, fordi det selvsagt er slik at kravene er flere enn det midlene strekker til, og derfor er prioritering nødvendig.

Når det gjelder offentlig/privat samarbeid, vil jeg komme tilbake til vurderinger av eventuelle forsøkspro-sjekt i Nasjonal transportplan.

S p ø r s m å l 2 2

Fra representanten Odd Einar Dørum til fiskeriminis-teren:

«Byutvikling i Bjørvika er bredt akseptert som viktig. Det har en tid vært konflikt om råderetten over deler av området mellom Oslo kommune og Oslo Havnevesen.

Vil det bli tatt initiativ for å løse konflikten, slik at kommunen helhetlig kan disponere også havnevesenets arealer for å få til byutvikling i området og gjennom eien-domsutvikling få pengebidrag til delfinansiering av sen-ketunnelen på E18?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spør-retime.

S p ø r s m å l 2 3

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Steinar Bastesen til fiskeriministeren, vil bli besvart av miljøvernministeren på vegne av fiskeriministeren.

Steinar Bastesen (TF): Jeg har følgende spørsmål til fiskeriministeren:

«Behovet for utbygging av fiskerihavner er stort, og de bevilgninger som er foreslått, strekker ikke til. Til-skudd til utbygging av fiskerihavner forutsetter egenandel fra kommunen eller private. Slike anlegg planlegges derfor ikke større enn behovet tilsier, og nytte-kost-effekten er derfor stor. Omdisponering og kutt i midlene har redusert utbyggingstakten, og anlegg som er igang-satt, må stoppes.

(Bastesen)

Hva vil statsråden gjøre for at denne utviklinga snus i positiv retning?»

Statsråd Siri Bjerke: Det er riktig at det er et stort udekket behov for fiskerihavner. Det er meldt inn til Kystverket ca. hundre havneprosjekter for statlig bygging over kap. 1064 postene 33 og 45. Kommunene har videre søkt om tilskudd på ca. 100 mill. kr til havner over post 60. I tillegg er det et stort etterslep i vedlikehold og reparasjonsarbeider.

Bevilgningen til fiskerihavner har steget fra 137 mill. kr i 1998 til 177 mill. kr i 2000, men det er fortsatt et etterslep i forhold til St.meld. nr. 46 for 1996-97, Havner og infrastruktur for sjøtransport.

Storingsrepresentant Bastesen sier at nytte-kosteffekten av fiskerihavnutbygging er svært stor. Selv om det ikke er noe klart tallmateriale som dokumenterer det, er jeg enig i dette, og vil understreke at gode fiskerihavner og en effektiv sjøtrafikk har stor betydning for utvikling av fiskerinæringen og utløsning av det verdiskapingspotensialet som ligger i denne næringen.

Det har i enkelte tilfeller vist seg nødvendig med om-disponeringer som har redusert utbyggingstakten og ført til midlertidig stans i anlegg som var satt i gang. Årsaken til dette har først og fremst vært akutte stormskader på moloer. I mange tilfeller må disse repareres så snart som mulig for å gjenopprette sikre seilingsleder og liggeplasser samt å unngå videre nedbryting. Stormene vinteren 1997-98 førte til at flere anlegg måtte utsettes.

I 1999 fullførte Kystverket i alt ni fiskerihavnprosjekter, og i 2000 forutsettes det å få fullført seks store prosjekter. I lys av de midler som står til rådighet, sammen med ønsket om å oppnå kostnadseffektivitet gjennom konsentrert drift, ble det kun startet opp fire nye prosjekter i 1999. I 2000 er det forutsatt oppstart ved fem nye anlegg. Det at det ikke startes opp flere nye prosjekter, har sammenheng med at de prosjektene som Kystverket nå setter i gang, hver især er av betydelig størrelse.

Kystverket har i løpet av de siste årene gjennomført en rekke tiltak for å effektivisere havneutbyggingen og unngå om-disponering og/eller stopp i anlegg etter at de er satt i gang. Dette omfatter bl.a.

- bedre forundersøkelser og planlegging før igangsettelse av anleggsdrift
- bedre kontroll av økonomi, framdrift og kvalitet
- bedre planlegging og bruk av utstyrsparken

Fiskerihavnene og deres betydning for næringen vil bli nærmere omtalt i Nasjonal transportplan.

Steinar Bastesen (TF): Jeg takker statsråden for svaret, det var et brukbart svar hun hadde fått å lese opp. Men jeg savnet virkelig noe konkret om hvordan problemet skal løses økonomisk. Det sies ikke et ord om at det skal bli mer penger. Det sies at det skal omtales i den transportplanen som skal framlegges. Ja vel, men det må penger til for å løse dette. Hundre prosjekter står på venteliste for å finne sin løsning. Det snakkes om 100 mill. kr. Samtidig debatteres det en ny, fjernstyrt togbane mel-

lom Oslo og Fornebu. Det er bare ett lite prosjekt av den vanvittige bruken av statens penger i Oslo-området, mens distriktene og fiskerinæringen, som skal løse selselsettingen i framtiden, blir satt til side. – Når vil pengene komme?

Statsråd Siri Bjerke: Jeg vil i denne sammenheng ikke gå inn på valgene mellom ulike viktige infrastrukturprosjekter, bare peke på det jeg sa i mitt svar, at gode fiskerihavner er svært viktig for fiskerinæringen og verdiskapingen. Og jeg ser fram til at vi får anledning til å komme tilbake til disse spørsmålene i Nasjonal transportplan. Samtidig fortsetter bl.a. arbeidet med effektivisering av havneutbyggingen, slik at dette viktige området kan prioriteres.

S p ø r s m å l 2 4

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Tor Nymo til fiskeriministeren, blir tatt opp av Rita H. Roaldsen og blir besvart av miljøvernministeren på vegne av fiskeriministeren.

Rita H. Roaldsen (Sp): Jeg skal da ta opp følgende spørsmål som er stilt til fiskeriministeren:

«Det er gjort kjent gjennom avisen Finnmarken at garnfiskere i Varangerfjorden får ødelagt næringsgrunnlaget fordi fjorden er full av sel og garnene er fulle av krabber. Selen skremmer torsken på dypere vann. Settes garnene der, blir de fulle av krabber. Ofte må hele redskapen kastes. Flere av de yngre fiskerne har sagt at de ikke kan drive med garnfiske mer.

Hva vil statsråden gjøre i en slik situasjon?»

Statsråd Siri Bjerke: Kongekrabben har som kjent vandret fra russisk sone til norsk sone i Barentshavet, hvor den stadig brer seg lenger vestover langs kysten fra Finnmark. Bestanden forvaltes i dag av Norge og Russland i fellesskap, og uttaket av bestanden gjennomføres som forskningsfangst, dette for å skaffe kunnskap om denne nye arten, som utgjør et stort økonomisk potensial for fiskerinæringen.

Etter hvert som kongekrabbebestanden har vokst i norske farvann, har vi imidlertid opplevd økende problemer med bifangst av kongekrabbe, særlig i garnfiske etter torsk. Dette er en stor bekymring både for næringsutøverne og fiskerimyndighetene.

Fra norsk side ser vi det som ønskelig å få økt kvoten for kongekrabbe ytterligere. Vi har tatt dette opp gjennom en formell forespørsel til russiske myndigheter. Spørsmålet vil bli behandlet gjennom den blandete norsk-russiske fiskerikommisjonen, hvor det tas sikte på et ekstraordinært møte i juni.

Det gjøres videre en innsats for å dokumentere bifangstproblemene og konsekvensene dette har for næringsutøvelsen. Ikke minst arbeides det med å finne praktiske løsninger på bifangstproblemene.

Problemene med bifangst i linefisket er lite i forhold til i garnfisket etter torsk. I den senere tid har mange fisk-

ere også gått over til å bruke pålesatt line, noe som ser ut til å bøte på bifangstproblemene på en tilfredsstillende måte.

Alternative fangstmetoder kan være løsningen i garnfisket. I en ny rapport fra Havforskningsinstituttet vises det til svært positive resultater fra forsøk med fløyting av garn og utprøving av torsketeiner. I perioder av året vil bruk av torsketeiner være et godt alternativ. Dette kan kombineres med bruk av fløytede garn, dvs. garn som heves til ca. en halv meter over havbunnen. Bruk av slike garn reduserer bifangsten av kongekrabbe betraktelig. Det arbeides nå med å forbedre fangsteffektiviteten på fløytede garn fordi fangsten av fisk blir redusert med opp mot 50 pst. Dette problemet kan antakelig reduseres ved å justere hvor høyt og hvor tett garnene skal stå sammen.

På bakgrunn av disse lovende resultatene, vil fiskeriministeren se på mulighetene for å bruke offentlige tilskuddsmidler som kan hjelpe fiskerne til å utvikle alternative redskaper og dermed få redusert problemet med ødelagte garn og reduserte fangster.

Når det gjelder selplagen, vises det til at kvoten for kystsel er økt og at det de senere årene har vært etablert en erstatningsordning ved tap av garn i forbindelse med selinvasjon langs kysten.

Rita H. Roaldsen (Sp): Kystfiskerne i Finnmark har nå lidd store økonomiske tap som følge av krabbeinvasjonen. En fisker fikk over 2 000 krabber fordelt på 20 garn. Og som sagt er det nesten håpløst å få krabbene ut av garnene, så garnene må kastes. Da hjelper det lite, som statsråden lover, at man skal forske og utvikle nye redskap. Fiskerne har fått ødelagt en masse redskap og garn, og de trenger økonomisk kompensasjon nå for å kunne fortsette i næringen. Hvis ikke, står de uten fangstredskaper og vil dermed lide store økonomiske tap.

Hvilke konkrete tiltak vil fiskeriministeren iverksette? Og: Vil man gi kompensasjon for ødelagte bruk?

Statsråd Siri Bjerke: Utover de konkrete forslagene jeg nevnte i svaret, vil jeg vise til at fiskeriministeren vil gå inn i diskusjoner med næringsutøverne om disse forholdene og se på hvordan vi på best mulig måte kan angripe de utfordringene vi står overfor i forvaltningen av kongekrabben i norske farvann.

I slutten av april reiser fiskeriministeren til Finnmark, og vil benytte anledningen til å drøfte alle disse spørsmålene med dem som er sterkest berørt av bifangstproblemet.

Rita H. Roaldsen (Sp): Statsråden sier at fiskeriministeren vil ta initiativ til å reise til Finnmark for å møte fiskerne, og det synes jeg er positivt. Vi håper at han da kan komme med konkrete lovnader om økonomisk kompensasjon for de skadene som er påført fiskerne der oppe.

Men når det gjelder krabben og kongekrabben som en ressurs hvis den blir utnyttet bedre, skulle det ikke være noe i veien for å øke kvotene nå. Norges Naturvernforbund har også sagt at den ikke er fredet i norske farvann,

da den naturlig ikke hører til langs norskekysten. Det burde derfor være mulig å få økt kvotene, slik at man kan få fanget opp kongekrabben og dermed redusert de store skadene og de følgene det får for kystfiskerne.

Statsråd Siri Bjerke: Jeg er helt enig i behovet for å øke kvoten for fangst av kongekrabbe. Som jeg sa i svaret mitt, er dette norsk politikk, og det arbeides videre i fellesskap med russiske myndigheter for å få økt denne kvoten ytterligere.

S p ø r s m å l 2 5

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Odd Einar Dørum til miljøvernministeren, blir tatt opp av representanten Terje Johansen.

Terje Johansen (V): «Støy omtales ofte som det gjenglemte miljøproblemet. I en rapport fra Statistisk sentralbyrå i 1999 vises det for eksempel til at det i 1997 i Oslo var 95 000 personer som var utsatt for støy innendørs som oversteg Miljøverndepartementets grenseverdier på 30 dB (A). Av disse var om lag 28 000 personer sterkt støyplaget. Statens forurensningstilsyn (SFT) arbeider med en rapport om mulige tiltak for støyreduksjon.

Når blir den ferdig og offentliggjort?»

Statsråd Siri Bjerke: Jeg er enig med representanten Dørum i at støy er et betydelig samfunnsproblem. Om lag 1,5 millioner mennesker er utsatt for støy ved boligen sin. Støy varierer med sosial status. Unge og enslige forsørgere med lav inntekt er mest utsatt for støy. Støy gir redusert livskvalitet og kan gi helseproblemer. Det er derfor svært viktig å få redusert støybelastningene i tråd med de målsettingene som er trukket opp i St.meld. nr. 8 for 1999-2000, som nå er til behandling i Stortinget.

Rapporten fra Statens forurensningstilsyn om mulige tiltak for å redusere støy ble ferdig og offentliggjort i februar i år. Rapporten er oversendt energi- og miljøkomiteen i Stortinget, og den vil være viktig i det videre arbeidet til Regjeringen når det gjelder støyområdet.

Terje Johansen (V): Jeg stiller altså dette spørsmålet på vegne av Dørum, som i 1977 var saksordfører for støymeldingen. Så vidt jeg har forstått, har faktisk ikke Stortinget behandlet spørsmålet om støy etter den gang. Men når nå statsråden gjør oppmerksom på at rapporten er oversendt energi- og miljøkomiteen, går jeg ut fra at komiteen vil behandle denne i forbindelse med St.meld. nr. 8.

Da vil jeg på vegne av Venstre si til komiteen når de tar opp dette, at når det gjelder de som er utsatt for støy – og det er stort sett i arbeidslivet – bør man ta fatt i dem som har de verste problemene, og ikke basere seg på gjennomsnittsindeks.

For øvrig takker jeg statsråden for opplysningen.

Statsråd Siri Bjerke: Jeg vil bare legge til at jeg ser fram til Stortingets behandling av støypolitikken i forbindelse med stortingsmeldingen, og jeg ser også fram til å følge opp det arbeidet videre.

S p ø r s m å l 2 6

Grethe G. Fossum (A): Jeg vil gjerne få stille følgende spørsmål til miljøvernministeren:

«I enkelte kommuner i Hedmark har ulver vært svært nærgående og oppholdt seg bare 8-10 meter fra husvegger og gårdsplasser. I tilfeller hvor ulven har vist den slags unormal oppførsel, for eksempel i Østfold, har myndighetene besluttet at dyrene skal skytes.

Vil kommunene i Hedmark få den samme mulighet til å avlive ulv med slik unormal oppførsel?»

Statsråd Siri Bjerke: Direktoratet for Naturforvaltning gav tidligere i vinter fellingstillatelse for fire ulvehundevalper i Østfold, men det var ikke på grunn av dyrenes atferd. Fellingstillatelsen ble gitt fordi det ikke er ønskelig at gener fra hund sprer seg i den skandinaviske ulvebestanden. Likevel har jeg stor forståelse for spørsmålet om ulvens atferd.

Det er nødvendig å prioritere arbeid med informasjon og kunnskap. Dette er bakgrunnen for at departementet ønsker å støtte kommunikasjonsprosjektet Rovdyrkunnskap i Stor-Elvdal kommune. Det vil bli aktuelt å gå inn på liknende arbeid også framover. Målsettingen for prosjektet i Stor-Elvdal er å øke folks kunnskap om rovdyrene, deres rolle og betydning og deres atferd.

Det er imidlertid viktig å understreke at det at ulv opptrer i nærheten av bebyggelse, ikke i seg selv er et tegn på at dyrene har unormal atferd. Direktoratet for Naturforvaltning har heller ikke grunnlag for å oppfatte ulv som opptrer i nærheten av bebyggelse, som en risiko generelt.

Etter gjeldende rett er det for øvrig politiet som foretar slike sikkerhetsvurderinger. I forslaget til endringer i viltloven, som skal legges fram med det aller første, vil det bli foreslått en adgang for viltmyndighetene til å iverksette felling av vilt når det anses nødvendig bl.a. for å forhindre skade på person.

Grethe G. Fossum (A): Jeg takker statsråden for svaret, og har lyst til å kommentere følgende: En atferd som av forskere oppfattes som normal, kan av folk flest oppfattes som truende og skremmende. Vi vet fra forskning om ulv at ulv er mest redd for menn, mindre redd for kvinner og nesten ikke redd for barn, og mennesker kan oppføre seg slik at de av ulven blir oppfattet nesten som et byttedyr.

Jeg er glad for de forandringene som ministeren nå har bebudet i forhold til viltloven, men jeg lurer på én ting: Hva slags oppførsel skal til fra en ulv for at det skal tolkes som at det er muligheter for skade på en person? Vi vet jo også at mennesker kan ha en slik oppførsel at de blir skadet. Hvem er mest beskyttet – og hvordan oppfører en ulv seg som er farlig, skadende?

Statsråd Siri Bjerke: I det videre arbeidet med forvaltningen av ulv vil det være svært viktig å styrke kunnskapen om ulv hos befolkningen og i forskningen generelt. Høgskolen i Hedmark gjør et svært viktig arbeid i denne sammenheng.

Jeg vil svare generelt på spørsmålet fra representanten Grethe G. Fossum når det gjelder hvilke endringer som vi legger til rette for i viltloven nå. Det vil bli økt adgang til å ta ut skadedyr med de endringene det legges opp til. For øvrig må det gjøres vurderinger i hvert enkelt tilfelle, som det er umulig å gi et generelt svar på.

Grethe G. Fossum (A): Jeg takker for svaret. Jeg er oppmerksom på at miljøvernministeren har vært på reise i nordlige deler av Hedmark, og jeg har lyst til å understreke at problemene kanskje er noe annerledes lenger sørover i fylket. Jeg vil gjerne få invitere miljøvernministeren til å besøke også dette området. Kanskje 1. juni kunne være en god dato, når saueslippen er, slik at hun kan samle ekstra mye kunnskap om hvordan rovdyrene oppfører seg når sauene slippes på beite.

Det ble også i det møtet diskutert kjerneområder for ulv, altså spesiell beskyttelse av ulv i visse områder. Miljøvernministeren fikk ganske sterke oppfordringer fra befolkningen om at dette ønsket de ikke.

I helgen var det årsmøte i Hedmark Arbeiderparti, hvor de kom med de samme oppfordringene til miljøvernministeren. Og jeg vil spørre: Hvordan kan miljøvernministeren tro at hun kan gjeninnføre ulv i et område hvor både hennes partifeller og befolkningen ikke ønsker en slik politikk?

Statsråd Siri Bjerke: Det er viktig at folk føler seg trygge på den forvaltningen av ulv som myndighetene står for. For å få det til er det min oppfatning at dialog er en sentral del av arbeidet. Jeg vil følge opp alle invitasjoner om kontakt med befolkning og lokale myndigheter i forhold til dette arbeidet.

Når det gjelder den andre delen av spørsmålet, vil jeg vise til at det ikke er noen planer om å innføre kjerneområder for ulv i Norge. I dag har vi et stort område der ulven kan etablere seg. I henhold til Stortingets vedtak er det områder med samisk tamreindrift som er unntatt fra dette. Det arbeides nå i Regjeringen med et opplegg for en avgrensning av dette området, hvor ulv skal få etablere seg uten at det på noen måte er snakk om kjerneområder for ulv. Dette forslaget vil vi komme tilbake til i den nærmeste framtid.

S p ø r s m å l 2 7

Sonja Irene Sjøli (H): «Fra befolkningen i en del kommuner og en del ansatte i politi- og lensmannsetaten på Romerike er det uttrykt meget sterk misnøye med måten polititjenesten er organisert på.

Vil statsråden sørge for at den omorganiseringen av polititjenesten som er foretatt i Romerike politidistrikt, blir justert slik at publikum får den nødvendige og forventede politiservice, og slik at Stortingets intensjoner og

klare forutsetninger om fortsatt å ha et lokalt forankret nærpoliti blir gjennomført?»

Statsråd Hanne Harlem: I ethvert politidistrikt er det politimesteren som har ansvaret for å planlegge oppgaveløsningen slik at innbyggerne kan få best mulig polititjeneste innenfor de ressursene som til enhver tid er til disposisjon.

Politimesteren på Romerike har organisert den operative polititjenesten i Romerike politidistrikt i tre soner. Målsettingen med dette har vært å få en lik polititjeneste og en god faglig styring av ressursene i hele distriktet. Omorganiseringen med bl.a. en felles operasjonssentral med meldingsmottak innebærer vanligvis ingen praktiske endringer i polititjenesten for publikum. Det vil primært være lensmannsbetjenter innen etablert samarbeidssone som tar de oppdrag som kommer innenfor sonen.

Jeg er klar over at i enkeltstående tilfeller, særlig når arbeidsbelastningen i Romerike politidistrikt har vært stor, har publikums behov for politiservice fra sitt nærpoliti vært følt lite tilfredsstillende. Når det er sagt, må jeg også understreke at politiet skal rykke ut i saker som ikke tåler utsettelse, men av og til kan det være slik at politiet og den som melder fra om uregelmessigheter, kan ha ulik oppfatning om hva som kan utsettes.

I Romerike politidistrikt er det to politistasjoner og ti lensmannskontor. Hvis hvert enkelt lensmannskontor skulle hatt vakt og reservetjeneste for bare sitt eget distrikt, ville dette medført atskillig større kostnader og gitt en dårligere ressursutnyttelse enn ved samordning av polititjenesten. Derved ville også det totale tjenestetilbudet i politidistriktet blitt dårligere.

Forholdet mellom ressursutnyttelse og ønsket publikumsservice er et stadig dilemma for en politimester, som derfor både må vise rimelig grad av imøtekommenhet overfor publikum og samtidig ha nødvendig kontroll over budsjettet.

Organiseringen av polititjenesten på Romerike må være under kontinuerlig evaluering for på best mulig måte å tilfredsstille publikums behov. Departementet følger nøye med i denne utviklingen, men vil la den nye ordningen få noe lenger tid på å gå seg til før det eventuelt drøftes justeringer med politimesteren.

Sonja Irene Sjøli (H): Jeg takker statsråden for svaret. Jeg er glad for at statsråden vil følge med, men det er ikke nok. Det har aldri vært mer ressurser i polititjenesten på Romerike enn det er nå, men det har heller aldri vært flere klager enn etter omorganiseringen. Nå kreves det aktiv handling og medvirkning for å få bedret situasjonen for befolkningen og de ansatte. Det er rett og slett uholdbart, noe jeg også vet statsråden er orientert om fra befolkningen og fra ansatte i lensmannsetaten.

Både meldinger til politiet og styring av tjenesten er sentralisert til Lillestrøm utenom ordinær kontortid, dvs. 80 pst. av ukens timer, en tid da det er mest behov for det lokale politi til å skape trygghet i nærmiljøene. Lokalkunnskap og kjennskap til behovet for polititjeneste lo-

kalt må være utslagsgivende for hvordan tjenesten skal organiseres. Er statsråden enig i dette? Ser ikke statsråden at slik organiseringen er i dag, går det ut over tilbudet til befolkningen?

Statsråd Hanne Harlem: Jeg kan i grunnen ikke gjøre noe annet enn å vise til det jeg sa i svaret. Det vil alltid måtte være en avveining mellom imøtekommenhet overfor publikum og en best mulig organisering av tjenesten, basert på en effektiv ressursutnyttelse. Å samordne i en mottakssentral er i utgangspunktet en bedre ressursutnyttelse. Departementet må følge med i situasjonen, men denne omorganiseringen er såpass ny at det er ingen grunn til umiddelbart å gjøre noe. Vi ønsker å følge med i utviklingen før vi eventuelt tar dette opp med politimesteren på Romerike.

Sonja Irene Sjøli (H): Jeg kunne tenke meg å høre hvor lenge statsråden har tenkt å la denne situasjonen fortsette. Det er slik at alle endringer bør ta utgangspunkt i hva som eventuelt er feil med dagens løsning. Det må være en klar forutsetning at tilbud og service skal bli bedre, og ikke dårligere, slik som det nå har blitt. Det er ikke egnet til å skape gode arbeidsforhold for de ansatte når det hele er organisert slik at det lokale politiet gir så klart uttrykk for frustrasjon over at det ikke gis anledning til å gi den servicen de mener de kan gi, og som publikum har fått i alle år. Dette handler om å oppfylle Stortingets intensjoner og klare forutsetninger om fortsatt å ha et lokalt forankret nærpoliti, og at det skulle bli gjennomført. Her er det tid for handling, og jeg forventer at statsråden følger nøye med. Men jeg hadde også forventet at det kunne gjøres noe nå.

Statsråd Hanne Harlem: Jeg er selvfølgelig helt enig med representanten Sjøli i at man fortsatt må holde veldig klart fast at polititjenesten skal være nærtjeneste og at det skal være et desentralisert politi med politi nær befolkningen. Det dette er en diskusjon om, er hvordan man organiserer dette best mulig innen politidistriktet. Jeg er overbevist om at også politimesteren er opptatt av å ha en best mulig organisering, som gjør at man både gir et best mulig tilbud til publikum, og utnytter ressursene på best mulig måte. Jeg kan ikke her og nå gi noe svar på hvor lenge departementet eventuelt vil vente med å gripe inn, for det er jo avhengig av hvordan saken utvikler seg. Mitt svar foreløpig er at jeg kommer til å følge nøye med og eventuelt ta en samtale med politimesteren på Romerike dersom det viser seg nødvendig.

S p ø r s m å l 2 8

Odd Holten (KrF): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«Fengselskapasiteten er sprengt, og soningsfanger står i lange køer.

Hva vil bli gjort for å få fortgang i et lenge planlagt fengsel i Østfold?»

Kjell Engbreten hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Hanne Harlem: Justisdepartementets mål er at straffereaksjoner ilagt av domstolene skal iverksettes straks og senest innen to måneder etter at de er motatt. Den siste tiden har det vært en økning av antall domfelte som venter lenger enn dette. Vi har dermed forsinkelse i iverksettelse av soning. Utviklingen følges nøye, og man vurderer fortløpende tiltak for å utnytte kapasiteten best mulig, slik at man sikrer mest mulig effektiv gjennomføring av straffereaksjonene.

Noe av dette problemet skyldes stenging av en celleblokk i Oslo kretsfengsel som følge av nødvendig rehabilitering. Denne blokken gjenåpnes på nyåret i 2001. I tillegg er Stavanger kretsfengsel stengt på grunn av rehabilitering og vil bli gjenåpnet i første kvartal 2002.

Når det gjelder konkret planlegging av et nytt fengsel i Østfold, arbeides det for fullt med dette. Departementet har til nå arbeidet med størrelse, kriterier og funksjoner for et nytt fengsel, og i samarbeid med Statsbygg starter arbeidet med byggeprogrammet og kostnadsestimater etter påske. Det er for øyeblikket for tidlig å si når forprosjektet med kostnadsramme kan foreligge, men fremdriften blir nøye fulgt opp fra vår side gjennom hele prosjektperioden. For øvrig vil selvfølgelig et nytt fengsel være avhengig av at det blir tildelt de nødvendige budsjettmidler. Eventuelle bevilgningsforslag vil Regjeringen komme tilbake til ved de årlige budsjettbehandlinger.

Odd Holten (KrF): Jeg takker statsråden for et rimelig positivt svar, ikke minst med tanke på at situasjonen «følges nøye», at en er villig til å «utnytte kapasiteten» maksimalt, og for så vidt at det er satt i gang arbeidet med et forprosjekt.

Når jeg stiller spørsmålet, er det på bakgrunn av et oppslag i Dagsavisen 6. april d.å. som sier «Soningskøene nær doblet», og – ikke minst – at det foreligger et sterkt, tverrpolitisk vedtak her i Stortinget om nettopp å få til en utbygging av et soningstilbud, et nytt sådant, i Østfold. Da forventer jeg – det står ikke på prioritering, det står heller ikke på budsjetttrammer – at justisministeren påser at det vil bli innarbeidet i de kommende budsjetttrammer.

Statsråd Hanne Harlem: At soningskøen vokser, er bl.a. et resultat av den kontinuerlige utfordringen vi har med på en måte å holde balanse i straffesakskjeden. Når politi og domstoler får flere saker unna, øker også behovet for fengselkapasitet, og det kan oppstå flaskehals på fengselssiden. Det er bl.a. det som kan være noe av grunnen til at soningskøen vokser, i tillegg til de to tingene jeg nevnte i mitt første svar, at både Oslo kretsfengsel og Stavanger kretsfengsel har plasser ute av drift for øyeblikket.

Når det gjelder spørsmålet om løfter om å legge dette fram i budsjettet, er sikkert også representanten Holten klar over at den type forslag fremmer Regjeringen i forbindelse med budsjettet og ikke utenfor kø.

Odd Holten (KrF): Jeg takker igjen for svaret.

Nei, jeg er fullt klar over ut fra mitt mangeårige arbeid i finanskomiteen, at det ikke går an å gi noen budsjettløfter. Men det jeg er ute etter, er at det må legges inn forutsetninger som gjør at det skapes mulighet for å gå videre på den tverrpolitiske enighet det er om å få økt kapasiteten for soningsfanger i Søndre og Østre fengselsdistrikt, nærmere bestemt i Østfold. Når jeg sier det slik, er det fordi jeg vet at dette fengslet nærmest stod i kø etter at det såkalte gråsonefengslet i ringeriksområdet ble bygd.

Jeg forventer at det ikke skal være nødvendig fra Stortingets side å komme tilbake med et nytt flertallsvedtak for å dytte videre på saken. Jeg regner med at dette har høy prioritet, og at statsråden vil følge saken meget nøye og på den måten få det inn på riktig tidspunkt også budsjettmessig.

Statsråd Hanne Harlem: Det er riktig som representanten Holten sier, at utbygging i Østfold og for så vidt også Tromsø er to utbygginger på fengselssiden som står veldig høyt oppe på listen, og er slik sett av de høyt prioriterte utbyggingene innen justissektoren, altså på fengselssiden.

S p ø r s m å l 29

Bjørn Hernæs (H): Jeg vil gjerne få lov til å stille justisministeren følgende spørsmål:

«Ifølge politiet i Tromsø har byen 15 personer som er erklært ikke strafferettslig tilregnelige. Enkelte av dem er svært aktive kriminelle og stjeler daglig fra butikker, kontorer og lignende. Misbruk av alkohol og narkotika, voldskriminalitet med trusler og drap samt brannstiftelse og mordbrann, ved siden av alminnelig ordensforstyrrelse, hører med. Politiet og domstolene står hjelpeløse overfor situasjonen.

Hva vil statsråden gjøre med dette, eventuelt koordinert med andre etater og departementer?»

Statsråd Hanne Harlem: Innledningsvis vil jeg reservere meg mot virkelighetsbeskrivelsen som gis i representanten Hernæs' spørsmål. Hvis drap og mordbrann hadde vært blant de lovbrudd som begås av denne gruppen, legger jeg til grunn at politi og påtalemyndighet umiddelbart hadde reagert med pågrepelse og fremming av sikrings sak for domstolene. Det er imidlertid opplyst fra politiet i Tromsø at fem-seks av disse personene utgjør et stort ordensmessig problem.

Stortinget har etter omfattende og grundig behandling gitt nye regler om strafferettslig utilregnelighet og om strafferettslige særreaksjoner:

- Lovbrytere som på handlingstiden var psykotiske eller bevisstløse, og som derfor ikke kan straffes, skal kunne dømmes til overføring til tvungent psykisk helsevern
- Lovbrytere som er tilregnelige, skal kunne idømmes forvaring, som er en tidsbestemt straff.

Vilkårene er at en lovbrøyer gjentatte ganger har begått eller forsøkt å begå alvorlige lovbrudd som truer liv

eller helse, og at særreaksjonen er nødvendig for å verne samfunnet mot nye lovbrudd.

Regler om særreaksjon overfor lovbrutere som er psykisk utviklingshemmet i alvorlig grad og derfor ikke kan straffes, er ikke vedtatt. I februar i år sendte Justisdepartementet på høring et forslag til regler om særreaksjonen *tvungen omsorg* for denne gruppen lovbrutere. Etter forslaget skal vilkårene i hovedsak være de samme som for overføring til tvungent psykisk helsevern. Høringsfristen utløper 10. mai i år. Tanken er at lovendringene fra 1997 skal tre i kraft samtidig med disse reglene når de er vedtatt. Dette nye særreaksjonssystemet skal erstatte dagens sikringsregler.

Vår straffelov har som kjent allerede i dag særlige regler overfor alvorlig sinnslidende lovbrutere og kroniske tilbakefallsforbrytere. Slike personer kan, på nærmere angitte vilkår, undergis sikring.

Når det gjelder de utilregnelige, er prinsippet som legges til grunn i loven, at de på grunn av sin sinnstilstand er uten skyld. Derfor kan de heller ikke straffes. Sikring er derfor ikke straff i straffelovens forstand. Hovedformålet med særreaksjonene er å beskytte samfunnet mot fremtidige lovovertrедelser.

Men for at det skal kunne bli reist sikringssak, må det hovedsakelig etter rettspraksis være en alvorlig volds- eller voldspreget forbrytelse samt at det er fare for gjentakelse av en liknende forbrytelse.

Et dilemma er den gruppen som er utilregnelige og plagsomme, men ikke farlige. Normalt vil det være uaktuelt å reise sikringssak mot disse. Både i de nåværende sikringsbestemmelser og i de nye reglene om særreaksjoner er det foretatt en verdiavveining av forholdet mellom behovet for samfunnsbeskyttelse på den ene side og hva samfunnet kan tåle av plagsomme handlinger på den annen side. Her har Stortinget – og et bredt flertall i Stortinget – gitt klart uttrykk for at det er de alvorlige lovbrudd mot liv og helse som skal gi grunnlag for særreaksjoner.

Det er dessuten naturlig at politi og påtalemyndighet sørger for at det foreligger grundige og oppdaterte undersøkelser av hvorvidt en person i den aktuelle gruppen virkelig er å anse for tilregnelig eller ikke, fordi utilregnelighet i lovens forstand ikke behøver å være en varig tilstand som er avklart en gang for alle. Hvis resultatet av en slik undersøkelse er at personen er tilregnelig, vil følgen av det være at det vurderes tiltale. Gjennom pressen har det kommet fram i de siste dagene at enkelte av de personer som jeg oppfatter at Bjørn Hernæs snakker om i sitt spørsmål, antakelig har vært tilregnelige, men det har likevel ikke fått noen oppfølging i form av tiltale. Jeg vil gjennom henvendelse til riksadvokaten forsikre meg om at det foreligger gode rutiner for nettopp å vurdere for så vidt løpende en persons tilregnelighet, slik at man ikke en gang for alle legger til grunn at utilregnelighet foreligger.

For øvrig vil det være slik at personer som tilhører den gruppe som spøreren er opptatt av, i mange tilfeller vil være avhengig av hjelpetiltak fra ulike instanser, f.eks. psykiatri, rusmiddelomsorg eller andre kommunale eller fylkeskommunale tjenester. Å sikre at disse etater er i

stand til å følge opp på best mulig måte, er en løpende politisk og administrativ utfordring.

Bjørn Hernæs (H): Hvis virkelighetsbeskrivelsen i mitt spørsmål hadde vært min egen, ville jeg nok også selv ha reagert på den, for jeg synes det var en ganske voldsom oppramsing. Det er imidlertid en ren kopi av den brifingen som justiskomiteen fikk ved besøk på Troms politikammer, for øvrig sammen med en representant fra Justisdepartementet. Jeg må tro at statsråden og jeg har den samme interesse av at de opplysningene som justiskomiteen får når vi er ute på reiser, er korrekte. Dermed blir saken litt vanskelig å følge opp, for jeg må faktisk fastholde at det som står i spørsmålet, er korrekt, og dermed faller i hvert fall i noen utstrekning svaret litt utenfor rammen. I første omgang tror jeg bare jeg etterlyser statsrådens bekreftelse – hun skal selvfølgelig få en kopi av de dokumentene vi fikk ved politikammeret – på at de dokumentene vi får når vi er ute på reiser, kvalitets-sikres.

Statsråd Hanne Harlem: Selvfølgelig, det er avgjørende viktig at de dokumenter justiskomiteen mottar, er korrekte. Det som i tillegg ligger i mitt svar, for så vidt uavhengig av om opplysningene justiskomiteen har mottatt, er korrekte eller ikke, er at dersom det er snakk om forbrytelser som drap eller mordbrann, er det helt uakseptabelt at det ikke reageres. Men man har i tillegg en utfordring og et dilemma knyttet til mer ordensmessige forstyrrelser av personer som er utilregnelige. Jeg skal imidlertid følge opp de opplysningene representanten Bjørn Hernæs kommer med i forhold til å sjekke hva som er korrekte opplysninger.

Bjørn Hernæs (H): Jeg vil gjerne takke for svaret, også det første, hvis jeg glemte det. Jeg føler meg overbevist om, som sagt, at vi har felles interesse av å få oppklart disse tingene. Det er helt åpenbart at disse begreperne er brukt i Troms politikammers brifing, og i så fall er det jo innenfor dem alvorlige lovbrudd. Jeg føler at det blir litt uriktig å gå for dypt inn i dette inntil vi får avklart hvorvidt Troms politikammer har vært litt lettvint med sin informasjon, eller om det virkelig er slik. Men i alle fall ligger det også i mitt spørsmål en oppfordring til en koordinering med andre departementer, for vi vet jo – hvorfor jeg også er litt ydmyk i denne saken – at gråsønen mellom psykiatri og kriminalitet er det aller, aller vanskeligste vi har, så det er viktig for oss alle at vi forsøker å behandle dette med rimelig grad av edruelighet, hvis det er det riktige ordet i denne sammenheng. Da sier vi det slik at vi kommer tilbake til denne saken, og særlig ved at vi får et svar ved leilighet på hvordan koordineringen med andre departementer, først og fremst Helsedepartementet, kan finne sted.

Statsråd Hanne Harlem: Jeg vil ta med meg oppfordringen fra representanten Hernæs og også understreke at det er klart at det har vært et tett samarbeid med Sosial- og helsedepartementet i forbindelse med utarbeid-

sen av de videre lovforslag når det gjelder hvordan man skal håndtere alvorlig psykisk utviklingshemmede. Representanten Hernæs har helt rett i at det her er behov for koordinering mellom mange etater og departementer. Men dette er ikke bare et spørsmål om koordinering på departementsnivå, her er det i stor grad også et spørsmål om godt samarbeid og koordinering på lokalt nivå.

S p ø r s m å l 3 0

Fra representanten Ågot Valle til justisministeren:

«Volda-saken, der ei kvinne, ble dømt for ærekrenkelser etter at hun hadde sagt fra om at hun var blitt voldtatt, har aktualisert spørsmålet om etterforskningskompetansen i voldtektssaker. Alt tyder på at for få voldtekter blir anmeldt, og at for mange saker blir henlagt. Dette er en alvorlig trussel mot kvinners rettssikkerhet i forhold til voldtektssaker.

Vil statsråden styrke kompetansen, ved blant annet å foreslå regionale enheter for etterforskning og påtale av saker som gjelder seksuelle overgrep?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

S p ø r s m å l 3 1

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Ågot Valle til justisministeren, vil bli tatt opp av representanten Lisbet Rugtvedt.

Lisbet Rugtvedt (SV): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«Det er nå kraftige protester i Europa på eit verdensspennende amerikansk avlyttingsnettverk. Echelon-nettverket driv, ifølgje tidlegare CIA-sjef R. James Woolsey, med spionasje mot mellom anna europeisk industri. Andre kjelder hevdar at også regjeringar og politiske miljø vert overvaka.

Kan statsråden klargjere kva den norske regjeringa veit om Echelon, og kan det eventuelt vere aktuelt å be om ei forklaring frå amerikanske myndigheiter om kva Echelon er, og kva det vert brukt til?»

Statsråd Hanne Harlem: Påstander om at USA driver avlytting av kommunikasjon i Europa, ble allerede i 1998 fremsatt i en rapport som ble forelagt EU-parlamentet. Justisdepartementet gikk den gang gjennom rapporten og kom fram til at norske interesser ikke ble berørt på en slik måte at det var grunnlag for å ta dette opp med myndighetene i USA.

Presseoppslagene om Echelon i forrige uke gjorde at man fra departementets side ønsket ytterligere informasjon om de påstander som er fremsatt. Departementet har derfor bedt ambassaden i Washington om å fremskaffe nødvendig bakgrunnsinformasjon om systemet Echelon, herunder eventuell beskrivelse av systemet i offisielle amerikanske rapporter.

En tilsvarende henvendelse er sendt til EU-delegasjonen i Brussel, der departementet ber om å bli orientert

om EUs behandling av spørsmål knyttet til Echelon, og departementet er så langt blitt orientert om at en komite i EU-parlamentet har gjennomført en undersøkelse med tittelen «The European Union and Data Protection». Det er foreløpig ikke kjent hvordan denne undersøkelsen vil bli fulgt opp.

Man skal imidlertid være oppmerksom på at alle med tilgang til nødvendig teknologi kan avlytte kommunikasjon som ikke er kryptert. Både i Norge og i andre land arbeides det derfor aktivt med å finne fram til hensiktsmessige sikkerhetsløsninger i elektroniske kommunikasjonssystemer.

Justisdepartementet samarbeider for tiden med Nærings- og handelsdepartementet og andre berørte departementer med sikte på å igangsette et interdepartementalt arbeid der et sentralt tema vil være bruk av kryptering for å ivareta borgernes og næringslivets behov for sikker kommunikasjon.

Lisbet Rugtvedt (SV): Jeg takker justisministeren for svaret.

Det er positivt at Regjeringen nå aktivt går ut og søker informasjon om Echelon. Mistanken mot Echelon dreier seg bl.a. om at amerikansk etterretning kanskje bidrar med informasjon som kan gi amerikansk næringsliv konkurransefortrinn framfor europeisk.

Tysk etterretning gikk allerede i 1998 ut og advarte tysk næringsliv mot avlytting, og har gitt råd om beskyttelse i forhold til dette. Justisministeren var inne på hva som gjøres for å redusere sårbarheten på norsk side overfor norsk næringsliv, men jeg vil gjerne høre om det kan være aktuelt – før dette arbeidet er ferdig – å gå ut med advarsler vedrørende den informasjonen som kommer fram under Regjeringens undersøkelser knyttet konkret til Echelon.

Statsråd Hanne Harlem: Det har jo for så vidt allerede gjennom pressen vært en del informasjon om at det er mulig å avlytte kommunikasjon som går gjennom luft. For øvrig syns jeg det er mest naturlig å avvente i hvert fall det arbeidets igangsettelse. Det blir en del av arbeidet å vurdere om det er grunn til – og i så fall på hvilken måte og med hvilket innhold – å gå ut med informasjon bl.a. til norsk næringsliv.

Lisbet Rugtvedt (SV): Jeg takker igjen justisministeren for svaret.

Det som har kommet fram gjennom pressen om Echelon, reiser en del interessante problemstillinger knyttet til moderne etterretning, for å kalle det det. Storbritannia skal ha gitt uttrykk for at å passe på nasjonens økonomiske velvære kan være en legitim grunn for overvåking på linje med rikets sikkerhet. Hva er justisministerens syn på dette?

Statsråd Hanne Harlem: Da tror jeg faktisk justisministeren er nødt til å kripe til korset og si at det er av de spørsmålene justisministeren ikke har tenkt nøye nok

igjennom til at jeg allerede nå har lyst til å svare på det i Stortinget.

S p ø r s m å l 3 2

Per Sandberg (Frp): Jeg vil gjerne få lov til å stille følgende spørsmål til barne- og familieministeren:

«Hva vil statsråden gjøre for at det skal bli en rettferdig økonomisk fordeling av fødselspenger?»

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Representant Per Sandberg stiller spørsmålet om hva jeg vil gjøre for at det skal bli en mer rettferdig økonomisk fordeling av fødselspenger. Det er litt uklart for meg hva slags fordeling representanten Sandberg her sikter til. Fordeling kan ses i et kjønnsperspektiv, og fordeling kan ses i perspektivet hjemmевærende mødre og mødre med rett til fødselspenger. Jeg velger å ta utgangspunkt i begge forhold.

Vi vil i framtiden ha stor bruk for arbeidskraft i Norge. Det har vært en bred enighet i Norge om at lønn og opp-tjening av rettigheter som pensjonspoeng, trygd og sykepenger fortrinnsvis har vært knyttet til deltakelse i arbeidslivet. Slik må det etter min oppfatning også være. Vi har ikke som samfunn råd til å utbetale lønn til hjemmевærende foreldre, og det er heller ikke ønskelig å stimulere til at flere forlater arbeidslivet. Arbeiderpartiet ønsker en motsatt utvikling, noe vi ser at kvinner selv også ønsker. Kvinners deltakelse i arbeidslivet styrker kvinners stilling i samfunnet. Norsk arbeidsliv trenger kvinners arbeidskraft. Utbetaling av fødselspenger må ses i et slikt perspektiv. Fødselspenger er en kompensasjon for inntektsbortfall ved fødsel og spedbarnsomsorg.

For at man skal få rett til fødselspenger etter folketrygdloven, må man ha vært yrkesaktiv med pensjonsgivende inntekt i minst seks av de ti siste månedene før stønadsperioden tar til. Inntekten må ha tilsvart minst halvparten av grunnbeløpet, dvs. 23 475 kr på årsbasis. Likestilt med yrkesaktivitet er perioder der man har mottatt sykepenger, stønad ved barns sykdom, dagpenger under arbeidsløshet, fødselspenger, adopsjonspenger eller svangerskapspenger. Likestilt med yrkesaktivitet er også tidsrom med lønn fra arbeidsgiver under permisjon i forbindelse med videre- og etterutdanning og tidsrom med ventelønn eller løpende etterlønn.

Fødselspenger til hver av foreldrene beregnes på grunnlag av vedkommendes inntekt etter de samme reglene som for sykepenger.

I 1999 var det ca. 59 200 fødsler i Norge. Om lag tre fjerdedeler av de kvinnene som føder barn, har opptjent rett til fødselspenger. De kvinnene som ikke fyller vilkårene for rett til fødselspenger etter folketrygdloven, har krav på engangsstønad, som i 2000 utgjør 32 138 kr.

Etter mitt syn er det rettferdig at opptjening av rettigheter i forbindelse med fødsel først og fremst skal være koblet til yrkesaktivitet. Ettersom Stortinget har vedtatt fødselspengeordningen i folketrygdloven, legger jeg til grunn at flertallet i denne salen mener at gjeldende ord-

ning innebærer en rettferdig økonomisk fordeling av trygdeytelsene i forbindelse med fødsel.

Det er et mål for meg at flere menn skal ta omsorg for sine barn mens de er små. I et likestillingsperspektiv er det tvingende nødvendig at menn tar og får mer omsorg for sine små barn. Dette er ikke bare viktig ut fra et likestillingsperspektiv. Det er også viktig for barnet. Gode rollemodeller av begge kjønn gir et godt utgangspunkt for videre utvikling. En utvikling der menn bruker mer tid med sine barn, kan ikke bare gjøres til et spørsmål om individuelle valg. Vi trenger også politiske virkemidler for å fremme en slik utvikling.

I løpet av våren tar jeg sikte på å fremme et lovend-ringsforslag som vil åpne for at yrkesaktive fedre skal kunne ta ut fødselspenger selv om mor ikke har opptjent rett gjennom yrkesaktivitet. Farens rett skal imidlertid knyttes opp mot at det foreligger et omsorgsbehov etter fødselen.

Avslutningsvis vil jeg få si at Arbeiderpartiet innførte den såkalte kvoteordningen for fedre. Den har ført til at fedre i dag tilbringer mer tid med sine små barn enn tidligere. Arbeiderpartiet ønsker å utvide den perioden/delen av foreldrepermisjonen som skal forbeholdes fedrene.

Per Sandberg (Frp): Jeg takker statsråden for svaret. Jeg registrerer at det hadde et innhold som samsvarer med tidligere uttalelser fra og politikken til Arbeiderpartiet.

Arbeiderpartiet bruker veldig mange ord og formuleringer for å presisere hvor viktig det er å få en sosialt riktig fordeling av ressursene. Seinst i statsminister Stoltenbergs tiltredelseserklæring ble dette viet stor oppmerksomhet. Nå er det altså slik, og jeg forstår det slik at statsråden bekreftet det og vil stadfeste og styrke det også i Arbeiderpartiets framtidige politikk, at fødselspengene fordeles etter en nøkkel der de med høyest samlet inntekt får tildelt de største overføringene. Realiteten er faktisk den at en to-inntektsfamilie med 500 000 kr i samlet inntekt ikke bidrar mer til de offentlige kassene enn en en-inntektsfamilie med 400 000 kr i inntekt. Hvis det er det statsråden mener med rettferdig fordeling i forhold til innbetaling, vil jeg gjerne utfordre statsråden på det. Når de tallene ligger på bordet, vil statsråden fortsatt være av samme oppfatning?

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Nå kunne statsråden være fristet til å stille spørsmål tilbake til representanten, men jeg forstår at min rolle skal være å svare på spørsmålene, så jeg skal prøve å holde meg til det.

Det er slik at de som av ulike grunner ikke er i yrkeslivet, får utbetalt en nedkomststønad ved fødsel. Som jeg redegjorde for i mitt svar, er det beløpet litt over 30 000 kr. Hvis vi skal utvide svangerskapspermisjonen, ønsker Arbeiderpartiet også å utvide engangsstøtten. Men jeg er fristet til å spørre om det er slik at Fremskrittspartiet nå mener at vi skal få et system her i landet der vi alle sammen skal få utbetalt lønn fra staten hvis vi av ulike årsaker er hjemme. Det er klart at i vårt velferds-

samfunn er vi nødt til å ha minimumsstandarder og ordninger som fanger opp dem som av ulike grunner faller utenom. Men jeg er litt i tvil, selv om vi er ett av verdens rikeste land, om vi klarer å finne inndekning til den type godtgjørelser i framtiden.

Presidenten: Stortinget er nok takknemlig for at statsråden bestemte seg for å svare istedenfor å spørre.

Per Sandberg (Frp): Hvis jeg får lov, tolker jeg det som et spørsmål, og da har jeg et svar. Fremskrittspartiet ønsker ikke å bruke en krone på fødselspenger utover det Arbeiderpartiet ønsker, men vi ønsker å fordele potten likt på hvert enkelt barn, og det vil tilsvare ca. 130 000-140 000 kr pr. barn. Det er en rettferdig fordelingspolitikk, mener Fremskrittspartiet. Uavhengig av om man tjener 100 000 kr i året eller 1 mill. kr i året, får man den samme summen.

Men det er et annet område jeg vil utfordre ministeren på. Det er en realitet at noen ikke har opptjent rett gjennom yrkesaktivitet. Det kan være av forskjellige årsaker. Det området jeg utfordrer på nå, er tilfeller der mor kan være delvis eller helt ufør, men allikevel er så heldig å få barn. I slike tilfeller kan det være tvingende nødvendig at far får permisjon utover det vanlige. Denne problematikken hadde ikke eksistert hvis Fremskrittspartiets modell hadde vært på plass. Kan statsråden si om det eksisterer ordninger for disse familiene, eller kan Arbeiderpartiet tenke seg å legge til rette for også disse gjennom at far får større del eller like stor del av permisjonen i antall uker som mor har?

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Dette er vel egentlig et nytt spørsmål, men jeg skal prøve å svare på det.

Jeg må si at jeg ikke kjenner til detaljene i hvordan det i dag er for den gruppa som representanten er opptatt av, men det er klart at når vi former regelverk for framtiden, vil vi prøve å ta hensyn til dem som av ulike grunner vil falle utenom. Dette er en spesiell situasjon, og det jeg kan svare representanten, er at jeg vil undersøke den problemstillingen han tar opp, og så får vi komme tilbake til det på et seinere tidspunkt.

S p ø r s m å l 3 3

Dag Danielsen (Frp): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til olje- og energiministeren:

«Viken Energinett AS ønsker å oppgradere linjenettet mellom Tøyen og Abildsø fra 47 kV til 132 kV. Dette berører 6 000 mennesker. Protestene har vært sterke på grunn av miljømessige konsekvenser og frykt for prisfall på boliger. Et enstemmig bydelsutvalg har sagt nei til oppgradering. En miljømessig gunstig løsning vil være å legge nettet under bakken.

Vil statsråden bidra til at det blir satt krav om dette som forutsetning for eventuell innvilgelse av konsesjon?»

Statsråd Olav Akselsen: Søknaden fra Viken Energinett AS gjeld oppgradering av spenninga på eksisterende

luftlinje frå Abildsø til Tøyen. Planane går ut på å heva spenninga frå 47 kV til 132 kV for å sikra straumforsyninga til dei søraustlege delane av Oslo. Viken Energinett AS har planlagt eit ca. 200 meter langt jordkabelanlegg inn til stasjonen på Abildsø. Det er ikkje planlagt endringar i talet på master eller dimensjonane på sjølve linjene, og byggeforbodsbeltet vil ikkje bli utvida.

Denne søknaden ligg no til handsaming i NVE.

NVE har kunngjort høyring av søknaden og utlegging av denne til høyring i samsvar med reglane i energilova. Søknaden har òg vore gjennom ein høyringsrunde i høve til grunneigarane og andre som saka gjeld. Høyringsfristen var den 28. februar i år.

NVE går no gjennom dei fråsegnene som har kome inn, for å sjå om det er nødvendig med fleire utgreiingar og opplysningar for ein kan ta endeleg stilling til om Viken Energinett AS skal få løyve, og kva for vilkår som skal setjast til dette løyvet.

NVEs vedtak om konsesjon kan seinare påklagast til departementet etter forvaltningslovas reglar. Som klageorgan kan departementet difor ikkje engasjera seg i ei sak som ligg i NVE. Eg ber difor om at representanten Danielsen har forståing for at eg her ikkje kan gå nærare inn på vurderingar av om kabling skal setjast som vilkår eller ikkje.

Dag Danielsen (Frp): Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg har forståelse for at han ikke kan ta standpunkt til saken her og nå. Det som er betryggende for meg, er at han eventuelt, dersom det er nødvendig, vil komme tilbake til saken. Poenget her er at det det har vært lagt opp til fra Viken Energinetts side, er en lite miljøvennlig løsning som skaper stor uro blant en befolkning i størrelsesorden 6 000 mennesker. Det man har lagt opp til, er at man tredobler strømstyrken og velger en løsning som er gammeldags. En klar løsning her ville være å sørge for at ledningen blir kablet og gravd ned i bakken.

Men jeg takker statsråden for svaret så langt, og så tillater jeg meg å komme tilbake til saken dersom det skulle være nødvendig.

S p ø r s m å l 3 4

Rolf Reikvam (SV): Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål til kirke-, utdannings- og forskningsministeren:

«I den senere tid har det vært en stor økning i antall søknader om å få starte privatskoler. En kristen organisasjon har planer om en omfattende utvidelse av sitt nettverk av skoler. Disse er godkjent etter lovens bestemmelse om religiøst alternativ. Privatskoleloven er spesiell på den måten at det automatisk utløses tilskudd dersom skolen godkjennes.

Vil statsråden ta initiativ til å endre loven slik at det skal være rom for skjønn før det utløses rett til tilskudd?»

Statsråd Trond Giske: Det er riktig at en godkjenning i henhold til privatskoleloven automatisk utløser en rett til tilskudd til skoledriften. Det har sammenheng med at privatskoleloven er en tilskuddslov.

Private grunnskoler kan også godkjennes i henhold til opplæringsloven § 2-12. En grunnskole som oppfyller minstekvårene i opplæringsloven, har rett til godkjenning, men godkjenningen utløser ikke tilskudd til driften.

Ved behandling av søknader etter privatskoleloven må departementet ta stilling til om den enkelte skole tilfredsstillende de minstekrav som følger av loven. Dersom skolen oppfyller minstekvårene, må departementet etter en samlet vurdering avgjøre om skolen bør godkjennes med rett til tilskudd i henhold til privatskoleloven § 25 nr. 3.

Privatskoleloven åpner altså for utøvelse av skjønn. Departementet kan avslå søknader om godkjenning selv om skolen oppfyller lovens minstekvår. Det foreligger altså ingen rett til godkjenning i henhold til privatskoleloven, herunder statstilskudd til skoledriften. Praktiseringen av loven bør imidlertid samlet sett være slik at lovens formål om å bidra til opprettelse og drift av private skoler, blir fremmet på en tilfredsstillende måte.

Det er ingen hemmelighet at jeg vil ha en strammere praktisering av privatskoleloven enn min forgjenger. Jeg vil legge større vekt på hensynet til den offentlige skolen. Videre vil jeg legge vekt på om skolene vil fremme likestilling mellom kjønnene og de forpliktelsene Norge har påtatt seg gjennom ratifisering av FNs barnekonvensjon. Jeg er glad for at privatskoleloven åpner for at slike vurderinger kan tillegges vekt, og at det i de enkelte tilfellene kan medføre avslag.

Rolf Reikvam (SV): Jeg takker for svaret. Om det var svar på spørsmålet, er jo litt uklart, men det var iallfall et svar. Og svaret var at statsråden ville praktisere bestemmelsene noe strammere enn tidligere, og at han nok ikke vil godkjenne så mange skoler. Slik oppfattet jeg det. Det går på selve godkjenningen av skoler, men mitt spørsmål gikk på selve tilskuddsordningen. Og dette er en tilskuddslov, det er jeg fullstendig klar over, men også innenfor en tilskuddslov kan en eventuelt åpne for skjønn. Jeg tror at det er vanskeligere å bevege seg inn på det som går på et skjønn, når en skal vurdere om en skole skal godkjennes eller ikke godkjennes som et religiøst eller pedagogisk alternativ – de to mulighetene vi har. Jeg tror nok at det ville være mer fornuftig å gå inn og bruke skjønn i forbindelse med tilskuddet. Det er jo mange andre land som gjør det. I mange land får de godkjent skoler, men de får ikke automatisk tilskudd. Jeg tror det ville være ønskelig å gå i retning av å bruke skjønn på selve tilskuddssystemet. Jeg vil derfor igjen utfordre statsråden på om det er den type skjønn han vil bruke, eller om han vil åpne for større skjønn når det gjelder om skolen skal godkjennes som privatskole.

Statsråd Trond Giske: Representanten Reikvam har helt rett i at det er i forhold til tilskuddet skjønnet kan utøves, eller rettere sagt, det er når en skole skal godkjennes i henhold til *privatskoleloven* at man kan utøve skjønn. For godkjenning i henhold til *opplæringsloven* har man helt klare kriterier, og da skal skolen godkjennes dersom den oppfyller de kriteriene, men det utløser ikke støtte. Så det er akkurat når det gjelder den hjemmelen i

privatskoleloven som gir rett til støtte, det er rom for skjønn, så der føler jeg at vi er helt på linje. Jeg mener at det innenfor dagens lov kan praktiseres et mer restriktivt skjønn enn det som har vært gjort tidligere, og det vil jeg altså gjøre.

Når det gjelder konkrete endringer i loven, tror jeg departementet må gå inn og se om Barnekonvensjonen på en eller annen måte skal innarbeides i norsk lovverk, og om det får betydning for privatskoleloven og lovverket vårt. Utover det har departementet pr. i dag ingen konkrete planer om endringer i privatskoleloven.

Rolf Reikvam (SV): Jeg vet ikke om det er tid for å minne statsråden om Arbeiderpartiet og SVs syn på tilskuddssatsene. Arbeiderpartiet støttet jo et forslag fra SV om å operere med flere satser, graderte satser, så det i seg selv burde åpne for at statsråden var interessert i å fremme en proposisjon om endring av loven. Det blir jo et tillegsspørsmål om det på bakgrunn av det forslaget som Arbeiderpartiet og SV har stått sammen om, er tid for å prøve å legge fram en slik endring, for å få med seg det forslaget.

Så til Barnekonvensjonen. Det må være klinkende klart at også SV vil forsvare de avtalene som vi har internasjonalt. Men jeg føler at statsråden blander en del kort. Det å ha rett til å etablere privatskole er én ting, og det skal vi ikke tukle med, men det å gi statstilskudd er noe annet, og det er vi ikke forpliktet til i forhold til internasjonale avtaler. Men jeg velger likevel å oppfatte statsråden slik at de signalene som går ut fra denne talerstolen i dag, er at det skal bli vanskeligere for private å få etablert privatskoler. Og det synes jeg er et godt signal å gi.

Statsråd Trond Giske: Jeg oppfatter det slik at representanten Reikvam og jeg er ganske på linje i den diskusjonen vi fører akkurat nå. Det er igjen helt riktig at det skal være mulig å opprette privatskoler, men det skal være et skjønn i forhold til om disse skolene får støtte når de blir godkjent etter privatskoleloven.

Når jeg drog inn FNs barnekonvensjon, var det i forhold til om det skal gjøres noen lovendringer, fordi Regjeringen vil se på hvorvidt de konvensjonene vi har inngått internasjonalt, må innarbeides i norsk lovverk. Jeg vil praktisere skjønnet strengere i den grad loven gir rom for det. Jeg er bekymret over en utvikling hvor vi får en sortering av elevene i forskjellige skoler ut fra religion, eller kanskje etter hvert ut fra betalingsevne eller forskjellige andre ting. Jeg tror den offentlige felles skolen er en av kjernefaktorene i velferdssamfunnet vårt og for den solidariteten, det likeverdet og samholdet som denne nasjonen har.

S p ø r s m å l 3 5

Rolf Reikvam (SV): Jeg har et spørsmål til kirke-, utdannings- og forskningsministeren:

«Ifølge en kronikk i Dagbladet 6. april 2000 har en ved Fjell skole valgt å fordele elevene i 1. klasse, slik at en av klassene blir en ren ikke-norsk klasse. Bakgrunnen

var ønske fra noen foreldre som var bekymret for sine barns språklige og sosiale utvikling. Klasseorganisering skal til vanlig ikke skje etter etnisk tilhørighet, jf. § 8-2 i opplæringslova.

Mener statsråden at en slik permanent klassesdeling er i samsvar med loven, og vil statsråden ta initiativ for å hindre slik segregering i skolen?»

Statsråd Trond Giske: Etter opplæringsloven § 8-2 skal organiseringen av undervisningen til vanlig ikke skje etter faglig nivå, kjønn eller etnisk tilhørighet. Det betyr at når det foreligger særlige hensyn, kan organiseringen av undervisningen også skje etter slike prinsipper. Det må i hvert enkelt tilfelle gjøres en konkret vurdering av om organiseringen ligger innenfor rammen av opplæringsloven § 8-2. Hensynet til best mulig opplæring for elevene skal alltid stå i sentrum.

Det er først og fremst kommunen som vurderer om lovens krav er oppfylt på den enkelte skolen. Dersom foreldrene ikke er fornøyd med kommunens avgjørelse i en sak, kan de bringe saken inn for Staten utdanningskontor, som skal påse at kommunen følger loven. Utdanningskontoret kan også ta opp saker på eget initiativ.

Etter det jeg har brakt i erfaring, har ingen foreldre klaget til utdanningskontoret over klasseinndelingen ved Fjell skole. Jeg kan også opplyse at Statens utdanningskontor i Buskerud hittil ikke har funnet grunn til å foreta en nærmere kontroll av lovligheten.

Jeg legger stor vekt på at skolen skal være en møteplass for alle. Det skjer både gjennom sammensetningen av den enkelte klassen og gjennom arbeid på tvers av klasser og klassetrinn.

Det er opplyst at klasseinndelingen ved Fjell skole tar utgangspunkt i bosettingsmønsteret i området.

Fjell skole har lang erfaring med undervisning av elever med annet morsmål enn norsk, og skolen har arbeidet mye med å integrere elever med forskjellig kulturrell og språklig bakgrunn.

Jeg legger til grunn at skolen, kommunen og Statens utdanningskontor har vurdert de skjønnspregede åpninger for organiseringen av undervisningen som ligger i loven, og funnet at organiseringen ligger innenfor rammen av loven. Jeg vil likevel be utdanningskontoret om fortsatt å følge utviklingen i saken.

Rolf Reikvam (SV): Jeg takker for svaret. Dette var vel nesten ansvarsfraskrivelse i forhold til det som er statsrådets ansvar, slik jeg oppfatter det. Vi skal være veldig forsiktig med å gripe inn overfor kommunene og den enkelte skole. De skal ha en stor grad av frihet. La meg understreke at det har jeg stor sans for. Men her har vi en lovformulering som er rimelig klar – og jeg vil si helt klar – på at vi ikke skal ha permanent inndeling etter etniske grenser. Da blir det litt for enkelt for meg når statsråden viser til at utdanningskontoret i Buskerud ikke har reagert og ikke fått noen henvendelse. Det er statsrådets ansvar, når slikt blir påpekt, å vurdere lovligheten av det i forhold til den loven han forvalter. Det hadde jeg

forventet at han i noen grad hadde kommet inn på. Jeg hadde forventet at han ville komme inn på hvilket syn han har på dette, at han ikke bare skulle vise til utdanningskontoret i Buskerud.

Statsråd Trond Giske: Opplæringsloven § 8-2 er helt klar. Den sier at organiseringen til vanlig ikke skal skje etter etnisk tilhørighet. Jeg støtter fullt ut den formuleringen. Jeg synes det er et riktig prinsipp, og det er et prinsipp som skal følges.

Nå er formuleringen slik at det faktisk gis rom for i særlige tilfeller å kunne foreta en slik inndeling dersom man kommer til at en slik vurdering er riktig, men det er etter de opplysninger vi har, ikke tilfellet i denne saken. Det vi har brakt i erfaring, er at inndelingen faktisk har vært etter geografiske områder, og at det ikke er noen etnisk inndeling som har foregått ved Fjell skole. Jeg ser ingen grunn til å betvile de opplysningene når heller ikke utdanningskontoret har sett noen grunn til å gå inn på det, og det heller ikke er kommet en eneste klage fra en eneste forelder. Det er bakgrunnen, og det er ingen ansvarsfraskrivelse fra statsrådets side.

Rolf Reikvam (SV): Det er jo en inndeling etter etnisk gruppering. Det er snakk om tre klasser. I to av klassene går det litt over ti elever i hver klasse med norsk bakgrunn. Jeg har veldig vanskelig for å forstå argumentet om at det er geografi som er avgjørende. De kunne delt inn dette slik at det ikke var ti elever med norsk bakgrunn i hver klasse, men eksempelvis sju-åtte. Da hadde en fått en fordeling med ulike etniske grupperinger i alle de tre klassene, ikke bare i to av dem. Så argumentet om at dette har skjedd på grunn av geografien, har jeg vanskelig for å akseptere. Og det betyr også at hvis en skole kan bruke geografiforholdet, kan en, hvis elevene mer eller mindre bor i bestemte gettoer, få lov til å danne klasser ut fra eventuelle gettoer. Det ville jo være en fordelaktig utvikling hvis vi kom dit at en kunne argumentere slik, sette sammen klassene ut fra geografi og dermed bryte loven – hvis en da gjør det.

Statsråd Trond Giske: En av de tingene SV og Arbeiderpartiet stort sett har vært enig om, er at elevene skal få anledning til å gå på skole i sitt nærområde. Det har vi stått sammen om fordi vi mener det er viktig at barn får lov å gå sammen med de barna de omgås i nabolaget. Ifølge de opplysninger vi har fått, er det grunnlaget for organiseringen av klassene på Fjell skole, at barn skal få gå i samme klasse fordi de bor i det samme nabolaget. Jeg har ingen grunn til å betvile de opplysningene. Hvis representanten Reikvam sitter med helt andre opplysninger, vil jeg være veldig glad for å få overbrakt dem. Men det er altså grunnlaget for organiseringen på Fjell skole. Og i og med at verken foreldre eller utdanningskontoret har sett noen grunn til å klage på dette, ser jeg heller ingen grunn til å gripe inn. Det er svaret. Det er ingen ansvarsfraskrivelse, men vi anser ikke dette for å være brudd på loven.

S p ø r s m å l 36

Inge Lønning (H): Jeg har følgende spørsmål til kirke-, utdannings- og forskningsministeren:

«Under budsjettbehandlingen høsten 1999 ble det bevilget 100 mill. kroner ekstra til universitetene, blant annet til omstillingstiltak.

Hvorfor er disse midlene ennå ikke fordelt, og når vil universitetene kunne disponere midlene fra denne høyst nødvendige ekstrasingen fra Stortingets side?»

Statsråd Trond Giske: Det har vært flere møter mellom departementet og universitetene høsten 1999 og vinteren 2000 om disponering av midler til omstilling, rekruttering og forskning.

For fordeling av midler til omstillingstiltak har departementet i dialogen med universitetene bl.a. lagt vekt på følgende mål:

- justering av studieprofil
- større arbeidsdeling og faglig samordning
- styrking av faglig ledelse på instituttnivå
- omlegging av studium ved innføring av IKT som undervisningsform

Departementet har lagt til grunn at ulike universitet har ulike behov for type omstilling. Det er derfor lagt vekt på å ha en nær dialog med universitetene i forbindelse med spørsmålene om å utarbeide en sterk grad av forpliktende operasjonalisering av tiltak og målsettinger i forhold til bruk av omstillingsmidlene.

Departementet vil etter dette utarbeide en disponering av midlene til omstilling, rekruttering og forskning i nær framtid. Departementet har mottatt synspunkter fra universitetene, og vil på bakgrunn av dette med det aller første stille midlene til disposisjon for universitetene.

Inge Lønning (H): Jeg takker statsråden for svaret. Beskrivelsen av fremgangsmåten fra departementets side i forhold til de berørte institusjonene er helt grei. At det føres en dialog, og at man søker å nå frem til omforente løsninger, det er vel og bra.

Nå er imidlertid første kvartal forløpt, og vi er et stykke inne i annet kvartal av året. Det er jo en alminnelig erfaring at dersom institusjoner skal være i stand til å bruke de midlene de får tildelt, på en hensiktsmessig måte i løpet av budsjettåret, er de avhengig av å få klar beskjed om hvilke midler som står til rådighet, i hvert fall i god tid innen utløpet av første halvår. Jeg la merke til at statsråden brukte formuleringen i «nær framtid», og kunne tenke meg å utfordre ham til å konkretisere det enda litt mer: Når kan universitetene regne med å ha et endelig tildelingsbrev fra departementet i hende?

Statsråd Trond Giske: Jeg er helt enig med representanten Lønning i at universitetene må ha dette i god tid før første halvår er utløpt. Det dreier seg bl.a. om rekrutteringsstillinger som skal på plass ved semesterstart

til høsten, og vi skal sørge for at det er på plass. Jeg vil anta at universitetene kan ha et tildelingsbrev i hende i hvert fall ikke mye senere enn medio mai – det er en maks grense. Men jeg må si én ting til: Jeg tror ikke jeg kan ta ansvaret for at dette har ligget. Fram til 17. mars var det andre som hadde ansvaret for å fordele disse midlene. Det kom på mitt bord. Jeg håper at representanten Lønning har litt forståelse for at det i en overgangsfase med et regjeringsskifte kan ta litt tid. Dette skal bli raskt behandlet. Dette er midler som kom på bakgrunn av det budsjettforliket Arbeiderpartiet fikk til med sentrumspartiene i fjor høst. Det var vi som fikk presset sentrumspartiene til å være med på disse omstillingsmidlene. Derfor er det også en glede som utdanningsminister å fordele disse midlene videre til universitetene.

Inge Lønning (H): Bare en ørliten korrigerer for protokollen. Det var så vidt jeg erindrer et enstemmig storting som sluttet seg til disse omstillingsmidlene. Fra Høyres side hadde vi et alternativt budsjettforslag hvor vi ønsket å tilgodese universitetene enda noe mer. Men det er for så vidt bare til historiebøkene. Det interessante er jo at Stortinget har fattet et budsjettvedtak og har ønsket at disse omstillingstiltakene skal komme i gang så raskt som mulig.

Jeg registrerer at statsråden antydte at medio mai ville være absolutt siste frist han var villig til å gi seg selv. Under omstendighetene får man vel akseptere det, da vil det være gått to måneder siden statsråden overtok. Men jeg vil jo også bemerke at det meste av grunnlagsarbeidet med respekt å melde var gjort før statsråden overtok.

Statsråd Trond Giske: Jeg er imponert over representanten Lønnings kjennskap til de indre forberedelsesarbeider i departementet for fordeling av universitetsmidlene. Når jeg sa medio mai, var det bare for å være sikker på at jeg ikke skulle få en runde med representanten Lønning senere om at fristen var oversittet. Jeg tror vi skal få de midlene ut langt før den fristen. Jeg tror dette er ganske klart i løpet av et par ukers tid. Vi får påsken nå, som er ganske nær innpå. Om vi klarer det før påske, får vi se på, men like over påske er min ambisjon.

Det er sikkert riktig som representanten Lønning sa, at det var et samlet storting som sluttet seg til det. Men faktum er at det ikke lå i det budsjettet som ble foreslått fra den daværende regjering, og at det var i et forlik med Arbeiderpartiet at de midlene kom inn.

Presidenten: Sak nr. 1 er dermed ferdigbehandlet.

S a k n r . 2

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 14.45.